



T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**YÜKSEK
LİSANS
TEZİ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN
BAĞLANMA TEMSİLLERİ İLE
ROMANTİK İLİŞKİ İNANÇLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

DUYGU UĞUR

**REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

Antalya, 2019

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BAĞLANMA TEMSİLLERİ İLE
ROMANTİK İLİŞKİ İNANÇLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Duygu UĞUR

Danışman

Doç. Dr. S. Gülfem ÇAKIR

Antalya, 2019

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalardan gösterilenlerden olduğunu ve bu eserleri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

07 / 08 / 2019


Duygu UĞUR

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Duygu UĞUR'un bu çalışması 18.07.2019 tarihinde jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak **oy birliği/ oy çokluğu** ile kabul edilmiştir.

İMZA

Başkan : Doç. Dr. Özlem TAGAY

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

Üye : Doç. Dr. Tuğba Sarı

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

Üye (Danışman) : Doç. Dr. S. Gülfem Çakır

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

YÜKSEK LİSANSTEZİNİN ADI: Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Temsilleri İle Romantik İlişki İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulununtarihli ve.....sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Ramazan KARATAŞ

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Akademik çalışma yolculuğumda tecrübesi, özeni, bilgi birikimiyle bana eşsiz bir rehberlik sunan desteğini ve güvenini hep hissettiğim çok değerli tez danışmanım Doç Dr. S. Gülfem ÇAKIR'a teşekkürü bir borç bilirim. Değerli yorumları ile tezimin daha iyi olmasını sağlayan ve bu deneyimde, güler yüzleri ve destekleyici yaklaşımlarıyla yanımda olan değerli hocalarım Doç. Dr. Özlem TAGAY'a ve Doç. Dr. Tuğba SARI'ya teşekkür ederim.

Yüksek lisans ile tanıma fırsatı bulduğum anlamanın ve anlaşılmanın ne kıymetli olduğunu bana hatırlatan desteklerini hep hissettiğim çok değerli arkadaşlarım Ayşe ÇİL KARA, Begüm TOPRAK ÜLKER, Gülçin GÖKMEN ve Seda GEDİZ'e teşekkür ederim.

Benim küçük ve sevgili ailem; Pınar DURUK, Bihter TAŞ, Sultan TAŞ BORA yaşam yolculuğumda bazen ebeveyn, bazen arkadaş olarak var oldukları, sevgi ve destekleri için teşekkür ederim. Güzel kalpleri ve koşulsuz sevgileriyle bana dünyada yeni bir pencere açan canım yeğenlerim Eylül DURUK ve Nil DURUK sevmenin ve sevilmenin bu tatmadığım şeklini bana deneyimleme şansını verdiğiniz için çok teşekkürler.

Yeni deneyimlerde korkusuzca hareket etmem için beni destekleyen, özgürleştiren, sevgili eşim, ortağım, arkadaşım olan Aytek UĞUR hayatıma girdiğinden itibaren değiştirdiğin, etkilediğin her şey için çok teşekkür ederim. Beni muhteşem bir sıcaklıkla sarıp sarmalayan kabul eden, başta Fatih UĞUR ve Nezihe UĞUR olmak üzere sevgili kalabalık ailemin üyelerine teşekkür ederim. Adını yazamadığım her biriniz çok kıymetlisiniz.

Ve son olarak canım annem Nuray TAŞ, benim için olabileceğin en iyi ebeveyn olduğun, sevgin, iyiliğin, merhametin için sonsuz teşekkürler. Senin parçalarını içimde taşıdığımı hissediyorum. Nurlar içinde uyu.

ÖZET

Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Temsilleri İle Romantik İlişki İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

UĞUR, Duygu

Yüksek Lisans, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. S. Gülfem ÇAKIR

Temmuz 2019, 83 sayfa

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin bağlanma düzeyinin romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesidir. Araştırmanın bağımsız değişkenini bağlanma düzeyleri oluşturmaktadır. Araştırmanın bağımlı değişkenini ise üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançları oluşturmaktadır.

Araştırma evrenini 2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Döneminde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Akdeniz Üniversitesinde Fen-Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi ve Hemşirelik Fakültesinde öğrenimlerine devam eden ve çalışmaya gönüllü olarak katılan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu 340'ı kız, 157'si erkek olmak üzere toplam 497 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcıların yaşları 18-29 arasında değişmektedir. Araştırma verilerinin toplanmasında Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiller Ölçeği, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda; bağlanma stilleri alt boyutlarından olumlu kendilik ve olumsuz kendilik puanlarının, romantik ilişkilerde aşırı beklentiler ve zihin okuma puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı; olumlu kendilik ve olumsuz anne puanlarının romantik ilişkilerde sosyal zaman kullanımı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı; olumsuz anne ve olumsuz kendilik puanlarının romantik ilişkilerde cinsiyet farklılıkları puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı ve olumlu anne, olumlu kendilik ve olumsuz anne puanlarının romantik ilişkilerde farklı düşünmek puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür. Son olarak, bağlanma stilleri alt boyutlarından hiçbiri tek başına fiziksel yakınlık puanlarını anlamlı bir şekilde yordamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Romantik İlişki İnançları, Bağlanma Temsilleri

ABSTRACT

Examining The Relationship Between Attachment Respresentations and Romantic Relationship Beliefs among Universtiy Students

UĞUR, Duygu

Master Thesis, Guidance and Psychological Counseling Program

Supervisor: Assoc. Prof. S. Gülfem ÇAKIR

June 2019, 83 sayfa

The aim of this study is to investigate the predictive role of attachment level on irrational beliefs in romantic relationships. The independent variable of the study is attachment. The dependent variable of the study is the irrational beliefs of university students in romantic relationships.

The universe of the study is the students who study in 2017-2018 Academic Year. The study group consists of volunteer students who attend education Faculty of Arts and Sciences, Faculty of Education and Faculty of Nursing at Akdeniz University. The study group consisted of 497 students, 340 female and 157 male. The ages of the students are between 18-29 years. Attachment-Based Mental Representation Scale, Irrational Beliefs in Romantic Relationships Scale and Personal Information Form were used to collect the research data.

As a result of multiple regression analysis, it was found that positive self and negative self scores of attachment styles sub-dimensions significantly predicted excessive expectations and mind reading scores in romantic relationships. It was determined that positive self and negative mother scores significantly predicted social time use scores, while negative mother and negative self scores significantly predicted gender differences in romantic relationships. Positive mother, positive self and negative mother scores significantly predicted different thinking scores in romantic relationships. Finally, none of the attachment styles subscales significantly predicted physical proximity scores alone.

Keywords: *Romantic Relationship Beliefs, Attachment Representations*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	v

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Amacı.....	4
1.3 Araştırmanın Önemi.....	4
1.4 Araştırmanın Varsayımları.....	6
1.5 Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
1.6 Tanımlar.....	6

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Aşk ve Romantik İlişki.....	8
2.1.1 Hendrick ve Hendrick'in Sevgi Türleri Faktörleri.....	9
2.1.2 Üçgen Sevgi Kuramı.....	9
2.1.3 Aşka Evrimsel Bakış.....	10
2.2 Romantik İlişki.....	10
2.3 Beliren Yetişkinlik.....	12
2.4 Akılcı Olmayan İlişki İnançları.....	14

2.4.1 Bilişsel Davranışçı Kuram.....	15
2.5 Bağlanma.....	17
2.5.1 Bağlanmaya Kuramsal Yaklaşım.....	18
2.5.2 Yetişkinlikte Bağlanma.....	21
2.5.2.1 Hazan ve Shaver'in Yetişkin Bağlanma Modeli.....	21
2.5.2.2 Bartholomew ve Horowitz'in Dörtlü Bağlanma Modeli.....	21
2.5.2.1 Brennan, Clark ve Shaver'in Bağlanma Boyutları.....	22
2.5.3 Romantik İlişki İnançlarıyla İlgili Araştırmalar.....	23
2.5.3 Bağlanma ile İlgili Araştırmalar.....	24

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Modeli.....	27
3.2 Araştırma Grubu.....	27
3.3 Veri Toplama Araçları.....	28
3.3.1 Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiller Ölçeği.....	28
3.3.2 Romantik ilişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği.....	28
3.4 Verilerin Toplanması.....	29
3.5 Verilerin Analizi.....	29

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1 Katılımcıların Romantik İlişkilerde Aşırı Beklentiler Puanlarını Yordayan Değişkenlere İlişkin Bulgular.....	39
4.2 Katılımcıların Romantik İlişkilerde Sosyal Zaman Kullanımı Puanlarını Yordayan Değişkenlere İlişkin Bulgular.....	40

4.3 Katılımcıların Romantik İlişkilerde Fiziksel Yakınlık Puanlarını Yordayan Değişkenlere İlişkin Bulgular.....	42
4.4 Katılımcıların Romantik İlişkilerde Zihin Okuma Puanlarını Yordayan Değişkenlere İlişkin Bulgular.....	43
4.5 Katılımcıların Romantik İlişkilerde Cinsiyet Farklılıkları Puanlarını Yordayan Değişkenlere İlişkin Bulgular.....	45
4.6 Katılımcıların Romantik İlişkilerde Farklı Düşünmek Puanlarını Yordayan Değişkenlere İlişkin Bulgular.....	46

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1 Sonuç ve Tartışma.....	48
5.1.1 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Aşırı Beklentiler Düzeyine İlişkin Sonuçlar.....	48
5.1.2 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Sosyal Zaman Kullanımı Düzeyine İlişkin Sonuçlar.....	49
5.1.3 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Fiziksel Yakınlık Düzeyine İlişkin Sonuçlar.....	50
5.1.4 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Zihin Okuma Düzeyine İlişkin Sonuçlar.....	51
5.1.5 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Cinsiyet Farklılıkları Düzeyine İlişkin Sonuçlar.....	53
5.1.6 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Farklı Düşünmek Düzeyine İlişkin Sonuçlar.....	54
5.2 Öneriler.....	57
5.2.1 Uygulayıcılara Yönelik Öneriler.....	57
5.2.2 Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	58
KAYNAKÇA.....	59

EKLER.....	80
EK-1 Kişisel Bilgiler Formu.....	80
EK-2 Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiller Ölçeği	81
EK-3 Romantik ilişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği	82
ÖZGEÇMİŞ.....	83

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1 Öğrencilerin Aşırı Beklentiler Puanları İle Yordayıcı Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar, Değişkenlerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	39
Tablo 4.2 Öğrencilerin Romantik ilişkilerde Aşırı Beklentilerini Yordayan Değişkenler.....	40
Tablo 4.3 Öğrencilerin Sosyal Zaman Kullanımı Puanları İle Yordayıcı Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar, Değişkenlerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	41
Tablo 4.4 Öğrencilerin Romantik ilişkilerde Sosyal Zaman Kullanımını Yordayan Değişkenler.....	41
Tablo 4.5 Öğrencilerin Fiziksel Yakınlık Puanları İle Yordayıcı Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar, Değişkenlerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	42
Tablo 4.6 Öğrencilerin Romantik ilişkilerde Fiziksel Yakınlık Düzeylerini Yordayan Değişkenler.....	43
Tablo 4.7 Öğrencilerin Zihin Okuma Puanları İle Yordayıcı Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar, Değişkenlerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	44
Tablo 4.8 Öğrencilerin Romantik İlişkilerde Sosyal Zaman Kullanımını Yordayan Değişkenler.....	44
Tablo 4.9 Öğrencilerin Cinsiyet Farklılıkları Puanları İle Yordayıcı Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar, Değişkenlerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	45
Tablo 4.10 Öğrencilerin Romantik İlişkilerde Cinsiyet Farklılıklarını Yordayan Değişkenler.....	46
Tablo 4.11 Öğrencilerin Farklı Düşünmek Puanları İle Yordayıcı Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar, Değişkenlerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	46
Tablo 4.12 Öğrencilerin Romantik İlişkilerde Farklı Düşünmek Düzeylerini Yordayan Değişkenler.....	47

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1 Bartholomew ve Horowitz'in Dörtlü Bağlanma Modeli.....	22
Şekil 2.2 Brennan, Clark ve Shaver'in Bağlanma Boyutları.....	22
Şekil 3.1 Standardize Edilmiş Artıkların (Rezidüellerin) Histogramı (Bağımlı değişken= Aşırı Beklentiler).....	30
Şekil 3.2 Normal Olasılık Grafiği (Bağımlı Değişken=Aşırı Beklentiler).....	30
Şekil 3.3 Standardize Edilmiş Artıkların (Rezidüellerin) Histogramı (Bağımlı değişken= Sosyal Zaman Kullanımı).....	31
Şekil 3.4 Normal Olasılık Grafiği (Bağımlı Değişken=Sosyal Zaman Kullanımı).....	32
Şekil 3.5 Standardize Edilmiş Artıkların (Rezidüellerin) Histogramı (Bağımlı değişken= Fiziksel Yakınlık).....	33
Şekil 3.6 Normal Olasılık Grafiği (Bağımlı Değişken=Fiziksel Yakınlık).....	33
Şekil 3.7 Standardize Edilmiş Artıkların (Rezidüellerin) Histogramı (Bağımlı değişken= Zihin Okuma).....	34
Şekil 3.8 Normal Olasılık Grafiği (Bağımlı Değişken=Zihin Okuma).....	35
Şekil 3.9 Standardize Edilmiş Artıkların (Rezidüellerin) Histogramı (Bağımlı değişken= Cinsiyet Farklılıkları).....	36
Şekil 3.10 Normal Olasılık Grafiği (Bağımlı Değişken=Cinsiyet Farklılıkları).....	36
Şekil 3.11 Standardize Edilmiş Artıkların (Rezidüellerin) Histogramı (Bağımlı değişken= Farklı Düşünmek).....	37
Şekil 3.12 Normal Olasılık Grafiği (Bağımlı Değişken=Farklı Düşünmek).....	38

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya dayanak oluşturan problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın problemi, alt problemler, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1 Problem Durumu

Üniversite yaşamı gençlerin akademik ve sosyal olarak birçok yeniliği deneyimleyip uyum sağlamaya çalıştıkları bir dönemdir (Gizir, 2005). Önemli bilişsel, sosyal ve duygusal değişimlerin meydana geldiği beliren yetişkinlik dönemini kapsayan üniversite yılları bireyin gelişiminde önemli rol oynamaktadır (Collins, 2003). Bireyleşme (Atak, Gül Kapçı ve Çok, 2013) ve kurulan romantik ilişkilerle yapılan geleceğe dönük evlilik provası (Saraç, Hamamcı ve Güçray, 2015) bu önemli rollerdendir. Bu dönemin gelişimsel krizi olan yakınlığa karşı yalıtılmışlığı aşabilen gençler kimlik geliştirmek, ilişki becerilerini geliştirmek, karşı cinsle yakınlık kurmak, cinsel istek ve dürtüleriyle sağlıklı şekilde baş edebilmek görevlerini yerine getirirler (Ericson 1993, akt. Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2009).

Romantik ilişkiler yaşamın önemli ve vazgeçilmez bir bölümünü oluşturmaktadır (Doğan, 2012). Üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım ihtiyaçlarının araştırıldığı çalışmalarda da romantik ilişkiler önemli bir yer tutmaktadır (Baker ve Bıçak, 2006; Erkan, Özbay, Çankaya ve Terzi, 2012; Gizir, 2005; Özgüven, 1992; Topkaya ve Meydan, 2013; Yeşilyaprak, 1985). Collins (2003), romantik ilişkiyi her iki tarafın gönüllülükle kabul ettiği bir ilişki türü olarak tanımlamıştır. Romantik ilişkinin gençlerde benlik saygısını (Büyükşahin Çevik ve Atıcı, 2009; Furman 2002) ve empatik tutumu (Kaya, 2018) artırdığı görülmüştür. Bunun yanı sıra, romantik ilişkilerdeki sıkıntıların depresyon (Steinberg ve Davila, 2008; Mearns, 1991; Cramer, 2004) ile ilişkili olabileceği de görülmüştür.

Romantik aşkın birçok kültürde belirgin olduğu (Ellwood, 1996) ancak romantik ilişkinin kültürden etkilendiği (Dion ve Dion, 1993; Fisher 2004; Goodwin ve Gaines 2004 Okutan ve Büyükşahin Sunal, 2010) görülmüştür. Sevginin sosyal olarak da inşa edildiği göz önüne alındığında, romantik ilişki kültürde var olan inanışlardan güçlü bir şekilde

etkilenebilir. Bu inançlar işlevsel yada işlevsiz olabilir (Noller, 1996). İlişkiye dair bu inançlar ilişki kalitesini olumsuz etkileyebilmektedir (Eidelson ve Epstein, 1982). Çiftlerin ilişkideki memnuniyetsizliğine katkıda bulunan faktörler sıklıkla irrasyonel ihtiyaçlardan kaynaklanan partnerlerine ve kendilerine yönelik gerçekçi olmayan beklentilerden oluştuğu gibi aynı zamanda ilişkinin kendisine yönelik düşüncelerden de oluşabilmektedir (Moller ve Van der Merve, 1997). Alanyazında akılcı olmayan inançların romantik ilişki memnuniyetini azalttığını gösteren çok sayıda çalışma vardır(Frazier ve Esterly, 1990; Metis ve Cupach, 1990; Sullivan ve Schwebel, 1995; Uebelacker ve Whisman 2005; Hamamcı, 2005a).

Romantik ilişki inançları ile ilişkili faktörleri araştıran birçok araştırma bulunmaktadır. Romantik ilişkilerde ilişki doyumu az olan bireylerin kendisi, partneri ve ilişkinin kendisine dair akılcı olmayan inançları görülebilmektedir (Hamamcı 2005a; Kurdek 2002; Murray, Holmes, Griffin, Bellavia ve Rose, 2001).

Romantik ilişki inançları ile ilgili olarak farklı çalışmalarda yapılmıştır. Romantik ilişki inançları ile ilişki ve evlilik doyumu (Küçükçelik 2015; Saraç, Hamamcı ve Güçray, 2015), evliliğe ilişkin tutumlar (Karabacak ve Çiftçi, 2015), yalnızlık (Kıran Esen, 2017), psikolojik iyi oluş (Karabacak,2015) gibi değişkenlerle ilişkilerinin araştırıldığı çalışmalara rastlanmıştır.

Romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlarla ilişkili olabilecek yapılardan bir tanesi de bağlanmadır. Anne-baba ile kurulan ilişkisinin tekrarları sonucunda bebek; dünyaya, diğer kişilere, ve kendine ait şemalar oluşturur (Varlık Özsoy, 2015). Bu şemalarla yaşam boyu kişiler arası etkileşimlerini etkileyecek içsel modeller geliştirir (Günaydın, Selçuk, Sümer, ve Uysal). Bu modeller aracılığıyla kişi kendisinin ne kadar değerli, başkalarının ne kadar ulaşılabilir olduğuna dair bir bilişsel-duygusal çerçeve edinir (Curun ve Çapkın, 2014).

Bağlanma hayatta kalmak için işlevsel (Morsünbül ve Çok, 2011) ve güven vericidir (Cüceloğlu, 2006). Çocuğun bakım verenle kurduğu ihtiyaçlarına karşılık bulma ilişkisi tekrarlarla çocukta zihinsel temsillere dönüşür (Bowlby, 1973). Bu zihinsel temsiller diğer yetişkinlerin de tanınmasını (Şenol; 2006); kişilik gelişimi, sosyal ilişkiler, psikolojik uyumu etkiler (Kapçı ve Küçükker, 2006).

Hayvanlarla yapılan çalışmalar (Kaufman ve Rosenblum, 1967; Spencer Booth ve Hinde, 1971) bağlanmanın insana özgü olmadığı ve sadece fiziksel ihtiyaçlardan kaynaklanmadığını göstermiştir. Ainsworth, Bleher, Waters ve Wall (1978), yabancı ortam uygulaması ile güvenli, kaygılı/kararsız ve kaçınmacı olarak üç bağlanma türü belirlenmiştir. Mesafeli ya

da reddeden annelerin kaçınan tarzda, ihtiyaçlara cevap verme konusunda tutarsız davranan annelere sahip çocukların kaygılı/kararsız ve ihtiyaçlarına ilgili bir bakım verene sahip olan çocukların güvenli bağlanma kurdukları açıklanmıştır. Bağlanma ve ilişki kuma ihtiyacı temel güdüler arasındadır ve bağlanma figürü (bakım veren, romantik partner) güven sağlamaktadır (Şirin,2019).

Hazan ve Shaver (1994) yetişkin bağlanmasının çocukluk bağlanmasından farklılaştığını, bağlanma işlevlerinin birden bire, tümüyle değil de yavaş yavaş anne-babadan akranlara geçtiğini savunurlar. Bartholomew ve Horowitz (1991), kişinin pozitif ya da negatif olarak kendi imajı ya da başkalarının imajının kombinasyonunu kullanarak tanımlanan dörtlü bağlama modelini önermişlerdir. Pozitif ve negatif olmak üzere kendilik ve başkaları imajı kombinasyonları; güvenli, kaygılı, kayıtsız ve saplantılı bağlanmayı ortaya çıkarır.

Bağlanma bir çeşit duygu düzenleme stratejisi olarak, bebek ve bakım veren arasındaki etkileşim kişinin kendini ve dünyayı nasıl anlamlandıracağı üzerinde etkili olmaktadır (Bowlby, 2013). Bağlanma deneyimleri; kendilik, diğerleri(bakım veren) ve bu ilişkiyle ilgili duygular olarak depolanır, bakım verenle kurulan etkileşim duyguların temel düzenleyicisi olarak stresle başa çıkmak üzere kodlanır (Şirin, 2019).

Bağlanma kuramı yaşamın ilk yıllarıyla kurulan örüntülerin içsel çalışan modeller aracılığıyla yaşamın sonraki yıllarına aktarıldığını, böylelikle bireyin sosyal-duygusal yeterliklerini belirlemede önemli yeri olduğunu düşündürmektedir (Morsümbül ve Çok, 2011).Yapılan çalışmalarla bağlanmanın; farklı kişilik özellikleri, farklı düzeylerde kişiler arası problemlerle ilişkilendirildiği görülmüştür (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Collins ve Read,1990). Yakın ilişkilerde ilişkiye ve partnere yönelik düşünce, duygu ve beklentilerin bebeklikte oluşan bu içsel çalışma modelinin yansımaları olduğu öne sürülmektedir (Hazan ve Shaver, 1994). Dolayısıyla kişilerin bağlanma örüntülerinin romantik ilişki inançlarının üzerinde yordayıcı bir etkiye sahip olması beklenebilir.

Bu kuramsal açıklamalar ve araştırmalar ışığında, romantik ilişki inançlarının, bağlanma ile ilişkili olabileceği sonucuna varılabilmektedir. Bu araştırmanın problemini, üniversite öğrencilerinin anne-babaya bağlanma düzeylerinin romantik ilişki inançlarının bir yordayıcısı olup olmadığının incelenmesi oluşturmaktadır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri alt boyutlarının, romantik ilişki inançlarının alt boyutlarındaki yordayıcı rolünün incelenmesidir.

Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranacaktır.

- 1) Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri alt boyut (Olumlu anne, olumlu baba, olumlu kendilik, olumsuz anne, olumsuz baba, olumsuz kendilik) düzeyleri romantik ilişkilerde aşırı beklenti düzeylerini anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
- 2) Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri alt boyut (Olumlu anne, olumlu baba, olumlu kendilik, olumsuz anne, olumsuz baba, olumsuz kendilik) düzeyleri romantik ilişkilerde sosyal zaman kullanımı düzeylerini anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
- 3) Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri alt boyut (Olumlu anne, olumlu baba, olumlu kendilik, olumsuz anne, olumsuz baba, olumsuz kendilik) düzeyleri romantik ilişkilerde fiziksel yakınlık düzeylerini anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
- 4) Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri alt boyut (Olumlu anne, olumlu baba, olumlu kendilik, olumsuz anne, olumsuz baba, olumsuz kendilik) düzeyleri romantik ilişkilerde zihin okuma düzeylerini anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
- 5) Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri alt boyut (Olumlu anne, olumlu baba, olumlu kendilik, olumsuz anne, olumsuz baba, olumsuz kendilik) düzeyleri romantik ilişkilerde cinsiyet farklılıkları düzeylerini anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
- 6) Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri alt boyut (Olumlu anne, olumlu baba, olumlu kendilik, olumsuz anne, olumsuz baba, olumsuz kendilik) düzeyleri romantik ilişkilerde farklı düşünmek düzeylerini anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

1.3 Araştırmanın Önemi

Gençlik; kimlik oluşturma, aşk, iş, dünya görüşü ve birçok alanda denemelerin yapıp karar verildiği bir dönemdir (Atak ve Çok, 2010). Gençlik dönemini gizil güçlerini keşfederek, kendisiyle uyum içinde tamamlayan gençler toplumun gelişmesinde büyük önem taşır (Kızıldağ, Demirtaş Zorbaz, Gençtanırım ve Arıcı, 2012). Bu dönemde kurulan yakın ilişkilerin önemli olduğu görülmektedir. Yalnızlığın benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık ile negatif yönde ilişkisinin bulunduğu (Güloğlu ve Kararımak, 2010), yalnızlığın yaşam doyumunu azalttığı yönünde (Tuzgöl Dost, 2007) çalışmalar yer almaktadır.

Romantik ilişkiler yakın ilişkilerin bir türüdür. Sosyal ağlar romantik ilişkileri etkileyen biçimlendiren süreçlerdir (Can ve Hovardaoğlu, 2015). İlk yakın ilişkilerin kurulduğu aile de bu sosyal ağlardandır. Romantik ilişkinin bir bağlanma süreci olduğu düşünülmektedir (Hazan ve Shaver, 1987; Mikulincer, Florian, Cowan ve Cowan, 2002). Bağlanma insan davranışlarını şekillendiren bilişsel şemalarla ilgili bir sistemdir (Deveci Şirin ve Soyer, 2018). Güvensiz bağlanan yetişkinlerin ilişki sorunları yaşayıp daha az doyum elde ettiğini gösteren çalışmalar vardır (Stackert ve Bursik, 2003, Kurdek, 2002).

Kişiler romantik ilişkiye o ilişkinin gereklilikleriyle ilgili bazı inançlarla başlayabilirler. Bunlar kişilerin romantik inançlarıdır. Medya aracılığıyla romantik komedi ve dram türünde yayımların romantik ilişki inançlarıyla ilişkili bulunduğu çalışmalar bulunmaktadır (Galloway, Engstrom ve Emmers Sommer 2015; Segrin ve Nabi,2002).

Sumbaş ve Durmuş (2018), romantik ilişki inançlarının ilişkiyi başlatma ve sürdürmede önemli olduğunu, Küçükçelik (2015) ise; ilişkiye dair inançlar ve bilişsel çarpıtmaların ilişki doyumuyla negatif yönlü bir ilişkinin olduğunu belirlemiştir.

Toplumsal cinsiyet rollerinin eşlik ettiği romantik inançların romantik fiziksel ve cinsel şiddeti meşrulaştırdığına rastlanmaktadır (Çamaş ve Meşe,2016; Kepir Savoly, Ulaş ve Demirtaş Zorbaz, 2014; Sezer ve Sumbas 2018; Wood, 2001). Bunun yanında bağlanma biçimlerinin de (Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2014; Simons, Simons, Lei ve Landor,2011) romantik ilişkilerde şiddetle ilişkili bulunduğu çalışmalara rastlanmıştır. Bu sebeple romantik ilişki inançlarının ve bağlanma biçimlerinin romantik inançlara etkisinin anlaşılması önemli görülmektedir.

Romantik ilişkilere yönelik inançlar ve bağlanma ilişkisinin araştırıldığı çalışmaların bağlanma boyutları üzerine odaklandığı görülmektedir (Kaya ve Karahasanoğlu, 2019; Uluyol, 2014; Sarı ve Korkut Owen, 2016; Sarı ve Tagay, 2016; Şirin ve Soyer, 2018). Bağlanma sisteminin anlaşılması için kişinin çevresel ve içsel bilgileri nasıl işlediği ile ilgili bilgi işleme sürecinin de anlaşılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Böylelikle romantik ilişki inançlarında bağlanma ile ilişkisinin çok yönlü olarak belirlenmesi hedeflenmiştir. Zihinsel temsiller temelli bağlanma modelleri aracılığıyla, yaşamın erken dönemlerinde deneyimlenen yakın ilişkilere dair bir bilgi alınabileceği ve bunun romantik ilişkilere katkısının belirlenebileceği düşünülmektedir.

Varlık Özsoy ve Hisli Şahin (2016) geliştirdiği Türk kültürüne uygun olan bilgi işleme sistemi kaynaklı zihinsel temsiller anketi ve Sarı ve Korkut Owen'in (2015) geliştirdiği

ölçekle yapılan bu çalışmanın;bağlanma stilleri ve ilişki inançları arasındaki ilişkilerin daha iyi anlaşılması ve kültürel bir perspektif sağlayarak romantik ilişkilerle ilgili literatüre ve alanda yapılan uygulamalara katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

1.4 Araştırmanın Varsayımları

Araştırmaya katılan öğrencilerin kendilerine verilen ölçme araçlarını içtenlikle ve objektif bir şekilde yanıtladıkları varsayılmıştır.

1.5 Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırmanın verileri Akdeniz üniversitesi 2017-2018 öğretim yılı bahar dönemi öğrencileri ile sınırlıdır.
2. Araştırmanın verileri Kişisel Bilgi Formu, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiler Ölçeği'nin ölçtükleriyle sınırlıdır.
3. Araştırma bulguları Akdeniz Üniversitesi Eğitim, Fen-Edebiyat ve Hemşirelik Fakültesinde okuyan öğrencilerden alınan verilerle sınırlıdır.

1.6 Tanımlar

Araştırmaya ilişkin tanımlar aşağıda verilmektedir.

Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar: Bireyin romantik ilişkide kendisi, partneri ve ilişkinin doğasına yönelik abartılmış, katı ve değişmeye dirençli inançlardır. (Ellis 2003, akt. Sarı, 2008). Bu çalışmada romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar altı alt boyutta incelenmiştir. *Aşırı Beklentiler* alt boyutu,İlişkiden ve birlikte olunan kişiden beklenen gerçekçi olmayan beklentilerdir. *Sosyal Zaman Kullanımı* alt boyutu, sosyal ve serbest zaman etkinlikleriyle ilgili gerçekçi olmayan beklentilerdir. *Zihin Okuma* alt boyutu, İlişki içinde olan kişilerin birbirlerinin duygu ve düşüncelerini ifade edilmesine gerek kalmadan, anlamaları yönünde gerçekçi olmayan beklentilerdir.*Farklı Düşünmek* alt boyutu,birlikte olan kişilerin olaylar hakkında birbirinden farklı düşünceler taşımalarının yıkıcı olduğuna dair gerçekçi olmayan düşüncelerdir. *Fiziksel Yakınlık* alt boyutu,fiziksel yakınlığa ilişkin gerçekçi olmayan

beklentilerdir. *Cinsiyet Farklılıkları* alt boyutu, Cinsiyet farklılıklarının ilişkiye etkisine ilişkin gerçekçi olmayan inançlardır (Sarı ve Korkut Owen, 2015).

Bağlanma:Bağlanma, çocuk ile bakım veren arasındaki, özellikle stres durumlarında belirginleşen bir yakınlık arayışını ifade etmektedir (Kesebir, Özdoğan Kavlazoğlu ve Üstündağ, 2011). Bu çalışmada bağlanma stilleri, Varlık Özsoy ve Hisli Şahin (2016) tarafından geliştirilen Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiller Ölçeği'nin *olumlu baba algısı, olumlu anne algısı ve olumlu kendilik algısı, olumsuz anne, olumsuz baba ve olumsuz kendilik* alt boyutları ile incelenmiştir.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde romantik ilişki inançları ve bağlanma ile ilgili kuramsal bilgiler ve bu konular üzerine yapılmış araştırmalar yer almaktadır.

2.1 Aşk ve Romantik İlişki

Bireyin güvende ve mutlu hissetmesinin önemli kaynaklarından biri yakın ilişkiler kurmaktır (Küçükarslan ve Gizir, 2013).Sevme, sevilme ve sevgiyi paylaşma kabiliyeti, daha çocuk-anne ilişkilerinin kurulduğu noktadan itibaren gelişmeye başlar (Coleman, 1960).Bebeğin ebeveynleriyle kurduğu ilişkinin benzeri bir ilişki yetişkinlik döneminde romantik ilişkilerde ortaya çıkar. (Hazan ve Shaver, 1987). Alan yazında sosyal yakın ilişki azlığının yalnızlığın belirleyicisi olduğu (Yılmaz ve ark., 2008; Duyan ve ark., 2008), yalnızlığın intihar davranışı (Eskin, 2001), şiddet eğilimi (Avcı ve Yıldırım, 2014) ve teknoloji bağımlılığı (Aktaş ve Yılmaz, 2016; Seçim, Alpar ve Algür, 2014) ile ilişkili bulunduğu çalışmalar vardır.

Romantik ilişkilerde yakın ilişkiler kavramı içerisinde yer alan bağlanma, sevgi ve aşk duyguları üzerine kurulmaktadır (Gülaydın ve Semerci, 2018). Collins (2003), romantik ilişkiyi gönüllülük ve karşılıklı kabul olarak tanımlamaktadır. Romantik ilişkilerin; arkadaşlık ve diğer sosyal ilişkilerin gelişmesinde, kimlik oluşturmada ve çeşitli bireysel gelişim süreçlerinde önemli olduğu görülmektedir (Zimmer Gembeck, 2002). TDK (2019) "aşk"ı, aşırı sevgi ve bağlılık duygusu olarak tanımlarken, "sevgi"yi ise bir şey veya kişiye karşı yakın ilgi ve bağlılık olarak tanımlanmıştır.

İnsan ilişkileri sosyal psikolojinin konusu olarak araştırılmış, romantik ilişkilerde bu araştırmalarda yer almıştır. İnsanların neden birlikte olmak istediğini anlamaya çalışan farklı ilişki türlerini ortaya koyan birçok yaklaşım ön plana çıkmaktadır. Sonraki bölümde bu görüşlerden bazılarını kısaca değinilmiştir.

2.1.1 Hendrick ve Hendrick'in Sevgi Türleri

Hendrick ve Hendrick (1989) altı farklı sevgi türü tanımlamıştır. Bunlar: a) fiziksel çekiciliğin merkezde olduğu romantik aşk, b) kısa süreli ve bağlanmanın olmadığı aşk oyunu, c) karşılıklı destek ve ortaklığa dayanan dostluk-arkadaşlık sevgisi, d) olumlu bir gelecek vaat ettiği, sürdürülebilirliğine inanılan mantıklı aşk, e) kıskançlık ve güvensizlik barındıran bağımlı aşk ve f) destekleyici, kusurları görmezden gelmeyi barındıran özgeci aşk. Bu sevgi türleri değişmez bir kişilik özelliği olmamakla birlikte, aynı sevgi türüne sahip kişilerin benlik değerlendirmeleri arasında benzerlikler olduğu görülmüştür. Ercan (2016) çalışmasında artan ilişki sayısının oyun gibi aşk puanlarını yükselttiğini, ilişki süresi uzadıkça tutkulu, arkadaşça ve özgeci aşk puanlarının arttığını belirlemiştir. Açikel' in (2013) çalışmasında, kadınların özgeci ve mantıklı aşkta erkeklerin ise oyun gibi aşkta daha yüksek puanlar aldığı bulunmuştur.

2.1.2 Üçgen Sevgi Kuramı

Sternberg (1986) Aşkı oluşturan 3 bileşenden söz eder: (a) yakınlık, bağlılığı içerir, (b) tutku, romantizm, fiziksel çekicilik ve cinsel gerilim barındırır ve (c)bağlılık ise ilişkiyi ileri boyutlara taşımak için gerekli olan planlama ve sorumluluk almayı içerir. Bu bileşenler birbiriyle ve ürettikleri eylemlerle etkileşime girerek farklı sevgi deneyimleri oluştururlar. Bireyin yaşadığı sevgi miktarı bu üç bileşenin gücüne, sevginin türü de bu bileşenlerin birbirine göre kuvvetine bağlıdır (Stenberg, 2004).Üçgen sevgi kuramı, yakın ilişkilerin temelini oluşturan sevginin birçok yönünü anlamak için kapsamlı bir temel oluşturmaktadır.

Araştırma bulgularına göre, ilişkilerde zaman içerisinde düşmesi beklenen tutkunun yalnızca kadınlarda azaldığı görülmekle birlikte, uzun süreli ilişkilerde yakınlık duygusunda genellikle bir azalma olmamıştır. Yine uzun süreli ilişki ya da evliliklerde bağlılık ilişki doyumunun en güçlü göstergesi olmuştur (Acker ve Davis, 1992).Başka bir çalışmada da ilişki uzunluğu ve bağlılığın anlamlı pozitif ilişkisi olduğu, yakınlık ve tutku puanlarının ciddi bir beraberliği olmayan katılımcılar için en düşük olduğu görülmüştür (Lemieux ve Hale,2002). Lemieux ve Hale (2000) bir başka çalışmasında her üç bileşeninde ilişki memnuniyetiyle bağlantılı olduğunu, erkeklerin yakınlık puanlarının daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Madey ve Rogers (2009), yakınlık ve bağlılığın güvenli bağlanma ile ilişki doyumu arasındaki ilişkiye aracılık ettiğini bulmuşlardır.

2.1.3 Aşka Evrimsel Bakış

Sevginin kaynağı koruma ve korunma ile cinsel güdülerdir (Hortaçsu, 2012). Romantik aşk, sosyal zeka ve işbirliği becerilerinin gelişmesini sağlayan ve insanlığın yaşam tarihini kolaylaştıran bir bağlılık aracıdır (Fletcher, Simpson, Campbell, Overall, 2015). Aron, Fisher, Mashek, Strong ve Brown (2005), aşkı sosyal davranışlar üzerinde önemli bir üreme etkisi olan ve genetik sonuçları bulunan bir memeli davranışı olarak tanımlayarak çalışmalarında sevgilinin insan beynindeki ödül sistemini aktive ettiğini belirlemiştir.

2.2 Romantik İlişki

Collins (2003), romantik ilişkiyi her iki tarafın gönüllülükle kabul ettiği bir ilişki türü olarak tanımlamış ve romantik ilişkinin ayırt edici özelliklerini belirlemiştir. Bu ayırt edici özellikler; katılım, eş seçimi, ilişki içeriği ve kalitesi, bilişsel ve duygusal süreçlerdir. Katılım, romantik ilişkiye başlama yaşı ve ilişkinin süresini ifade eder. Eş seçimi, kimlerle romantik ilişki yaşandığını açıklar. Yetişkin ve ergen erkekler, aynı yaş ya da daha küçük partnerleri tercih ederken kadınlar daha yaşlı partnerleri seçmektedirler Carver, Joyner ve Udry(2003). Diğer bir özellik ilişki içeriğidir ve bu da ilişkide paylaşılan etkinlikleri ifade eder.

İlişki kalitesi ise romantik ilişkinin ne dereceye kadar yararlı deneyimler sağladığını ifade eder. Son ayırt edici özellik, ilişkinin bilişsel ve duygusal süreçleridir. Kişinin kendisi partneri ve ilişkisi hakkında algı, duygu ve beklentilerini içerir. Romantik ilişkiler arkadaşlar ve diğerleriyle olan ilişkileri değiştirebilir (Zimmer Gembeck, 2002). Romantik ilişkiler bireyin kendini tanıması, kişiler arası ilişkiler kurması, ilişkileri sürdürmesi ve gerekli olduğunda bu ilişkiyi bitirebilmesi adına geliştirici bir niteliğe sahiptir (Başaranoğlu, 2011).

Romantik ilişkiler ergenlik döneminde başlar ve bu dönemin deneyimleri yetişkinlik döneminde yaşanacak romantik ilişkilere zemin hazırlar (Yavuzer, 2007). Ergenlik dönemi romantik ilişkilerinin kısa ömürlü ve yüzeysel olduğu, yetişkinlik dönemi romantik ilişkilerinin ise uzun vadeli, derin ve karmaşık olduğu söylenmiştir (Furman ve Shaver, 2003). Yine de romantik ilişkiler ergenlik, beliren yetişkinlik ve yetişkinlik döneminde önemli işlevlere sahiptir (Carver ve ark., 2003). Romantik ilişkilerin ergenler üzerinde gelişimsel etkileri olarak, a) boş zamanı düzenleme-özerklik kazanma, b) sosyal beceriler ve okul başarısı ve c) karşı cinsle ilişki kurma yer almaktadır (Rabaglietti ve Clairano, 2008). Büyükşahin Çevik ve Atıcı (2009) çalışmalarında, romantik bir partnere sahip olan ergenlerin sosyal benlik saygılarının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Demir, Baran ve Ulusoy (2005) da romantik ilişkisi

olan ergenlerin kendilerinden memnun olma davranışının yüksek, vücuduna zarar verme gibi tehlikeli davranışlarının ise daha düşük düzeyde olduğunu tespit etmişlerdir. Kaya (2018) daha önce ilişki yaşamış ergenlerin romantik ilişkide sorunu çözmeye yönelik empatik ve barışçıl bir tutum sergilediğini bulmuştur.

Kimlik keşfini gerçekleştirme ve romantik yakınlığı sürdürmenin yolu, romantik yakınlığı başlatmaktır. Romantik yakınlığı başlatmanın beş belirleyicisi bulunmaktadır: a) kendilik algısı, kişinin çekicilik, akıllılık gibi kendine yönelik algı ve değerlendirmelerini içerir; b) kendilik bilgisi ise dürüstlüğü, başkalarının duygu ve düşüncelerine saygılı olmayı içerir; c) davranışsal yakınlık ilgi duyulan kişiyle zaman geçirme gibi davranışsal öğeleri içerir; d) duygusal ve bilişsel yakınlık partneri anlamayı ve onun ihtiyaçlarını düşünmeyi içerir; e) Romantik sözelleştirme ise anlamlı sözler söylemek, iltifat etmek gibi faktörleri içermektedir (Eryılmaz ve Atak, 2009). Eryılmaz ve Ercan (2010) çalışmalarında problem odaklı başa çıkma ve sosyal destek aramanın romantik desteği başlatma ile ilişkili olduğunu, romantik ilişki sayısı arttıkça bireylerin işlevsel başa çıkma yollarını kullandıklarını belirlemişlerdir. Sağlıklı romantik ilişki kurabilen bireylerin, olumlu benlik algısına sahip oldukları ve olumlu bir kişilik geliştirdikleri vurgulanmaktadır (Furman, 2002).

Romantik aşkın varlığı, incelenen 166 farklı kültürün %88'inde belirgindir (Ellwood, 1996). Çifte standarda sahip olmayan yani hem erkek hem de kadınlara evlilik dışı birliğe, yakınlaşmaya izin veren toplumlarda romantik ilişki yaşanıp evlilik için bir temel oluşturabildiği ifade edilmektedir (De Munck ve Korotayev, 1999). Ancak, Fisher (2004) Amerikalı ve Japon gençlerinin romantik ilişki durumlarını incelediğinde, Japon gençlerin Amerikalı akranlarına göre karşı cinsle daha az ve daha resmi ilişki kurduklarını ancak aşkı deneyimlemelerinin neredeyse aynı olduğunu vurgulamıştır. Dion ve Dion (1993) Asyalı ve Batılı öğrencilerin aşk stillerini karşılaştırdığı çalışmada, Asyalı öğrencilerin daha fazla cinsiyet rolü farklılıkları beklentisine sahip olduğunu ve özgecil (agape) aşkı daha çok ifade ettiğini göstermiştir. Okutan ve Büyükşahin Sunal (2010) dindarlık algısının yüksek olduğu gruplarda erkeğin karar verici ve yöneten, kadınların da uyum sağlayan, itaat eden olması yönünde beklentilerin bulunduğunu kaydetmişlerdir.

Son yıllarda uzun mesafeli ilişkilerin nitel olarak anlaşılması ve yakın ilişkilerle kıyaslandığı çalışmalar da yapılmıştır. Uzun mesafeli ilişkilerde samimiyeti korumanın zor olduğu düşünülmesine rağmen iletişim ortamının fazlalığı ve eş zamanlılığa bağlı olarak yakın ilişkilere göre eşit ya da fazla güven ve memnuniyet içerdiği bulunmuştur (Crystal Jiang ve Hancock, 2013). Uzun mesafeli ilişkilerin yakın ilişkilerle kalite, bağlılık ve istikrar açı-

sından karşılaştırıldığı çalışmada; uzun mesafe ilişkilerde daha az sıkışmış hissetmenin ve daha fazla bağlılığın olduğu ancak ayrılık ihtimalinin daha yüksek olduğu görülmüştür (Kelmer, Rhoades, Stanley ve Markman, 2013). Stafford ve Merolla (2007) benzer şekilde iletişimden memnuniyetin uzak mesafeli ilişkilerde daha belirgin olduğunu bulgularına eklemiştir. Başka bir çalışmada da uzun mesafenin ilişkilerde bir dezavantaj olmadığını ilişkiye ait özellikler ile kişisel özelliklerin ilişki kalitesini belirlediğini göstermiştir (Dargie, Blair, Goldfinger ve Pukall, 2015). Uzun mesafe ilişkilerde yalnızlığın araştırıldığı çalışmada yalnızlık düzeyi; sevgilinin görüldüğünden sonraki günlerde, tatillerde, arkadaş buluşmalarında, kişinin desteğe ihtiyacı olduğu zamanlarda ve çevrede mutlu çiftler varken artmış; kişi meşgul ve etkinlik içerisindeyken azalma göstermiştir (Firmin, Firmin ve Lorenzen, 2014). Partnerleriyle aynı şehirde yaşama konusu daha belirsiz olanların, birleşme umudu hissedenlere göre daha fazla sıkıntı duyup, daha az memnun oldukları (Maguire, 2007) ve sosyal medyayı daha yüksek kıskançlık yaşayarak kullandıkları görülmüştür (Billedo, Kerkhof ve Finkenauer, 2015).

Gençlerin uzun vadeli bağlılık biçimlerini erteleyip aynı zamanda yaşam planlarını romantik bir ortakla birleştirmeye çalıştıkları beliren yetişkinlik evresi romantik ilişkilerin anlaşılmasının önemli olduğu bir dönemdir (Shulman ve Connolly, 2013).

2.3 Beliren Yetişkinlik Dönemi

Toplumsal ve kültürel etkenler dikkate alınarak, gençlik döneminin ergenlik ve yetişkinlik arasındaki bir geçiş evresi değil bağımsız bir yaşam evresi olduğu vurgulanmaktadır (Atak ve Çok, 2010). Arnett (2000), 18-25 yaş yaş arasını kapsayan bu dönemi beliren yetişkinlik olarak tanımlamıştır.

Geçtiğimiz 50 yıldan günümüze yetişkinliğe geçişin belirtileri olan aile olma, eğitimi tamamlama, aile evinden ayrılma yirmili yaşların sonuna doğru tamamlanmaya başlamıştır (Arnett 2000, 2007). Yetişkinlik bireyin kendi kararlarını kendisinin verebilmesiyle bağımlılık, koruma, deneyimlerin kısıtlanması ve kültürün de etkisiyle günümüzde destek ve yardım alma davranışı bireyin yaşamında uzun bir sürece yayılır (Atak ve Çok, 2008). Denilebilir ki beliren yetişkinlik döneminde çocukluk bağımlılığı devam etmekte, yetişkin sorumluluğu ertelenmektedir (Arnett, 2000). Yedinci ve 10. sınıflarda okuyan ergenlerle yapılan çalışmada, daha fazla problem davranışı bulunan ve psiko sosyal olgunluğu düşük ergenlerin yetişkinliğe geçişi akranlarına göre daha fazla özgürlük davranışıyla ilişkilendirmişlerdir (Barker ve

Galambos, 2005). Yavuzer, Demir, Meşeci ve Sertelin (2005) çalışmalarında lise öğrencilerinin karşı cinsle yakın ve özel ilişkiler geliştirmeyi ve aileden ayrı ve bağımsız bir yaşam kurup sürdürebilmeyi üniversite öğrencilerine göre daha önemli bir gelecek beklentisi olarak belirttiğini, üniversite öğrencilerinin ise; yaşam felsefesi geliştirebilmeyi daha önemli bir beklenti olarak değerlendirdiğini ortaya koymuşlardır. Morsünbül (2013), beliren yetişkinliğin eğitimi sürdürmeyle ilişkisini araştırdığı çalışmasında üniversite öğrencilerinin kendilerini bazı yönlerden yetişkin olarak değerlendirip bazı yönlerden değerlendirilmediklerini belirleyerek bunun yanında üniversite eğitimine devam etmeyen grupta beliren yetişkinlik özelliklerinin gözlenmediği bulgusuna ulaşmıştır. Yani denilebilir ki eğitime devam etmek beliren yetişkin dönemi için belirleyici bir özelliktir.

Beliren yetişkinlik evresinin görülmesini etkileyen bir diğer faktör de kültürdür. Yetişkin dönemi sorumluluklarının ertelenmesine izin veren kültürlerde bu dönemin görüldüğü söylenebilir (Arnett, 2000; Arnett ve Eisenberg, 2007). Benzer şekilde, sevginin sosyal olarak da inşa edildiği göz önüne alındığında, romantik ilişkinin kültürde var olan inanışlardan güçlü bir şekilde etkilenebileceğini söylemek mümkündür. Bu inançlar işlevsel ya da işlevsiz olabilir (Noller, 1996). Goodwin ve Gaines (2004); Gürcistan, Macaristan ve Rus Öğrencileriyle yaptıkları çalışmada işlevsiz inançların ilişki niteliği ve kültürle doğrudan bir ilişkisi olduğunu göstermiştir.

Romantik ilişkilerin derin ve karmaşık olduğu yetişkinlik dönemini kapsayan kriz yakınlığa karşı yalıtılmışlıktır (Saraç, Hamamcı ve Güçray, 2015). Genç yetişkinlik döneminde gerçekleşmesi gereken yakınlık; kişinin ilişki yükümlülükleri, önemli uzlaşma ve sorumluluk alması gerektiğinde de bunu sürdürmeyi başarmasıdır (Erikson 1993, akt. Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2009). Önemli bilişsel, sosyal ve duygusal değişimlerin meydana geldiği beliren yetişkinlik dönemini kapsayan üniversite dönemi bireyin gelişiminde önemli rol oynamaktadır (Collins, 2003). Beliren yetişkinler romantik ilişkiler aracılığıyla gençlik döneminde yaşayacakları ilişkilerinde, evliliğin de provasını yaparlar (Saraç, Hamamcı ve Güçray, 2015). Üniversite çağı kurulan romantik ilişkilerin, sosyal uyumu ve etkinliklere katılımı artırdığı vurgulanmıştır (Hamamcı ve Esen Çoban, 2010).

2.4 Akılcı Olmayan İlişki İnançları

Pek çok birey romantik ilişkinin duygusal anlamda karşılıklı doyurucu olması gerektiğine dair çeşitli inançlarla ilişkiye başlamaktadır (Küçükarslan ve Gizir, 2013). İlişkiye dair bu bilişsel bileşenler ilişki kalitesini olumsuz etkileyebilmektedir (Eidelson ve Epstein, 1982). Çiftlerin ilişkideki memnuniyetsizliğine katkıda bulunan faktörler; irrasyonel ihtiyaçlardan kaynaklanan partnerlerine ve kendilerine yönelik gerçekçi olmayan beklentilerin yanı sıra ilişkinin kendisine yönelik düşüncelerden de oluşabilir (Moller ve Van der Merve, 1997). Romantik ilişkiye yönelik temel inançlardan bazıları; ilk görüşte aşkın mümkün olduğu, evlilik için en önemli dayanağın aşk olduğu ve gerçek aşkın bütün engelleri aşarak sonsuza dek sürdüğüdür (Weaver ve Ganong, 2004). Sprecher ve Metts (1999) geliştirdikleri romantik inançlar ölçeği ile dört inanç belirlemişlerdir. Bunlar; (1) aşk bir yol bulup, engel tanımadan yürüyebileceğine; (2) ilk ve tek aşkın, sadece tek bir gerçek aşk olabileceğine; (3) idealleştirmeye, ilişkide her şeyin mükemmel olacağına ve (4) ilk görüşte aşka ve gerçek aşkla tanışır tanışmaz anlaşılabilirliğine yönelik inançlardır. Küçükarslan ve Gizir (2015) çalışmalarında erkek öğrencilerin kızlara göre ilk görüşte aşk ve aşk bir yol bulur inançlarına daha yüksek seviyede sahip oldukları, bir ve ikinci sınıf öğrencilerinin de ilk ve tek ile idealleştirme inançlarına daha fazla sahip oldukları görülmüştür. Sarı ve Korkut Owen (2015) romantik ilişkiye yönelik akılcı olmayan inançları belirlemek için geliştirdikleri ölçek geliştirme çalışmasında aşırı beklentiler, sosyal zaman kullanımı, zihin okuma, farklı düşünmek, fiziksel yakınlık ve cinsiyet farklılıkları boyutlarını elde etmişlerdir. Aynı çalışmada aşırı beklentiler, fiziksel yakınlık, cinsiyet farklılıkları alt boyutundaki akılcı olmayan inançlar arttıkça ilişki doyumunun arttığı, cinsiyet farklılıkları alt boyutunda akılcı olmayan inançlar arttıkça ilişki doyumunun azaldığı görülmüştür (Sarı, 2008). Öcal Yüceol (2016) ise farklı düşünmek, fiziksel yakınlık, cinsiyet farklılıkları boyutlarında akılcı olmayan inançlar arttıkça ilişki doyumunun azaldığını; aşırı beklentiler boyutunda ise akılcı olmayan inançların artmasının ilişki doyumunu artırdığını bulmuştur. Debord, Romans, ve Krieshok (1996) ilişkiye özgü irrasyonel inançları olanların yüksek ilişki uyumuna sahip oldukları, genel irrasyonel inançları daha yüksek olan kişilerin ise daha düşük ilişki uyumuna sahip oldukları bulgusuna ulaşmıştır. Alanyazında akılcı olmayan inançların ilişki doyumu düzeyini düşürdüğünü gösteren çok sayıda çalışma vardır (Frazier ve Esterly, 1990; Hamamcı, 2005a; Metis ve Cupach, 1990; Sullivan ve Schwebel, 1995; Uebelacker ve Whisman 2005).

Evli çiftlerde romantik ilişki inançlarının evlilik doyumunu nasıl etkilediğine bakıldığında; akılcı olmayan inançların düşük düzeyde evlilik uyumu (Moller, Van Zyl, 1991) ve

evliliğe dair hissedilen güçlüklerin (Eisenberg ve Zingle, 1975) belirleyicisi olduğu görülmüştür. Evlilik ile ilgili gerçekçi olmayan inançları yüksek olan eşlerin evlilik terapisi alma isteklerinin daha düşük düzeyde olduğu ve ilişkiyi sonlandırma isteğinin ise daha yüksek düzeyde olduğu görülebilmektedir (Epstein ve Eidelson, 1981). Ülkemizde Hamamcı (2005b) da benzer şekilde işlevsel olmayan inançları fazla olan kişilerin evlilik uyumunun düşük olduğunu bulmuştur.

2.4.1 Bilişsel Davranışçı Kuram

Antik Roma filozoflarından Epiktetos “bizi gerçekten korkutan ve umutsuzluğa düşüren şey, dışımızdaki olayların kendileri değil onların anlamını yorumlama biçimimizdir” ve “dışsal koşulları biz seçemeyiz ama bu koşullara nasıl yanıt vereceğimizi her zaman ”seçebiliriz” diyerek düşüncelerin davranışları etkilediğini ve bireylerin duygu ve düşünceleri üzerinde bir kontrolü olduğu görüşünü ortaya atmıştır.

İlerleyen dönemlerde Bandura öz düzenleme kapasitesinden söz ederek, insanların kendi davranışlarını hem içsel hem dışsal faktörlerle düzenleyebildiklerini ifade etmiştir (Bandura, 1977; Bandura ve Adams, 1977). Ellis (2002) insanın problemlerine psikanalitik terapidenden daha iyi bir yol bulmak için önce eklektik bir yaklaşım benimsemiş bu çalışmalarıyla da Akılcı Duygusal Davranış Terapi’nin temellerini atmıştır. Terapinin amacı; bireylerin kendi kendilerini duygusal olarak rahatsız ve işlevsiz hissetmelerine neden olan düşünceleri anlayarak bunları daha rasyonel inançlarla değiştirmek böylelikle daha az rahatsız ve daha işlevsel davranmalarını sağlamaktır (Crawford ve Ellis, 1989).

Bilişsel kuram, bilişsel işlevlere vurguda bulunur. Bilişsel işlev; kişinin kendisi, çevresi, yaşantılarını, anlamlandırma, yorum ve değerlendirmeleridir (Türkçapar, 2018). Olayları görerek, duyarak, koklayarak ve dokunarak fark ederiz; çevremizle ilişkinin en ham halini düzenleyen unsur algılarımızdır (Özer, 2017). Eğer olup bitenler algı ve bilişlerimiz tarafından çok fazla çarpıtılmadan bize ulaşırsa duygusal tepki ve davranışlarımız gerçekçi ve uygun olur (Türkçapar, 2019). İnsanın soyut kavramları algılamak, ilişki kurmak, gelecek hakkında tahminde bulunmak özelliği onu rasyonel ve eşsiz kılmaktadır. Ancak aynı zamanda bu dış uyaranları iyi ya da kötü tanımlamasına neden olan ve onu dış dünyayla gerçekçi ve doğrudan temas etmekten alıkoyan iki ucu keskin bir kılıçtır (Jones, 1968).

Beck’in modelinde bilişsel çarpıtmalar, Ellis’in modelinde akılcı olmayan inançlar olarak adlandırılan düşünme yanlışlıkları gerçek karşılığı olmamasına rağmen bir birey tara-

findan dogma olarak kabul edilir (Türküm, 2003). Bu bağlamda akılcı olmayan inançlar gerçekte uyumlu olmayan, katı ve mantıksızken , akılcı inançların mantıklı, esnek ve gerçekçi olduğu söylenebilir (Hamarta, Arslan, Saygın ve Özyeşil, 2009). Ellis kültür ve eğitim düzeyi farketmeksizin herkesin belirli akılcı olmayan inançlara sahip olduğunu söyler. Bunlar aşağıda sıralanmıştır (Jones, 1968):

- a) Herkes tarafından sevilme ve onaylanmalıyım
- b) Değerli olmak için yetenekli ve başarılı olmalıyım
- c) Kötü insanlar vardır ve onlar cezalandırılmalıdır
- d) İşler istediğim gibi gitmediğinde bu bir felakettir
- e) Mutsuzluk dış etkenlerden kaynaklanır ve kontrol etmede güç sahibi değilim
- f) Tehlikeli durumları düşünmeliyim onlardan korunma ya da en aza indirmenin bir yolunu bulmalıyım
- g) Güvenebileceğim güçlü birini bulmalıyım, yardıma ihtiyacım var başaramam
- h) Geçmiş değiştirilemez şekilde etkilidir, hayatımda kalıcı etkiler bırakır değiştiremem
- i) Başkalarının sorunlarına üzülmemeliyim Problemlere kesin ve mükemmel bir tek çözüm vardır o bulunmazsa felaket olur
- j) Zorluklardan kaçmak onlarla yüzleşmekten daha kolaydır.

Benzer şekilde, Beck (2018), bilişsel modelinde işlev bozucu düşüncelerden bahsetmiştir ve bunları bilişsel çarpıtmalar olarak adlandırmıştır. Beck, kişinin duygu durumunu ve davranışlarını etkileyen işlevsiz düşüncelerin bütün psikolojik bozukluklarda yaygın olduğunu savunmaktadır. Beck'in tanımladığı işlevsiz düşünceler aşağıda sıralanmıştır (Burns, 2011):

Ya Hep Ya Hiç Düşüncesi: Kişisel Özellikleri, durumları siyah ve beyaz gibi uç noktalarda görmektir.

Aşırı Genelleme: Tek bir olumsuzluğu hiç bitmeyecekmiş gibi algılamak ve her duruma genellemektir.

Zihinsel Filtre: Bir olaydaki olumsuz bir detaya odaklanarak, diğer bütün detayları da olumsuz algılamaktır.

Olumluyu Geçersiz Kılmak: Olumlu olayların şu ya da bu nedenle olumsuz olduğu konusunda kanıtlar bularak ısrar etmektir.

Sonuçlara Atlama: Varılan olumsuz sonuçları destekleyecek bir kanıt olmamasına rağmen olumsuz değerlendirme yapmaktır.

Akıl okuma: Birinin düşüncelerini öngörüp, kanıt aramaksızın bu öngörünün doğru olduğuna inanmaktır.

Falcılık: İşlerin kötü gideceğini öngörüp, bu kehanetin gerçek olduğuna ikna olmaktır.

Aşırı Büyütme(Felaketleştirme) Ya da Aşırı Küçültme: Olayların önemini abartmak, ya da minicik kalıncaya kadar küçültmektir.

Duygusal Kararlar: Olumsuz hislerin gerçeği yansıttığını düşünmektir.

Meli-Malı Cümleleri: -meli ve –memelilerle motive olunmaya çalışılır.

Etiketleme ve Yanlış Etiketleme: Aşırı genellemenin uç noktasıdır. Hatalara dayanarak kendini tümüyle olumsuz olarak tanımlamaktır.

Kişiselleştirme: Kendini aslında başlıca sorumlusu olmadığınız bir olayın nedeni olarak görmektir.

İnsanlar akılcı olmayan düşünme süreçlerine eğilimli olarak dünyaya gelirler, bununla birlikte bu düşünme yöntemini çevresinde bulunan önemli kişilerden öğrenme yoluyla da kazandıkları görülmektedir (Can, 2009).

2.5 Bağlanma

Bağlanma, çocuk ile bakım veren arasında gerçekleşen, özellikle stres durumlarında belirginleşen bir yakınlık arayışını ifade etmektedir (Kesebir, Özdoğan Kavlızoğlu ve Üstündağ, 2011). Diğer canlılarla karşılaştırıldığında insan yavrusunun yetişkinliğe ulaşması 18-21 yıl sürmekte, bu nedenle de diğer canlı türlerine göre çok daha uzun bir zaman diliminde anne-babasının doğrudan bakımına ihtiyaç duymaktadır (Soysal, Bodur, İşeri ve Şenol, 2005).

Duygusal bir bağ kurma olan bağlanma ihtiyacı, yeni doğanın hayatını sürdürebilmesi için gerekli ve işlevseldir (Morsünbül ve Çok, 2011). Bakıcı ile kurulan yakınlık; bebeğin çevresini özgürce keşfetmesi ve tehlike anında da korunacağı bir sığınak bulmasıdır (Bowlby,1973). Çocuk altını ıslattığında, acıktığında ya da herhangi bir sebeple ağladığında çocuğun yanına gelen anne-baba ihtiyacını gidererek çocuğu rahatlatır. Çocuk zamanla bu iyi hissetme durumu ile anne-babanın varlığını eşleştirir, böylece sadece anne-babanın varlığı bile çocuk için rahatlatıcı güven verici olmaya başlar (Cüceloğlu,2006). Bu tekrarlar sonucunda çocuğun yakınlık isteği ile bakıcının kurduğu iletişim, bilişsel temsiller olarak kodlanır.

Böylece “içsel çalışan modeller” oluşturularak bebek sevilebilir ya da desteklenmeye değmez olduğunu düşünür (Bowlby,1973).

Başlangıçta anne (bakım veren) ile kurulan bu yoğun ilişki sonrası oluşan zihinsel temsiller, çocuğun zihinsel gelişimi ile birlikte diğer yetişkinlerin de tanınmasını sağlamakta ve sıklıkla karşılaşılan bu kişilere de duygusal tepkiler başlamaktadır (Şenol, 2006). Yani bakım veren ile çocuk arasında kurulan bu bağ, erken çocukluk döneminden başlayarak kişilik gelişimi, sosyal ilişkiler ve psikolojik uyumu etkilemektedir (Kapçı ve Küçükler, 2006).

2.5.1 Bağlanmaya Kuramsal Yaklaşım

2.5.1.1 Psikanalitik Yaklaşım

Psikanalitik kuramın temel dayanak noktalarından biri erken çocukluk yaşantılarının bireyin yetişkin kişiliğinin biçimlenmesinde önemli rol oynadığıdır (Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2009). Bebeğin anneye bağlanmasının onu doyurarak bedensel bir ihtiyacını karşılamasıyla oluştuğu söylenir (Seven, 2006, akt. İlaslan, 2009). Oral dönemde bebek, yaşamda kalabilmek için gerekli besini elde ederken ağızını kullanmakta ve haz almaktadır. Bebeğin açlığını gideren ilk sevgi nesnesi annesiyle kurduğu ilişki, diğer insanlara karşı da bağımlılık, bağımsızlık ve güven gibi genel tutumlarını oluşturacaktır (Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2009). Oral hazdan yoksun kalan bebekler daha sonra kişilik sorunları, güvensizlik ve yakın ilişkiler kuramamak gibi sorunlarla karşılaşabilmektedir (Corey, 2008).

Erikson, Freud’un aksine bireyin gelişiminin ömür boyu devam ettiğini savunarak, yaşamın her dönemini kapsayan en kapsamlı kuramı oluşturmuştur (Atak, 2011). Erikson, Freud’un oral dönem olarak tanımladığı döneme paralel temel güvene karşı güvensizlik dönemini tanımlamıştır (Öngider, 2013). Doğumdan sonraki bir yıl içinde bebek temel güven duygusunu kazanır ya da güvensizlik geliştirir (Arslan ve Arı, 2008). Bu dönemin psikososyal karmaşası içe çekilme, temel güç ise umuttur (Kapıkıran ve Özgüngör, 2011). Uygun gelişim koşullarında yetişen çocuklar için bile güven duygusunun yanında güvensizlik de tanınır, güvensizliği tanımayan biri güven ve umudun ne anlama geldiğini fark edemezdi (Arslan,2008). Güven ve güvensizlik deneyimleri arasındaki kaçınılmaz çatışma insanların ilk psikososyal çatışmasını oluşturur (Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2009).

Çocukluk dönemine psikanalitik çerçevede farklı bir bakış açısı getiren kuramcılardan biri de Nesne İlişkileri kuramıyla Melanie Klein’dır (Öngider, 2013). Ego psikolojisi için

içgüdüsel dürtüler birincil, obje ilişkileri ikincilken, Nesne İlişkileri kuramı dürtülerin bir ilişki içinde belirlendiğini ve birbirinden soyutlanamayacağını savunur (Geçtan, 2002). Buna göre bebeğin kurduğu ilk ilişki sevgi ve nefret duygularının yansıtıldığı memedir (Sayar ve Tüzün, 2006). Eğer her şey yolunda giderse besleyen doyurucu memeyle kurulan fiziksel ve zihinsel yakınlık, yitirilmiş olan doğum öncesi anne-bebek birliği ve güven duygusunu yeniden kurar (Klein, 2016). Kurama göre, çocuklar, ilişki durumunda oldukları kişileri içselleştirmekten öte ilişkilerin kendisini iç dünyalarına mal ederek yaşarlar (Geçtan, 2003). Çocuğun yeterli bakımı görmediği, annenin bakım vermektense hoşlanmadığı ya da kaygılı olduğu durumlar sonrasında çocuğun sütü zevkle kabullenme ve memeyi içselleştirme yeteneği etkilenir (Klein, 2016).

Mahler (2015) bebeğin biyolojik doğumu ile psikolojik doğumunun aynı anda olmadığını, bebeğin dış dünyaya uyumlanmadan dünyaya geldiğini söyler. Yaşamın ilk iki ayını kapsayan dönem otistik (autistic) evredir, bebek ilişki kurmaktan çok yaşamını sürdürmek ile ilgilenir (Geçtan, 2003). Ortak yaşam evresinde (symbiosis) bebek gereksinim kaynaklı dış nesnenin farkına vararak olumlu ve olumsuz nitelikleriyle bütünsel bir nesne temsili oluşturur (Eker, 2015). Ayrılma-bireyleşme (separation-individuation) evresi ise; farklılaşma, alıştırma, yeniden yaklaşma ve libidinal nesne sürekliliği olarak isimlendirilmiştir (Topçu, 2016). Ayrılma-bireyleşme birbirini tamamlayan gelişimlerdir, ayrılma çocuğun annesi ile olan ortak yaşamdan çıkışını bireyleşme ise; kendi ayırt edici kişisel özelliklerini kabul ettiğini gösteren başarılarıdır (Mahler, Pine ve Bergman, 2015).

Horney ise biyolojik belirleyicileri geri plana atarak bozuk davranışların aile içi ilişkilerdeki aksaklıklar sonucu ortaya çıktığını ve sosyokültürel etmenlerden de etkilendiğini öne sürmüştür (Geçtan, 2002; Horney, 2017), çocuğun potansiyel düşmanca bir dünyada yalnız ve çaresiz olmasını temel çatışma olarak tanımlar. Çocuk eğer sağlıklı stratejiler geliştirebilirse yaşantısal ihtiyacına uygun olarak insanlara yaklaşabilir, onların aksine gidebilir ya da onlardan uzaklaşabilir. Nevrotik karakter ise esnek davranmayarak belirli bir strateji üzerinde hareket edecektir.

İnsanın kendine verdiği değeri ve bütünlüğünü koruyabilmesinde dış ilişkilerinin önemini vurgulayan Kendilik psikolojisi, insanın ötekine muhtaç olduğunu vurgulayarak, ötekilerle etkileşiminin kişinin kendiliğini, varoluşunu oluşturduğunu savunur (Erten, 2002). Bebeklik çağındaki zayıf, şekillenmemiş kendilik algısı esneklik, süreklilik kazanmak için kendiliğin uzantısı olan kişiye ihtiyaç duyar. Bu kişi kendilik nesnesidir (Çuhadaroğlu Çetin, 2001). İki çeşit kendilik nesnesi vardır: çocuğun doğuştan gelen mükemmellik hissini onay-

layanlar ve çocuğun hayranlıkla tümgüçlülük imgesi olarak kendileriyle kaynaşabilecekleri kendilik nesnelere.(Erten, 2004). Çocuğun gelişiminde iki tür kendilik ilişkisinden söz edilir. Bunlar; Aynalama ve Ülküleştirme eğilimidir (Karacan ve ark., 1998). Çocuğun kurduğu kendilik ilişkileri kesintiye uğramadan uygun biçimde devam ederse kendini yatıştırabilme, dürtü kontrolü ve kendine saygıyı ayarlayabilme kapasitelerine sahip olur (Terbaş, 2004).

Nesne ilişkileri okulunun öğrencisi olan Bowlby, kuramın psikopatolojinin gelişiminde çevresel etkenlerin göz ardı edildiğini düşünerek Klein'den ayrılmıştır (Thompson, 2002 akt., Kesebir, Kavzoğlu ve Üstündağ, 2011).Bowlby 1950 yılında evsiz çocuklarla yaptığı çalışmalarda erken yaşta annesinden ayrı kalan erkek çocukların ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde suça karışma oranının arttığını gösteren bir çalışma yayınlamıştır (Soysal, Öktem, Ergenekon ve Erdoğan, 2000). Bowlby uyum ve kontrol sistemi odaklı gördüğü kuramını oluştururken Darwin'den, psikanalizden, hayvan psikolojisinden yararlanmıştır (Çıkılı Uytun, Öztop ve Eşel, 2013). Evrimsel açıdan bağlanma; çocuğun güvenliğini sağlamak için anneye yakınlığını düzenleyen bir uyum sistemidir (Güvendeğer Doksat ve Demirci Çiftçi, 2016).

Ainsworth, Bleher, Waters ve Wall (1978), yabancı ortam uygulaması ile Bowlby'nin çalışmasını deney ortamına taşımışlardır (Mert ve Soyer, 2014). Çocuğun normal gelişim sürecinde sosyal ilgi ve tepkilerini diğer kişilerden çok bakım verene yönlendirmesi ve bu bakım verene ayrılma ve birleşme durumunda anlamlı tepki vermesi beklenir (Pehlivantürk, 2004). Bakım verenin de genel kaniya uygun olarak çocuğa karşı ilgili, özenli ve ihtiyaçlarını karşılamaya hazır olduğu düşünülür (Özgür, 2011). Uygun ortam deneyi bulgularına göre; güvenli, kaygılı/kararsız ve kaçınmacı olarak üç bağlanma türü belirlenmiştir. Çocuk anne-siyle (bakım veren) ilişkisini bulunduğu ortamda güven verici olarak algılsa güvenli bağlanma ilişkisi oluşmaktadır. Güvenli bağlanan çocuk, anne odadan çıktığında tedirgin hissetse bile anne döndükten sonra hızlı sakinleşip çevreyi keşfetmeyi sürdürebilmektedirler. Anne çocuğa karşı mesafeli ya da ret edici davranışlar sergiliyorsa kaçınan tarzda bağlanma ilişkisi kurulmaktadır. Bu bağlanma stiline sahip çocukların anne odadan çıktığında ya da odaya döndüğünde belirgin bir tepki vermedikleri gözlenmiştir. Annenin çocuğun isteklerine cevap vermekte geciktiği ya da tutarsız davrandığı durumlarda ise üçüncü bağlanma stili olan kaygılı/kararsız bağlanma stili oluşur. Annelerinden ayrıldıklarında yoğun bir kaygı yaşayıp anne döndüğünde kolaylıkla sakinleşmezler (Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall 1978).

Çocuk bağlanma ilişkisinin yönü ve kalitesi doğrultusunda tüm yaşamı boyunca kişiler arası ilişkilerini etkileyecek olan kendi ve diğerleri hakkında duygu, algı ve beklentilerini

oluşturan içsel çalışan modeller geliştirir (Günaydın, Selçuk, Sümer, ve Uysal). Bu modeller aracılığıyla kişi kendisinin ne kadar değerli, başkalarının ne kadar ulaşılabilir olduğuna dair bir bilişsel-duygusal çerçeve edinir (Curun ve Çapkın, 2014). Güvenli bağlanmanın sağlıklı işleyiş ile kaygılı/ kararsız bağlanmanın ise içe kapanma, geri çekilme, içselleştirme eğilimi ve psikopatoloji ile ilişkili olduğu düşünülmektedir (Nakash Eisikovits, Dutra ve Westen 2002). Bağlanma teorisi yalnız anne-bebek ilişkisini açıklamakla sınırlı kalmayıp, kurulan bu ilişkinin yetişkinlik dönemindeki etkilerini de açıklamaya çalışmıştır (Özgür, 2011).

2.5.2 Yetişkinlikte Bağlanma

2.5.2.1 Hazan ve Shaver'in Yetişkin Bağlanma Modeli

Hazan ve Shaver (1987) yaşamın ilk yıllarında anne ile kurulan biyososyal sürecin, yetişkinlikte sevgi bağlarının kurulmasıyla romantik ilişkilerde ortaya çıktığını öne sürer. Hazan ve Shaver yetişkin bağlanması ile ilgili olarak yaptıkları iki aşamalı çalışmalarında Bowlby'nin içsel çalışan modellerine bağlı olarak üç bağlanma stiline odaklandılar (Hazan ve Shaver,1987). Yetişkin bağlanmasının çocukluk bağlanmasından farklılaştığını, bağlanma işlevlerinin birden bire, tümüyle değil de yavaş yavaş anne-babadan akranlara geçtiğini savunurlar (Hazan ve Shaver, 1994). Buna göre güvenli bağlanan yetişkinler, yakınlaşma ya da terk edilme konusunda kaygı yaşamazlar. Diğer insanların ve kendilerinin sevmeye değer olduğunu düşünürler. Kaygılı/kararsız bağlanan bireyler, terk edilme kaygısını sıklıkla yaşamakla birlikte çoğunlukla derinliksiz, kısa süreli ilişkiler kurarlar. Son olarak kaçınmacı bağlanan yetişkin bireyler, insanların sevgiye değmez olduklarını düşünür, derin ilişki kurmazlar. Terk edilme kaygısı ya da ayrılık sonrası üzüntü yaşamazlar (Hazan ve Shaver,1987).

2.5.2.2 Bartholomew ve Horowitz'in Dörtlü Bağlanma Modeli

Bartholomew ve Horowitz (1991), kişinin pozitif ya da negatif olarak kendi imajı ya da başkalarının imajının kombinasyonunu kullanarak tanımlanan dörtlü bağlama modelini önermişlerdir. Bağlanmadaki bireysel farklılıkların, yetişkinlik dönemi romantik ilişkilerinin kalitesinde etkili olduğunu ve önerdikleri bu dörtlü bağlanma modelinin romantik ilişkideki problemlerin anlaşılmasında duyarlı olduğunu düşünülmektedir (Bartholomew, 1997). Dörtlü bağlanma modeline göre güvenli bağlanan bireyler sevillebilir olduklarını başkalarının da ulaşılabilir olduğunu düşünür. Güvenli bağlananların benlik saygısı yüksek, ilişki kurmak konusunda rahattırlar (Çalışır, 2009). Saplantılı bağlanan bireyler kendilerini değersiz diğerlerini

olumlu olarak algırlar. Kaygılı bağlanmada kişi hem sevebilir olmadığına hem de başkalarının reddedici olduklarını düşünürler. Son olarak kayıtsız bağlanan bireyler ise olumlu kendilik imajına sahip, sevebilir olduklarına inanırlarken diğer kişilere yönelik olumsuz değerlendirmelere sahiptirler. Bu kişiler yakın ilişkilerden kaçınarak hayal kırıklıkları ve incinmeye karşı korunup, bağımsızlıklarını sürdürebilirler (Çıkılı Uytun ve ark; 2013). Sümer ve Güngör (1999) dörtlü bağlanma modelinin Türk örneğinde geçerlik ve güvenilirliğini gösteren çalışmalarında batı örneğine benzeyen bir örüntü elde etmişlerdir.

	Pozitif Başkaları İmajı		
Pozitif Kendilik imajı	Güvenli	Saplantılı	Negatif Kendilik İmajı
	Kayıtsız	Kaygılı	

Negatif Başkaları İmajı

Şekil 2.1 Dörtlü Bağlanma Modeli (Barthomolomew ve Shaver, 1998).

2.5.2.3 Brennan, Clark ve Shaver'in Bağlanma Boyutları

Brennan, Clark ve Shaver (1998), mevcut kendi kendini değerlendirmeye dayalı bağlanma ölçeklerinin maddelerini toplayarak 16-50 yaş arası 1.086 kadın ve erkeğe uygulamıştır. Faktör analizi sonucunda yakın ilişkilerde kaygı ve kaçınma olarak iki boyut belirlemişlerdir. Kaygı ve kaçınma boyutlarıyla belirlenen dört bağlanma tipi Barthomolomew ve Horowitz'in (1991) modeliyle örtüşmektedir. Güvenli bağlanma düşük düzeyde kaygı ve kaçınma, korkulu bağlanma yüksek düzeyde kaçınma ve korkuyla tanımlanmıştır. Saplantılı bağlanma düşük kaçınma yüksek kaygı, kayıtsız bağlanma ise düşük kaygı yüksek kaçınma ile tanımlanmıştır (Sümer, 2006). Brennan, Clark ve Shaver, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YIYE) (Experiences in Close Relationships Inventory-ECRI) ile kaygı ve kaçınma boyutlarının 18'er maddeyle geçerlilik ve güvenilirliği yeterli bir araç geliştirmişlerdir (Brennan, Clark ve Shaver 1998; Crowell, Fraley ve Shaver, 1999).

	Düşük Kaçınma		
Düşük Kaygı	Güvenli	Saplantılı	Yüksek Kaygı
	Kayıtsız	Kaygılı	
	Yüksek Kaçınma		

Şekil 2.2 Brennan, Clark ve Shaver'in Bağlanma Boyutları (Shaver ve Fraley, 2004).

2.5.3 Romantik İlişki İnançları İle İlgili Araştırmalar

Yurt içi ve yurt dışında romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlara ilişkin çalışmalar genç yetişkinlerde ve evli çiftlerde ilişki doyumu ve kişiler arası ilişkilerde problemler açısından yapılan çalışmalarla yürütülmüştür.

Romantik ilişki inançlarının cinsiyet ve ilişki yaşama durumuna göre farklı bulgular elde edilmiştir. Gizir (2013) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmasında romantik ilişki inançlarının cinsiyete ve ilişki yaşama durumuna göre farklılaştığını belirlemiştir. Buna göre erkeklerin ‘her şeyi birlikte yapmalıyız’, ‘birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız’ inancına daha fazla sahip olduğu, ‘daha önce ilişki yaşamayıp şuan yaşayan’ ile ‘daha önce ve şimdi romantik ilişki yaşayanların’ en fazla romantik inanca sahip olduğu görülmüştür.

Karabacak ve Çiftçi (2015) üniversite öğrencilerinde akılcı olmayan romantik ilişki inançları ile evlilik tutumunu inceledikleri çalışmalarında cinsiyet farklılıkları ve farklı düşünmek alt boyutlarının evlilik tutumu ile negatif bir ilişkisi olduğunu bulmuştur. Sarı ve Korkut Owen (2016), farklı düşünmek ve aşırı beklentiler alt boyutunun ilişki doyumunu olumlu yordadığını, cinsiyet farklılıklarının ise ilişki doyumunu olumsuz yordadığını belirlemişlerdir. Bağlanmanın kaygı ve kaçınma boyutlarının da ilişki doyumunu olumsuz yönde yordadığı görülmüştür.

Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar, ilişki doyumu ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişkilerin incelendiği çalışmada, cinsiyete ilişkin tutumlar eşitlikçi olmaya yaklaştıkça akılcı olmayan inançların azaldığı ve ilişki doyumunun arttığı görülmüştür (Öcal Yüceol, 2016). Sakallı ve Curun (2001) üniversite öğrencilerinde cinsiyetçi tutumlar ile romantik ilişki inançlarını araştırmış cinsiyetçi tutuma sahip olan kişilerin romantik kalıpyargılarda daha olumlu bir tutuma sahip olduğunu göstermişlerdir. Okutan ve Büyükhahin Sunal (2010), bağlanım, kalıpyargılar ve dindarlık algısını araştırdıkları çalışmalarında üniversite öğrencisi kadınların romantik ilişkiye yönelik kalıpyargılarının daha fazla olduğu bulgusuna ulaşmışlardır.

Sumbaş ve Durmuş (2018), üniversite öğrencilerinin romantik ilişki inançlarının ilişkiyi başlatma ve sürdürmede önemli bir yordayıcı olduğunu, Küçükçelik (2015), 240 evli bireyle yaptığı çalışmada evlilikte uyum ile ilişkiye dair inançlar ve bilişsel çarpıtmalar arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğunu tespit etmiştir.

Uebelacker ve Whisman (2005), ilişkiye dair inançların evlilik doyumunu ve depresyonla arasındaki ilişkideki aracı rolünü incelemişlerdir. Evli çiftlerle yapılan bu çalışmada depresif kadınların daha fazla olumsuz ilişki inancı taşıyıp, ilişkiden daha az memnun olduğu görülmüştür. Hamamcı (2005a), evli bireylerle yaptığı çalışmasında daha yüksek işlevsiz ilişki inancının daha düşük evlilik uyumuyla ilişkili olduğunu, Hamamcı (2005b), işlevsiz romantik inançların evli çiftlerde daha fazla çatışmayla ilişkili olduğunu belirlemiştir. İlişkiye özgü irasyonel inançların bireysel ya da aile terapisi tercih etme ve bu terapiye devam etme kararlılığıyla ilişkilendirildiği çalışmaya da rastlanmıştır (Epstein ve Eidelson, 1981)

Stackert ve Bursik (2003) güvensiz bağlanan üniversite öğrencilerinin diğer bağlanma türlerine göre daha fazla ilişkiye özgü irasyonel inanca sahip olduğunu bulmuştur. Mahl (2001), üniversite öğrencileri için anne babasının evli ya da ayrı olmasının ilişki inançlarını etkilemediğini bulmuştur.

Yapılan çalışmalara bakıldığında akılcı olmayan romantik ilişki inançlarının düşük evlilik ve ilişki memnuniyeti, toplumsal cinsiyet ve kalıpyargılarla ilişkilendirildiği görülmüştür.

2.5.4 Bağlanma İle İlgili Araştırmalar

Yurt dışında ve ülkemizde bağlanma çalışmaları; erken ve orta çocukluk, ergenlik ve yetişkinlikteki bağlanma üzerinde gelişimsel ve sosyal süreçler olarak araştırılmıştır.

Alanyazında yer alan bebeklik ve çocukluk çağı ebeveyne bağlanma çalışmalarından bazıları şu şekildedir: Atasoy, Ertürk ve Şener (1997), 36 bebek ve annesiyle yaptığı çalışmada yabancı durum testini uygulamış, bebeklerin bağlanma davranışı gösterdikleri ancak yabancı durum tepkisi göstermediklerini gözlemlemiştir. Soysal, Ergenekon ve Öktem (2000) tüm bebeklerin sağlıklı bağlanma ilişkisi kurabilmesiyle birlikte erken doğanların daha geç bağlanma örüntüsü oluşturduklarını belirlemiştir. Akgün ve Mellier (2014) ise; 24'ü Türk 20'si Fransız çocuğun 'Bağlanma Öykü Tamamlama' yoluyla her iki kültürde de ortak bağlanma hikayelerinin çıktığını göstermiştir. Sümer ve Şendağ (2009) 5 ve 6. sınıf öğrencileriyle yaptıkları çalışmada hem anne hem babaya güvenli bağlanmanın özdeğere ilişkin olumlu bir etkisi bulunduğu saptamışlardır. Uluç ve Öktem (2009) okul öncesi çocuklarla yaptıkları kukla görüşmeleriyle bağlanmanın davranış ve akran ilişkileriyle ilişkisinin olabileceğini belirlemişlerdir. Çelik, Ekşi, Gülsu (2017), ilkokul 3. ve 4. sınıf ile ortaokul 5 ve 6. sınıflara devam eden öğrencilerle yaptıkları çalışmada güvenli bağlanma ve sosyal mükemmeliyetçilik

arasında olumsuz bir ilişki olduğunu saptamışlardır. Şahin(2019) ise orta çocukluk dönemindeki çocuklarda bağlanma yalnızlık ve memnuniyetsizlik arasında negatif bir ilişki olduğunu göstermiştir.

Slade (1987) bağlanmanın sembolik oyun gelişimine etkisini araştırdığı çalışmada; 26-28 ay aralığında yedi güvenli, sekiz güvensiz bağlanan çocukların oyunları kaydedildi. Araştırmanın sonunda güvenli bağlanan çocukların daha fazla sembolik oyun oynadığı görülmüştür. Schneider, Atkinson ve Tardif (2001), erken çocukluk bağlanmasının yaşamın sonraki kişiler arası ilişkilere yansımaları savını doğrulamıştır. Çocuk-ebeveyn ve çocuk-akran ilişkileri arasındaki korelasyonun incelendiği altmış üç çalışmaya göre çocuğun ebeveyni ile olan bağlanma şekli akranlarıyla olan ilişkisini yordamıştır.

Alanyazında yer alan ergenlik ve bağlanma çalışmalarından bazıları şu şekildedir:

Deniz (2006) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada çocukluk istismarları ve bağlanım arasında anlamlı ilişki olduğunu belirlemiştir. Çocukluk istismarları ile saplantılı bağlanma arasında bir ilişki bulunmuştur. Onur(2006) Üniversite öğrencilerinde güvenli bağlanma ve atılganlık arasında pozitif, kaygılı bağlanma ile negatif bir ilişki bulunduğunu göstermiştir. Morsünbül ve Tümen (2008) lise ve üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada; üniversite öğrencilerinin korkulu ve saplantılı bağlanma puanlarını lisede okuyan öğrencilerin puanlarına göre daha yüksek bulunmuştur. Aydoğdu ve Olcay Çam (2013), yüz yüze görüşme yöntemini kullanarak 544 ergenle görüşme yapmıştır. Madde kullanan ergenlerin daha yüksek şekilde korkulu ve kayıtsız bağlandığını saptamıştır. Cömert ve Ögel (2014) bu çalışmaya benzer sonuçlar elde ederek madde kullanan ergenlerin kayıtsız bağlanma gösterdiğini, güvensiz bağlanmanın ise; madde kullanımı için bir risk faktörü oluşturduğunu belirlemişlerdir. Kaplan ve Aksel (2013), şiddet içeren filmler ile disiplin cezası almayı risk faktörü olarak belirleyerek, güvenli bağlanmayan ergenlerin saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğunu saptamıştır.

Cooper, Shaver ve Collins (1998) çalışmalarında 13-19 yaş arası güvensiz bağlanma stiline sahip ergenlerin suç işlemeye yatkınlığı, yakın ilişki kurmakta güçlük, yalnızlık ve düşük öz saygı gibi sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir.

Alanyazında yer alan genç yetişkinlik ve yetişkinlik çalışmalarından bazıları şu şekildedir.

Kışlak ve Çavuşoğlu (2006) evli çiftlerle yaptığı çalışmada güvenli ve saplantılı bağlanma şekline sahip kişilerin evlilik uyumunun korkulu bağlanarlardan daha yüksek olduğunu bulmuştur. Kabasakal ve Erdem (2015), üniversite öğrencilerinde güvenli bağlanmanın psikolojik iyi oluşla olumlu yönde ilişkide olduğunu saptamıştır. Görgün, Tiryaki ve Topbaş (2010) güvensiz bağlanma stiline üniversite öğrencilerinde madde kullanımıyla ilişkili olduğunu bulgulamıştır.

Yurt dışı alanyazında ise Buunk (1997), 100 erkek ve 100 kadın katılımcıyla yaptığı çalışmasında güvensiz bağlanmanın kişilerin kıskançlık puanlarının daha yüksek olduğunu saptamıştır.

Yapılan çalışmalara bakıldığında güvenli bağlanmanın olumlu ruhsal ve sosyal değişkenlerle güvensiz bağlanmanın ise madde kullanımı, depresyon ve zorbalık gibi olumsuz kavramlarla ilişkilendirildiği görölmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, evreni ve örnekleme ile araştırmada kullanılacak veri toplama araçları, verilerin toplama süreci, verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntemler açıklanmıştır.

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın deseninde ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

3.2 Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini Akdeniz Üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, 2017- 2018 Eğitim- Öğretim Yılı Bahar Döneminde, Fen-Edebiyat fakültesi, Hemşirelik Fakültesi, Eğitim Fakültesi öğrencileri seçilmiştir. Araştırmada toplam 522 öğrenciye ulaşılmıştır. Örnekleme ulaşılan 3 kişi 18-29 yaş aralığında bulunmadığından 12 kişi ise formları eksik yanıtladığından ve 10 form uç değer olduğu için veri setinden çıkarılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 340 (%68.4) kız, 157 (%31.6) erkek öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları 18-29 yaş arasındadır. Öğrencilerden 141'i (%28.4) Eğitim Fakültesinde, 192'ü (%38.6) Hemşirelik Fakültesi, 164'ü (%33) Edebiyat Fakültesinde eğitim görmektedir. Öğrencilerden 147'si (%29.6) 1. Sınıf, 136'sı (%27.4) 2. Sınıf, 114'ü (%22.9) 3. Sınıf ve 100'ü (%20.1) 4. Sınıfa devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerden 490'ının (%98.6) annesi sağ 7'sinin (%1.4) ölüdür. 477'sinin (%96) babası sağ, 20'sinin (%4) ölüdür. Öğrencilerden 56'sının (%11.3) annesi eğitim görmemiş, 208'inin (%41.9) ilkokul, 100'ünün (%20.1) ortaokul, 82'sinin (%16.5) lise ve 51'inin (%10.3) üniversite mezunudur. Baba eğitim durumları ise; 13'ünün (%2.6) eğitim görmemiş, 164'unun (%33) ilkokul, 104'ünün (%20.9) ortaokul, 101'inin (%20.3) lise ve 115'inin (%23.1) üniversite mezunudur. Öğrencilerin 43'ünün (%8.7) anne ve babası ayrı, 432'sinin (%86.9) birlikte, 22'sinin (%4.4) ebeveynlerinden biri ölüdür. Öğrenciler ilişki durumlarına göre ise; 85'i (%17.1) daha önce romantik bir ilişki olmamıştı, şimdi romantik bir ilişki var, 149'u (%30) daha önce romantik bir ilişki olmuştu, şimdi romantik bir ilişki yok, 77'si (%15.5)

daha önce romantik ilişkim olmuştu ve şimdi romantik bir ilişkim var ve 186'sı (%37.4) hiç romantik ilişkim olmadı olarak gruplanmıştır.

3.3 Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiller Ölçeği ile Romantik İlişkilerde Akılcı olmayan İnançlar Ölçeği ve uygulamacı tarafından "Kişisel Bilgi Formu" (Ek 1) hazırlanmıştır. Bu form, araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş, fakülte, sınıf düzeyi, anne ve baba eğitim durumu ile anne ve babalarının sağ, ölü olması ve medeni durum olarak anne ve babaların birlikte ya da ayrı olması, öğrencilerin ilişki durumu gibi demografik özelliklerini belirlemek amacıyla kullanılmıştır.

3.3.1 Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiller Ölçeği

Varlık Özsoy ve Hisli Şahin (2016) tarafından geliştirilmiş bir ölçek olan Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiller Ölçeği, 40 maddeden oluşmaktadır. Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiller Ölçeği'nin alt boyutlarından; olumlu baba algısı, olumlu anne algısı ve olumlu kendilik algısı birlikte, güvenli bağlanma temel boyutu olarak nitelendirilmiştir. Olumsuz anne, olumsuz baba ve olumsuz kendilik birlikte güvensiz bağlanma temel boyutu olarak değerlendirilmiştir.

Karışık sıralanmış 40 maddelik BTZTÖ'nin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .77 olarak bulunmuştur. Temel boyutların Cronbach alpha katsayıları ise "Güvenli Bağlanma" için $\alpha = .85$; "Güvensiz Bağlanma" için $\alpha = .83$ olarak bulunmuştur. Alt ölçeklerin (boyutların) güvenilirlik katsayıları, olumlu anne algısı için .81, olumsuz anne algısı için .83, olumsuz baba algısı için .79, olumlu baba algısı için .86, olumlu kendilik algısı için .72, olumsuz kendilik algısı için .81'dir. Mevcut araştırmada elde edilen güvenilirlik katsayıları ise olumlu anne algısı, olumsuz anne algısı, olumlu baba algısı, olumsuz baba algısı, olumlu kendilik algısı ve olumsuz kendilik algısı için sırasıyla .74, .70, .63, 79, .68 ve .77'dir.

3.3.2 Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği

Sarı ve Korkut Owen (2015) tarafından geliştirilmiş bir ölçek olan Romantik ilişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (RAINÖ) 30 maddeden oluşmaktadır. Envanterin toplam varyansın %51.70'sini açıklayan altı faktörden oluştuğu görülmüştür. Bu faktörler "aşırı beklentiler" (sekiz madde), "sosyal zaman kullanımı" (altı madde), "zihin okuma" (altı

madde), “farklı düşünmek” (dört madde), “fiziksel yakınlık” (üç madde), “cinsiyet farklılıkları” (üç madde) olarak isimlendirilmiştir.

RAiNÖ'nin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .85'dir. Ölçeğin alt ölçekler için bulunan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları da aşırı beklentiler .81, sosyal zaman kullanımı .78, zihin okuma .78, farklı düşünmek .69, fiziksel yakınlık .53, cinsiyet farklılıkları ise .53'dür. Mevcut araştırmada elde edilen güvenilirlik katsayıları ise aşırı beklentiler, sosyal zaman kullanımı, zihin okuma, farklı düşünmek, fiziksel yakınlık ve cinsiyet farklılıkları için sırasıyla 77, .76, .82, .69, .60, .65'dir.

3.4 Verilerin Toplanması

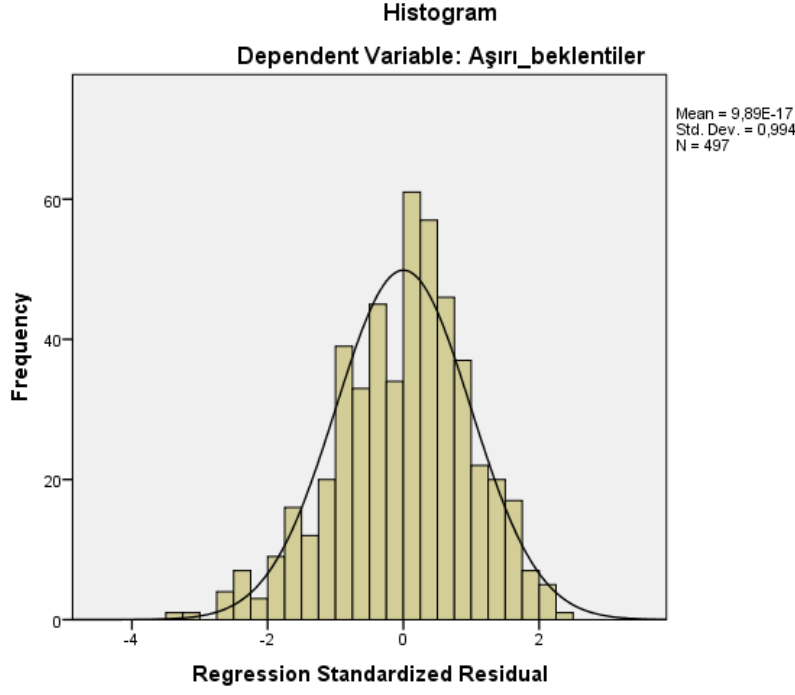
Veri toplama araçları hazırlandıktan sonra çalışmanın yapılabilmesi için Akdeniz Üniversitesi dekanlığından izinler alınmıştır. Veri toplama araçları 2017-2018 Öğretim Yılı Bahar Döneminde uygulanmıştır. Veri toplama araçları, katılımcılara gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra gönüllü öğrencilere uygulanmıştır. Uygulamalar araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Uygulamaya başlamadan önce araştırmacı tarafından ölçeklerle ilgili yönergeler okunmuştur. Araştırmacı tarafından öğrencilere veri toplama aracını cevaplandırırken içten bir şekilde yanıtlamalarının araştırmanın sonuçları açısından önemli olduğu anlatılmıştır. Uygulama yaklaşık olarak 20-25 dakika sürmüştür.

3.5 Verilerin Analizi

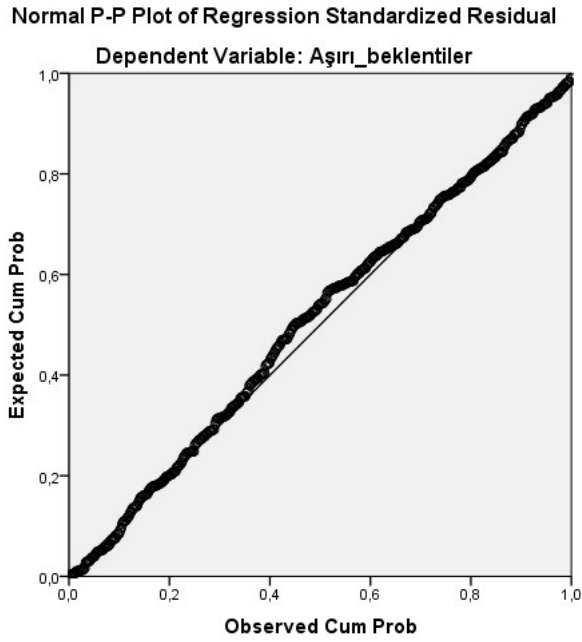
Araştırmada bağlanma stillerinin alt boyutlarının romantik ilişki inançları alt boyutlarını yordayıp yordamadığı çoklu regresyon analizi ile belirlenmiştir. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.

Aşırı beklentiler toplam puanları için yapılan regresyon analizinin varsayımlarını test etmek amacıyla normallik, çarpıklık ve basıklık katsayıları, sabit varyans, otokorelasyon, çoklu bağlantı katsayıları incelenmiştir. Değişkenlerin dağılımına yönelik normallik katsayılarını göstermek için standardize edilmiş artıkların (rezidüellerin) histogramı ve normal olasılık grafiği kullanılmıştır. Standardize edilmiş artıkların histogramı normal dağılım göstermektedir. Normal olasılık grafiği 45 derecelik bir çizgiyi göstererek normallik sayıltılarını karşılamaktadır. Sabit varyansı test etmek için regresyon artıklarının saçını grafiğine bakıl-

mıştır. Saçını grafiğine göre artıklar rastgele ve dengeli bir şekilde dağılarak sabit varyans sayılığını karşılamaktadır.



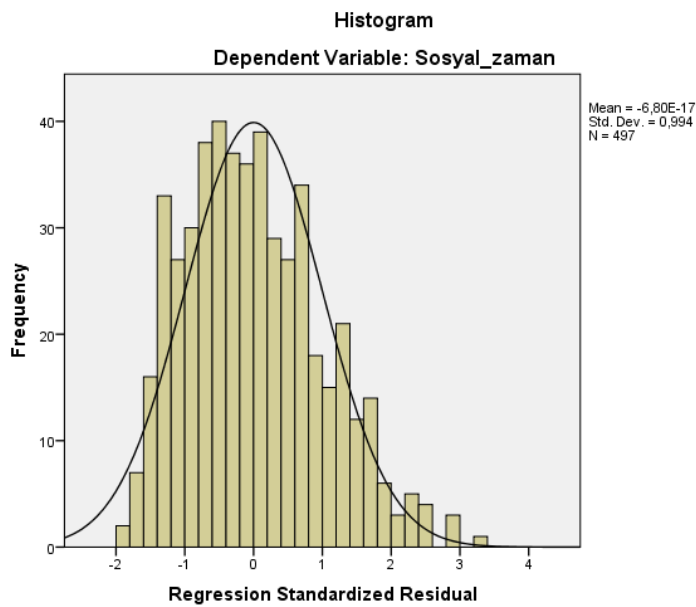
Şekil 3.1 Standardize Edilmiş Artıkların (Rezidüellerin) Histogramı (Bağımlı Değişken=Aşırı Beklentiler Puanları)



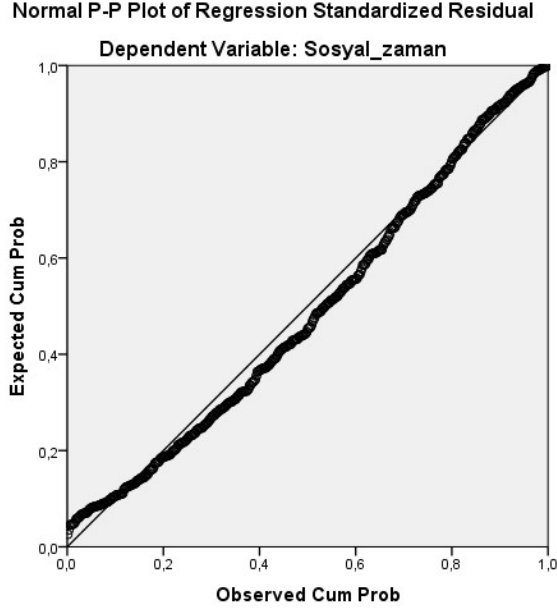
Şekil 3.2 Normal Olasılık Grafiği (Bağımlı Değişken=Aşırı Beklentiler Puanları)

Regresyon modelinde otokorelasyonun olup olmadığını test etmek için Durbin-Watson test istatistiğine bakılmıştır. Otokorelasyonun sağlanması için Durbin- Watson değerinin 1.5 ile 2.5 arasında olması gerekmektedir (Field, 2005). Elde edilen değer 1.8 olması otokorelasyonun olmadığı sayıtlısını karşılamaktadır. Ayrıca çoklu bağlantı olup olmadığı sayıtlısına da bakılmıştır ve değişkenler arası korelasyon katsayıları incelendiğinde (Tablo 4.1), korelasyon matrisinde hiçbir korelasyon katsayısının .80’den büyük olmadığı görülmüştür. Ayrıca Varyans Enflasyon Faktörü (VIF) ve Tolerans değerlerine de bakılmıştır. Hesaplanan değerlerin hiçbirinde değer Varyans Enflasyon Faktörü 4’ten yüksek ve tolerans değeri .20’den düşük değildir (Field, 2005). Bu sonuçlar, Varyans Enflasyon Faktörü ve Tolerans değerlerinin kabul edilebilir olduğunu gösterir. Bu bulgular çoklu bağlantının olmadığı varsayımını sağlamaktadır.

Sosyal zaman kullanımı toplam puanları için yapılan regresyon analizinin varsayımlarını test etmek amacıyla normallik, çarpıklık ve basıklık katsayıları, sabit varyans, otokorelasyon, çoklu bağlantı katsayıları incelenmiştir. Değişkenlerin dağılımına yönelik normallik katsayılarını göstermek için standardize edilmiş artıkların (rezidüellerin) histogramı ve normal olasılık grafiği kullanılmıştır. Standardize edilmiş artıkların histogramı normal dağılım göstermektedir. Normal olasılık grafiği 45 derecelik bir çizgiyi göstererek normallik sayıtlılarını karşılamaktadır. Sabit varyansı test etmek için regresyon artıklarının saçını grafiğine bakılmıştır. Saçını grafiğine göre artıklar rastgele ve dengeli bir şekilde dağılarak sabit varyans sayıtlısını karşılamaktadır.



Şekil 3.3 Standardize Edilmiş Artıkların (Rezidüellerin) Histogramı (Bağımlı Değişken= Sosyal Zaman Kullanımı)

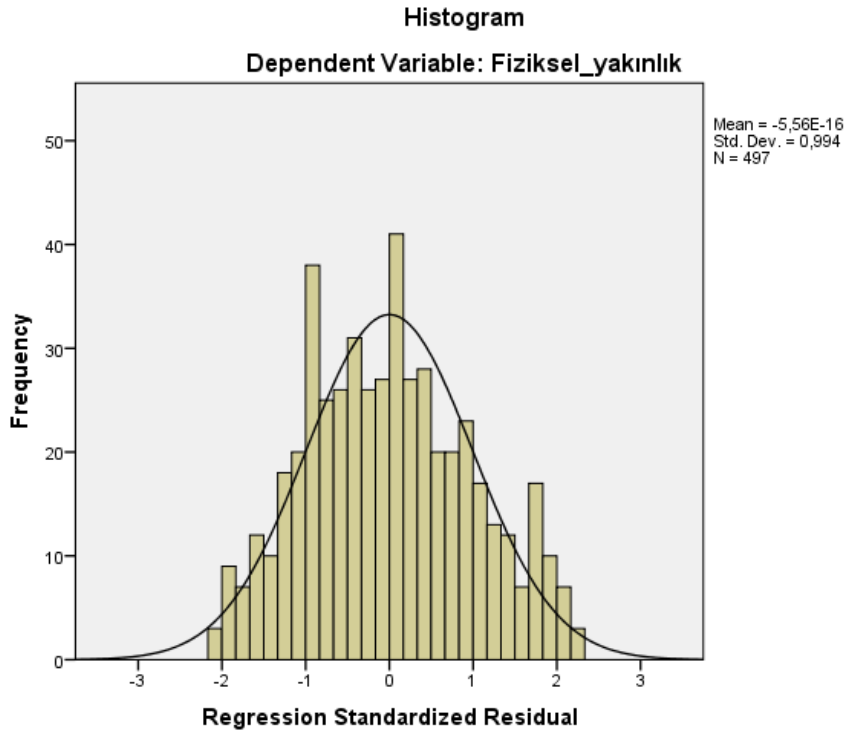


Şekil 3.4 Normal Olasılık Grafiği (Bağımlı Değişken=Sosyal Zaman Kullanımı)

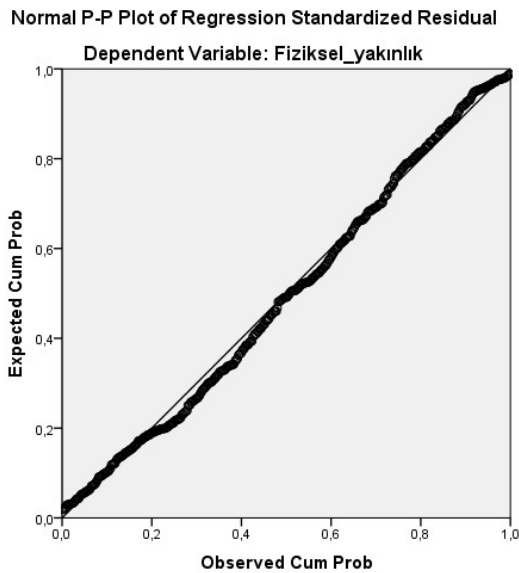
Regresyon modelinde otokorelasyonun olup olmadığını test etmek için Durbin-Watson test istatistiğine bakılmıştır. Otokorelasyonun sağlanması için Durbin- Watson değerinin 1.5 ile 2.5 arasında olması gerekmektedir (Field, 2005). Elde edilen değer 1.8 olması otokorelasyonun olmadığı sayılığını karşılamaktadır. Ayrıca çoklu bağlantı olup olmadığı sayılına da bakılmıştır ve değişkenler arası korelasyon katsayıları incelendiğinde (Tablo 4.3), korelasyon matrisinde hiçbir korelasyon katsayısının .80'den büyük olmadığı görülmüştür. Ayrıca Varyans Enflasyon Faktörü (VIF) ve Tolerans değerlerine de bakılmıştır. Hesaplanan değerlerin hiçbirinde değer Varyans Enflasyon Faktörü 4'ten yüksek ve tolerans değeri .20'den düşük değildir (Field, 2005). Bu sonuçlar, Varyans Enflasyon Faktörü ve Tolerans değerlerinin kabul edilebilir olduğunu gösterir. Bu bulgular çoklu bağlantının olmadığı varsayımını sağlamaktadır.

Fiziksel yakınlık toplam puanları için yapılan regresyon analizinin varsayımlarını test etmek amacıyla normallik, çarpıklık, ve basıklık katsayıları, sabit varyans, otokorelasyon, çoklu bağlantı katsayıları incelenmiştir. Değişkenlerin dağılımına yönelik normallik katsayılarını göstermek için standardize edilmiş artıkların (rezidüellerin) histogramı ve normal olasılık grafiği kullanılmıştır. Standardize edilmiş artıkların histogramı normal dağılım göstermektedir. Normal olasılık grafiği 45 derecelik bir çizgiyi göstererek normallik sayılıtlarını karşılamaktadır. Sabit varyansı test etmek için regresyon artıklarının saçını grafiğine bakıl-

mıştır (Şekil 3.9). Saçını grafiğine göre artıklar rastgele ve dengeli bir şekilde dağılarak sabit varyans sayılığını karşılamaktadır.



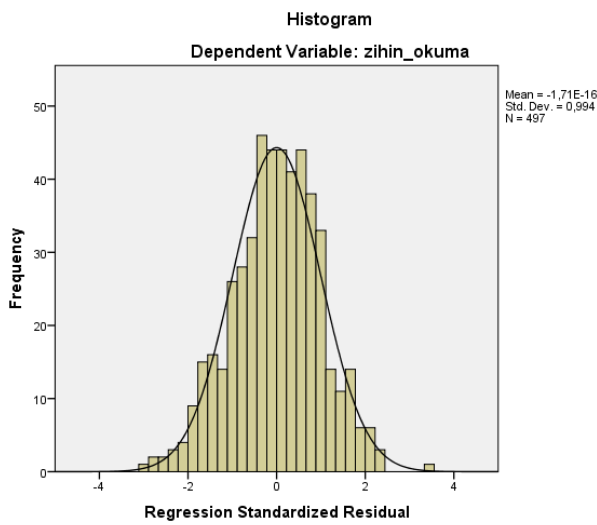
Şekil 3.5 Standardize Edilmiş Artıkların (Rezidüellerin) Histogramı (Bağımlı Değişken=Fiziksel Yakınlık)



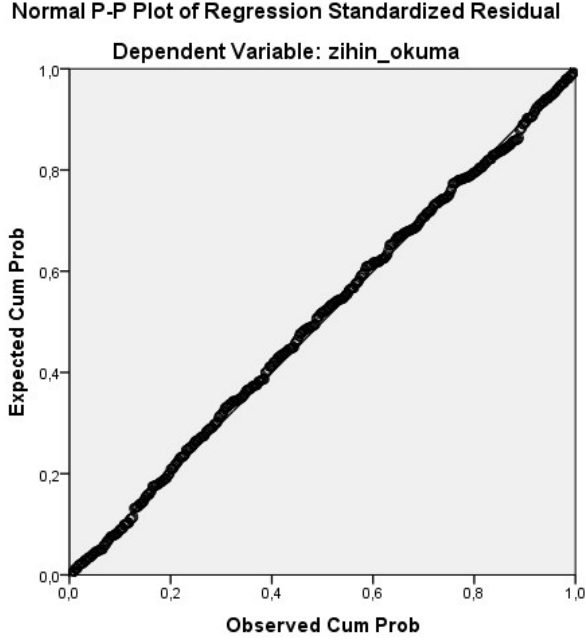
Şekil 3.6 Normal Olasılık Grafiği (Bağımlı Değişken=Fiziksel Yakınlık)

Regresyon modelinde otokorelasyonun olup olmadığını test etmek için Durbin-Watson test istatistiğine bakılmıştır. Otokorelasyonun sağlanması için Durbin- Watson değerinin 1.5 ile 2.5 arasında olması gerekmektedir (Field, 2005). Elde edilen değer 1.8 olması otokorelasyonun olmadığı sayıtlısını karşılamaktadır. Ayrıca çoklu bağlantı olup olmadığı sayıtlısına da bakılmıştır ve değişkenler arası korelasyon katsayıları incelendiğinde (Tablo 4.5), korelasyon matrisinde hiçbir korelasyon katsayısının .80'den büyük olmadığı görülmüştür. Ayrıca Varyans Enflasyon Faktörü (VIF) ve Tolerans değerlerine de bakılmıştır. Hesaplanan değerlerin hiçbirinde değer Varyans Enflasyon Faktörü 4'ten yüksek ve tolerans değeri .20'den düşük değildir (Field, 2005). Bu sonuçlar, Varyans Enflasyon Faktörü ve Tolerans değerlerinin kabul edilebilir olduğunu gösterir. Bu bulgular çoklu bağlantının olmadığı varsayımını sağlamaktadır.

Zihin okuma toplam puanları için yapılan regresyon analizinin varsayımlarını test etmek amacıyla normallik, çarpıklık, ve basıklık katsayıları, sabit varyans, otokorelasyon, çoklu bağlantı katsayıları incelenmiştir. Değişkenlerin dağılımına yönelik normallik katsayılarını göstermek için standardize edilmiş artıkların (rezidüellerin) histogramı ve normal olasılık grafiği kullanılmıştır. Standardize edilmiş artıkların histogramı normal dağılım göstermektedir. Normal olasılık grafiği 45 derecelik bir çizgiyi göstererek normallik sayıtlılarını karşılamaktadır. Sabit varyansı test etmek için regresyon artıklarının saçını grafiğine bakılmıştır. Saçını grafiğine göre artıklar rastgele ve dengeli bir şekilde dağılarak sabit varyans sayıtlısını karşılamaktadır.



Şekil 3.7 Standardize Edilmiş Artıkların (Rezidüellerin) Histogramı (Bağımlı Değişken=Zihin Okuma)

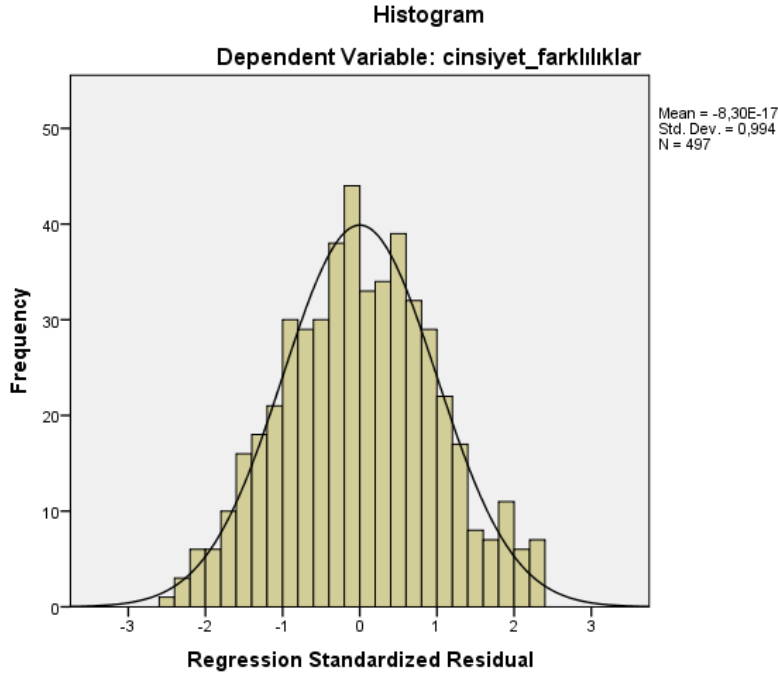


Şekil 3.8 Normal Olasılık Grafiği (Bağımlı Değişken=Zihin Okuma)

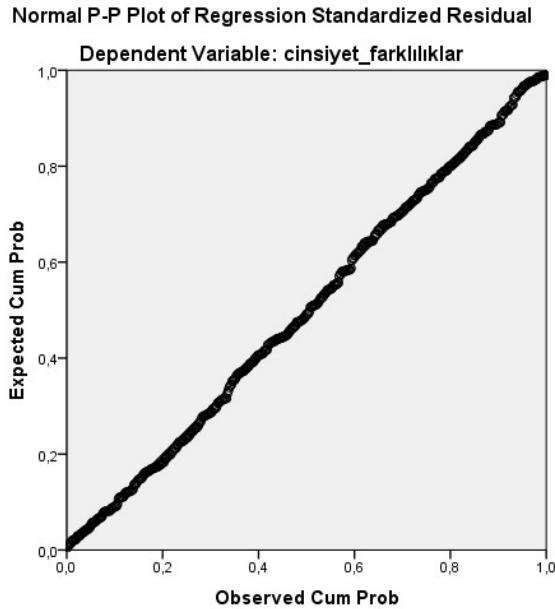
Regresyon modelinde otokorelasyonun olup olmadığını test etmek için Durbin-Watson test istatistiğine bakılmıştır. Otokorelasyonun sağlanması için Durbin- Watson değerinin 1.5 ile 2.5 arasında olması gerekmektedir (Field, 2005). Elde edilen değer 1.8 olması otokorelasyonun olmadığı sayılısını karşılamaktadır. Ayrıca çoklu bağlantı olup olmadığı sayılısına da bakılmıştır ve değişkenler arası korelasyon katsayıları incelendiğinde (Tablo 4.7), korelasyon matrisinde hiçbir korelasyon katsayısının .80'den büyük olmadığı görülmüştür. Ayrıca Varyans Enflasyon Faktörü (VIF) ve Tolerans değerlerine de bakılmıştır. Hesaplanan değerlerin hiçbirinde değer Varyans Enflasyon Faktörü 4'ten yüksek ve tolerans değeri .20'den düşük değildir (Field, 2005). Bu sonuçlar, Varyans Enflasyon Faktörü ve Tolerans değerlerinin kabul edilebilir olduğunu gösterir. Bu bulgular çoklu bağlantının olmadığını sağlamaktadır.

Cinsiyet farklılıkları toplam puanları için yapılan regresyon analizinin varsayımlarını test etmek amacıyla normallik, çarpıklık, ve basıklık katsayıları, sabit varyans, otokorelasyon, çoklu bağlantı katsayıları incelenmiştir. Değişkenlerin dağılımına yönelik normallik katsayılarını göstermek için standardize edilmiş artıkların (rezidüellerin) histogramı ve normal olasılık grafiği kullanılmıştır. Standardize edilmiş artıkların histogramı normal dağılım göstermektedir. Normal olasılık grafiği 45 derecelik bir çizgiyi göstererek normallik sayılısını karşılamaktadır. Sabit varyansı test etmek için regresyon artıklarının saçını grafiğine bakıl-

mıştır. Saçını grafiğine göre artıklar rastgele ve dengeli bir şekilde dağılarak sabit varyans sayıltısını karşılamaktadır.



Şekil 3.9 Standardize Edilmiş Artıkların (Rezidüellerin) Histogramı (Bağımlı Değişken=Cinsiyet Farklılıkları)

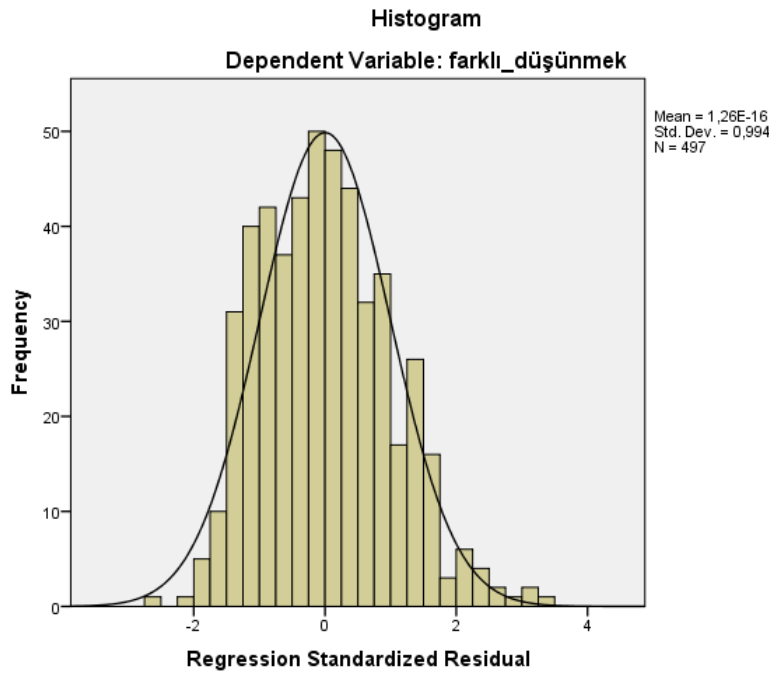


Şekil 3.10 Normal Olasılık Grafiği (Bağımlı Değişken=Cinsiyet Farklılıkları)

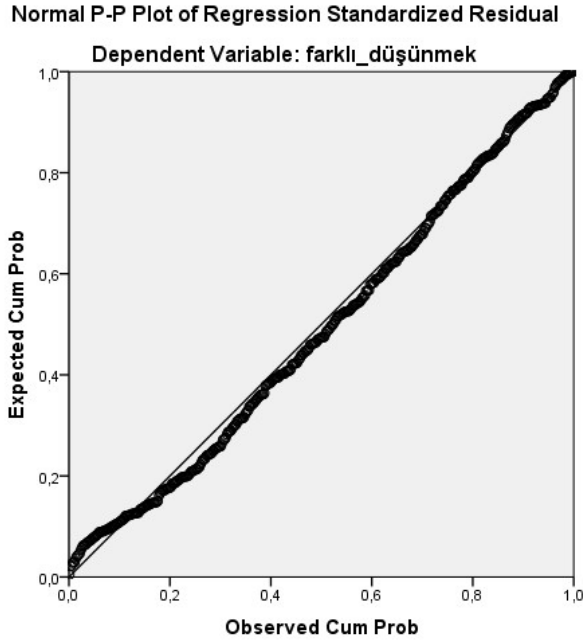
Regresyon modelinde otokorelasyonun olup olmadığını test etmek için Durbin-Watson test istatistiğine bakılmıştır. Otokorelasyonun sağlanması için Durbin- Watson değerinin

1.5 ile 2.5 arasında olması gerekmektedir (Field, 2005). Elde edilen değerin 1.8 olması otokorelasyonun olmadığı sayıtlısını karşılamaktadır. Ayrıca çoklu bağlantı olup olmadığı sayıtlısına da bakılmıştır ve değişkenler arası korelasyon katsayıları incelendiğinde (Tablo 4.9), korelasyon matrisinde hiçbir korelasyon katsayısının .80'den büyük olmadığı görülmüştür. Ayrıca Varyans Enflasyon Faktörü (VIF) ve Tolerans değerlerine de bakılmıştır. Hesaplanan değerlerin hiçbirinde değer Varyans Enflasyon Faktörü 4'ten yüksek ve tolerans değeri .20'den düşük değildir (Field, 2005). Bu sonuçlar, Varyans Enflasyon Faktörü ve Tolerans değerlerinin kabul edilebilir olduğunu gösterir. Bu bulgular çoklu bağlantının olmadığı varsayımını sağlamaktadır.

Farklı düşünmek toplam puanları için yapılan regresyon analizinin varsayımlarını test etmek amacıyla normallik, çarpıklık, ve basıklık katsayıları, sabit varyans, otokorelasyon, çoklu bağlantı katsayıları incelenmiştir. Değişkenlerin dağılımına yönelik normallik katsayılarını göstermek için standardize edilmiş artıkların (rezidüellerin) histogramı ve normal olasılık grafiği kullanılmıştır. Standardize edilmiş artıkların histogramı normal dağılım göstermektedir. Normal olasılık grafiği 45 derecelik bir çizgiyi göstererek normallik sayıtlılarını karşılamaktadır. Sabit varyansı test etmek için regresyon artıklarının saçını grafiğine bakılmıştır. Saçını grafiğine göre artıklar rastgele ve dengeli bir şekilde dağılarak sabit varyans sayıtlısını karşılamaktadır.



Şekil 3.11 Standardize Edilmiş Artıkların (Rezidüellerin) Histogramı (Bağımlı Değişken= Farklı Düşünmek)



Şekil 3.12 Normal Olasılık Grafiği (Bağımlı Değişken=Farklı Düşünmek)

Regresyon modelinde otokorelasyonun olup olmadığını test etmek için Durbin-Watson test istatistiğine bakılmıştır. Otokorelasyonun sağlanması için Durbin- Watson değerinin 1.5 ile 2.5 arasında olması gerekmektedir (Field, 2005). Elde edilen değer 1.8 olması otokorelasyonun olmadığı sayıtlısını karşılamaktadır. Ayrıca çoklu bağlantı olup olmadığı sayıtlısına da bakılmıştır ve değişkenler arası korelasyon katsayıları incelendiğinde (Tablo 4.11), korelasyon matrisinde hiçbir korelasyon katsayısının .80'den büyük olmadığı görülmüştür. Ayrıca Varyans Enflasyon Faktörü (VIF) ve Tolerans değerlerine de bakılmıştır. Hesaplanan değerlerin hiçbirinde değer Varyans Enflasyon Faktörü 4'ten yüksek ve tolerans değeri .20'den düşük değildir (Field, 2005). Bu sonuçlar, Varyans Enflasyon Faktörü ve Tolerans değerlerinin kabul edilebilir olduğunu gösterir. Bu bulgular çoklu bağlantının olmadığını sağlamaktadır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde bağımlı ve bağımsız değişkenlere yönelik betimsel istatistikler, korelasyon analizi, hiyerarşik regresyon analizi sonuçları yer almaktadır.

4.1 Katılımcıların Romantik İlişkilerde Aşırı Beklentiler Puanlarını Yordayan Değişkenlere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin aşırı beklentiler puanları ile yordayıcı değişkenler arasındaki ilişkileri saptamak için çoklu regresyon analizi öncesinde korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 4.1’de değişkenlerin ortalamaları, standart sapmaları ve hesaplanan korelasyon katsayıları verilmiştir.

Tablo 4.1 Öğrencilerin Aşırı Beklentiler Puanları İle Yordayıcı Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar, Değişkenlerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

<i>Değişkenler</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Aşırı Beklentiler	29.54	5.07						
Olumlu Anne	23.04	4.34	.162*					
Olumlu Baba	21.51	5.16	.140*	.396*				
Olumlu Kendilik	31.17	4.30	.138*	.289*	.304*			
Olumsuz Anne	13.18	4.46	-.054	-.413*	-.228*	-.234*		
Olumsuz Baba	8.92	3.31	-.061	-.149*	-.458*	-.199*	.389*	
Olumsuz Kendilik	27.32	6.47	.189*	.208*	-.007	-.132*	.172*	.185*

*p< .05

Tablo 4.1’de görüldüğü gibi öğrencilerin romantik ilişkilerdeki aşırı beklenti düzeylerinin olumlu anne ($r=.16$, $p=.000$), olumlu baba ($r=.14$, $p=.001$), olumlu kendilik ($r=.14$,

p=.001) ve olumsuz kendilik ($r=.19$, $p=.000$) ile pozitif yönde bir ilişkisinin olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin romantik ilişkilerdeki aşırı beklentilerini yordayan değişkenleri belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Modelde; olumlu anne, olumlu baba, olumlu kendilik, olumsuz anne, olumsuz baba, olumsuz kendilik analize girilmiştir.

Tablo 4.2 Öğrencilerin Romantik İlişkilerde Aşırı Beklentilerini Yordayan Değişkenler

	<i>B</i>	<i>T</i>	<i>Kısmi R</i>	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>
				.274	.075	6.629*
OlumluAnne	.054	.845	.038			
OlumluBaba	.068	1.290	.058			
Olumlu Kendilik	.143	2.551	.114*			
Olumsuz Anne	-.016	-.271	-.012			
Olumsuz Baba	-.046	-.567	-.026			
Olumsuz Kendilik	.160	4.300	.191*			

$R^2_{\text{düzeltilmiş}} = .064$, * $p < .05$,

Tablo 4.2’de sunulan analiz sonuçlarına göre, bağlanma stilleri alt boyutlarından olumlu kendilik ($\beta=.121$) ve olumsuz kendilik ($\beta=.204$) puanlarının romantik ilişkilerde aşırı beklentiler puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6.490)=6.629$, $p=.000$, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=.064$) ve aşırı beklentiler puanlarındaki varyansın%7.5’ini açıkladığı görülmüştür.

4.2 Katılımcıların Romantik İlişkilerde Sosyal Zaman Kullanımı Puanlarını Yordayan Değişkenlere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin sosyal zaman kullanımı puanları ile yordayıcı değişkenler arasındaki ilişkileri saptamak için çoklu regresyon analizi öncesinde korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 4.3’de değişkenlerin ortalamaları, standart sapmaları ve hesaplanan korelasyon katsayıları verilmiştir.

Tablo 4.3 Öğrencilerin Sosyal Zaman Kullanımı Puanları İle Yordayıcı Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar, Değişkenlerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

<i>Değişkenler</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Sosyal Zaman	12.14	4.280						
Olumlu Anne	23.04	4.340	-.011					
Olumlu Baba	21.51	5.161	-.022	.396*				
Olumlu Kendilik	31.17	4.301	-.115*	.289*	.304*			
Olumsuz Anne	13.18	4.466	.134*	-.413*	-.228*	-.234*		
Olumsuz Baba	8.92	3.308	.057	-.149*	-.458*	-.199*	.389*	
Olumsuz Kendilik	27.32	6.478	.060	.208*	-.007	-.132*	.172*	.185*

*p< .05

Tablo 4.3’de görüldüğü gibi öğrencilerin romantik ilişkilerdeki sosyal zaman kullanımını düzeylerinin olumsuz anne ($r=.13$, $p=.001$)pozitif yönde ve olumlu kendilik ($-.11$, $p=.005$) ile negatif yönde ilişkisinin olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin romantik ilişkilerdeki sosyal zaman kullanımını yordayan değişkenleri belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Modelde; olumlu anne, olumlu baba, olumlu kendilik, olumsuz anne, olumsuz baba, olumsuz kendilik analize girilmiştir.

Tablo 4.4 Öğrencilerin Romantik İlişkilerde Sosyal Zaman Kullanımını Yordayan Değişkenler

	<i>B</i>	<i>T</i>	<i>Kısmi R</i>	<i>R</i>	<i>R²</i>	<i>F</i>
				.174	.030	2.560*
Olumlu Anne	.070	1.265	.057			
Olumlu Baba	.010	.225	.010			
Olumlu Kendilik	-.106	-2.191	-.098*			
Olumsuz Anne	.136	2.610	.117*			
Olumsuz Baba	-.005	-.075	-.003			
Olumsuz Kendilik	.005	.156	.007			

$R^2_{\text{düzeltilmiş}} = .019$, *p<.05,

Tablo 4.4’de sunulan analiz sonuçlarına göre, bağlanma stilleri alt boyutlarından olumlu kendilik ($\beta=-.106$) ve olumsuz anne ($\beta=.142$) puanlarının romantik ilişkilerde sosyal

zaman kullanımı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6.490)=2.560, p=.019$, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=.019$) ve sosyal zaman puanlarındaki varyansın %3'ünü açıkladığı görülmüştür.

4.3 Katılımcıların Romantik İlişkilerde Fiziksel Yakınlık Puanlarını Yordayan Değişkenlere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin fiziksel yakınlık puanları ile yordayıcı değişkenler arasındaki ilişkileri saptamak için çoklu regresyon analizi öncesinde korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 4.5'de değişkenlerin ortalamaları, standart sapmaları ve hesaplanan korelasyon katsayıları verilmiştir.

Tablo 4.5 Öğrencilerin Fiziksel Yakınlık Puanları İle Yordayıcı Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar, Değişkenlerin Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

Değişkenler	X	SS	1	2	3	4	5	6
Fiziksel Yakınlık	8.48	3.044						
Olumlu Anne	23.04	4.340	.135*					
Olumlu Baba	21.51	5.161	.123*	.396*				
Olumlu Kendilik	31.17	4.301	.008	.289*	.304*			
Olumsuz Anne	13.18	4.466	-.066	-.413*	-.228*	-.234*		
Olumsuz Baba	8.92	3.308	-.064	-.149*	-.458*	-.199*	.389*	
Olumsuz Kendilik	27.32	6.478	.074*	.208*	-.007	-.132*	.172*	.185*

* $p < .05$

Tablo 4.5'de görüldüğü gibi öğrencilerin romantik ilişkilerdeki fiziksel yakınlık düzeylerinin olumlu anne ($r=.14$, $p=.001$), olumlu baba ($r=.12$, $p=.003$) ve olumsuz kendilik ($r=.07$, $p=.049$) ile pozitif yönde bir ilişkide olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin romantik ilişkilerdeki fiziksel yakınlık düzeylerini yordayan değişkenleri belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Modelde; olumlu anne, olumlu baba, olumlu kendilik, olumsuz anne, olumsuz baba, olumsuz kendilik analize girilmiştir.

Tablo 4.6 Öğrencilerin Romantik İlişkilerde Fiziksel Yakınlık Düzeylerini Yordayan Değişkenler

	<i>B</i>	<i>T</i>	<i>Kısmi R</i>	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>
				.172	.030	2.490*
Olumlu	.063	1.600	.072			
Anne						
Olumlu	.051	1.577	.071			
Baba						
Olumlu	-.032	-.944	-.043			
Kendilik						
Olumsuz	-.014	-.390	-.018			
Anne						
Olumsuz	-.021	-.411	-.019			
Baba						
Olumsuz	.027	1.187	.054			
Kendilik						

$R^2_{\text{düzeltilmiş}} = .018$, * $p < .05$

Tablo 4.6’da sunulan analiz sonuçlarına göre, bağlanma stillerinin toplamının fiziksel yakınlık puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6,490)=2.490$, $p=.022$, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=.018$) ve fiziksel yakınlık puanlarındaki varyansın %3’ünü açıkladığı görülmüştür. Bağlanma stilleri alt boyutlarından hiçbiri tek başına fiziksel yakınlık puanlarını anlamlı şekilde yordamamıştır.

4.4 Katılımcıların Romantik İlişkilerde Zihin Okuma Puanlarını Yordayan Değişkenlere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin zihin okuma puanları ile yordayıcı değişkenler arasındaki ilişkileri saptamak için çoklu regresyon analizi öncesinde korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 4.7’de değişkenlerin ortalamaları, standart sapmaları ve hesaplanan korelasyon katsayıları verilmiştir.

Tablo 4.7 Öğrencilerin Zihin Okuma Puanları İle Yordayıcı Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar, Değişkenlerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Değişkenler	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Zihin Okuma	20.24	4.690						
Olumlu Anne	23.04	4.340	.150*					
Olumlu Baba	21.51	5.161	.091*	.396*				
Olumlu Kendilik	31.17	4.301	.152*	.289*	.304*			
Olumsuz Anne	13.18	4.466	.041	-.413*	-.228*	-.234*		
Olumsuz Baba	8.92	3.308	.000	-.149*	-.458*	-.199*	.389*	
Olumsuz Kendilik	27.32	6.478	.255*	.208*	-.007	-.132*	.172*	.185*

* $p < .05$

Tablo 4.7’de görüldüğü gibi öğrencilerin romantik ilişkilerdeki zihin okuma düzeylerinin olumlu anne($r=.15$, $p=.000$) ve olumlu baba ($r=.09$, $p=.022$) olumlu kendilik($r=.15$, $p=.000$) ve olumsuz kendilik($r=.25$, $p=.000$) ile pozitif yönde bir ilişkide olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin romantik ilişkilerdeki zihin okuma düzeylerini yordayan değişkenleri belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Modelde; olumlu anne, olumlu baba, olumlu kendilik, olumsuz anne, olumsuz baba, olumsuz kendilik analize girilmiştir.

Tablo 4.8 Öğrencilerin Romantik Zihin Okuma Düzeylerini Yordayan Değişkenler

	<i>B</i>	<i>T</i>	<i>Kısmi R</i>	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>
				.326	.107	9.741*
Olumlu	.073	1.253	.056			
Anne						
Olumlu	.018	.383	.017			
Baba						
Olumlu	.190	3.737	.166*			
Kendilik						
Olumsuz	.084	1.538	.069			
Anne						
Olumsuz	-.034	-.461	-.021			
Baba						
Olumsuz	.184	5.456	.239*			
Kendilik						

$R^2_{\text{düzeltmiş}} = .096$, * $p < .05$

Tablo 4.8’de sunulan analiz sonuçlarına göre, bağlanma stilleri alt boyutlarından olumlu kendilik ($\beta=.174$) ve olumsuz kendilik ($\beta=.254$) puanlarının romantik ilişkilerde zihin

okuma puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6.490)=9.741, p=.000, R^2_{\text{düzeltilmiş}}=.096$) ve sosyal zaman puanlarındaki varyansın %10.7'sini açıkladığı görülmüştür.

4.5 Katılımcıların Romantik İlişkilerde Cinsiyet Farklılıkları Puanlarını Yordayan Değişkenlere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin cinsiyet farklılıkları puanları ile yordayıcı değişkenler arasındaki ilişkileri saptamak için çoklu regresyon analizi öncesinde korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 4.9'da değişkenlerin ortalamaları, standart sapmaları ve hesaplanan korelasyon katsayıları verilmiştir.

Tablo 4.9 Öğrencilerin Cinsiyet Farklılıkları Puanları İle Yordayıcı Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar, Değişkenlerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

<i>Değişkenler</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Cinsiyet farklılıkları	9.09	2.827						
Olumlu Anne	23.04	4.340	.015					
Olumlu Baba	21.51	5.161	.021	.396*				
Olumlu Kendilik	31.17	4.301	-.045	.289*	.304*			
Olumsuz Anne	13.18	4.466	.178*	-.413*	-.228*	-.234*		
Olumsuz Baba	8.92	3.308	.081*	-.149*	-.458*	-.199*	.389*	
Olumsuz Kendilik	27.32	6.478	.181*	.208*	-.007	-.132*	.172*	.185*

* $p < .05$

Tablo 4.9'da görüldüğü gibi öğrencilerin romantik ilişkilerdeki cinsiyet farklılıkları düzeylerinin olumsuz anne ($r=.18, p=.000$), olumsuz baba ($r=.081, p=.036$) ve olumsuz kendilik ($r=.18, p=.000$) ile pozitif yönde bir ilişkide olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin romantik ilişkilerdeki cinsiyet farklılıkları puanlarını yordayan değişkenleri belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Modelde; olumlu anne, olumlu baba, olumlu kendilik, olumsuz anne, olumsuz baba, olumsuz kendilik analize girilmiştir.

Tablo 4.10 Öğrencilerin Romantik İlişkilerde Cinsiyet Farklılıklarını Yordayan Değişkenler

	<i>B</i>	<i>T</i>	<i>Kısmi R</i>	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>
				.245	.060	5.213*
Olumlu	.027	.752	.034			
Anne						
Olumlu	.031	1.055	.048			
Baba						
Olumlu	-.007	-.237	-.011			
Kendilik						
Olumsuz	.111	3.283	.147*			
Anne						
Olumsuz	.015	.320	.014			
Baba						
Olumsuz	.060	2.891	.130*			
Kendilik						

$R^2_{\text{düzeltilmiş}} = .048, *p < .05$

Tablo 4.10'da sunulan analiz sonuçlarına göre, bağlanma stilleri alt boyutlarından olumsuzanne ($\beta = .175$) ve olumsuz kendilik ($\beta = .138$) puanlarının romantik ilişkilerde cinsiyet farklılıklarını anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6.490) = 5.213, p = .000, R^2_{\text{düzeltilmiş}} = .048$) ve cinsiyet farklılıklarını varyansın %6'sını açıkladığı görülmüştür.

4.6 Katılımcıların Romantik İlişkilerde Farklı Düşünmek Puanlarını Yordayan Değişkenlere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin farklı düşünmek puanları ile yordayıcı değişkenler arasındaki ilişkileri saptamak için çoklu regresyon analizi öncesinde korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 4.11'de değişkenlerin ortalamaları, standart sapmaları ve hesaplanan korelasyon katsayıları verilmiştir.

Tablo 4.11 Öğrencilerin Farklı Düşünmek Puanları İle Yordayıcı Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar, Değişkenlerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

<i>Değişkenler</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Farklı Düşünmek	8.51	3.040						
Olumlu Anne	23.04	4.340	.062					
Olumlu Baba	21.51	5.161	-.033	.396*				
Olumlu Kendilik	31.17	4.301	-.161*	.289*	.304*			
Olumsuz Anne	13.18	4.466	.170*	-.413*	-.228*	-.234*		
Olumsuz Baba	8.92	3.308	.092*	-.149*	-.458*	-.199*	.389*	
Olumsuz Kendilik	27.32	6.478	.175*	.208*	-.007	-.132*	.172*	.185*

* $p < .05$

Tablo 4.11’de görüldüğü gibi öğrencilerin romantik ilişkilerdeki farklı düşünmek düzeylerinin olumsuz anne ($r=.17$, $p=.000$), olumsuz baba ($r=.09$, $p=.020$) ve olumsuz kendilik ($r=.18$, $p=.000$) ile pozitif yönde bir ilişkide olduğu olumlu kendilik ($r=-.16$, $p=.000$) ile negatif yönde bir ilişkide olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin romantik ilişkilerdeki farklı düşünmekyordayan değişkenleri belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Modelde; olumlu anne, olumlu baba, olumlu kendilik, olumsuz anne, olumsuz baba, olumsuz kendilik analize girilmiştir.

Tablo 4.12 Öğrencilerin Romantik İlişkilerde Farklı Düşünmek Kullanımını Yordayan Değişkenler

	<i>B</i>	<i>T</i>	<i>Kısmi R</i>	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>
				.287	.083	7.348*
Olumlu Anne	.120	3.119	.140*			
Olumlu Baba	-.009	-.282	-.013			
Olumlu Kendilik	-.107	-3.214	-.144*			
Olumsuz Anne	.129	3.604	.161*			
Olumsuz Baba	-.009	-.190	-.009			
Olumsuz Kendilik	.042	1.877	.084			

$R^2_{\text{düzeltilmiş}} = .071$, * $p < .05$

Tablo 4.12’de sunulan analiz sonuçlarına göre, bağlanma stilleri alt boyutlarından olumlu anne ($\beta=.171$) olumlu kendilik ($\beta= -.152$) ve olumsuz anne ($\beta=.190$) puanlarının romantik ilişkilerde farklı düşünmek puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6.490)=7.348$, $p=.000$, $R^2_{\text{düzeltilmiş}}=.071$)ve farklı düşünmek puanlarındaki varyansın %8.3’ünü açıkladığı görülmüştür.

BÖLÜM V

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulgular alan yazında yer alan diğer araştırma bulguları ışığında tartışılmıştır. Ayrıca bu bölümde çalışmanın sonuçlarından yola çıkılarak çeşitli önerilere yer verilmiştir

5.1 Sonuç ve Tartışma

5.1.1 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Aşırı Beklentiler Düzeyine İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin bağlanma stilleri alt boyutlarının romantik ilişkilerde aşırı beklentiler puanlarını yordayıp yordamadığını test etmek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda olumlu ve olumsuz kendilik alt boyutlarının, romantik ilişkilerde aşırı beklenti puanlarını olumlu bir şekilde yordadığı ve aşırı beklentilerdeki toplam varyansın %7.5'ini açıkladığı görülmüştür. Buna göre katılımcıların olumlu ve olumsuz kendilik puanları arttıkça, romantik ilişkilerde aşırı beklentilerinin de arttığı söylenebilir.

Alanyazında yapılan çalışmalara bakıldığında Sarı ve Tagay'ın (2016) yaptığı çalışmada endişeli bağlanmanın aşırı beklentileri olumlu yönde yordadığı görülmüştür. Sarı (2008) da güvensiz bağlanmanın aşırı beklentileri yordadığını tespit etmiştir. Stackert ve Bursik'nin (2002) üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada da benzer şekilde güvensiz bağlanma stiline sahip olan kişilerin daha yüksek düzeyde romantik ilişkilere ilişkin akılcı olmayan inanç taşıdıkları görülmüştür. Mevcut çalışmada ise aşırı beklentileri güvenli ve güvensiz bağlanma alt boyutlarından birer alt boyutun yordadığı görülmektedir. Buna dayanarak, literatürden farklı bir bulgu elde edildiği söylenebilmektedir.

Aşırı beklentiler alt boyutunun maddelerinden bazıları; 'Birlikte olduğum kişi, benimle herşeyini maddi manevi paylaşmalı', 'Birlikte olduğum kişi benimle birlikteyken her zaman kendini mutlu hissetmeli', 'Birlikte olduğum kişinin bana ihtiyacı olduğu her zaman yanında olmalıyım' şeklindedir. Bu maddelere bakıldığında biz olma ve paylaşmanın bu boyuta temel oluşturduğu görülmektedir. Yani aslında bireyselliği dışlayıp bir bütün olma, bir ilişki idealinden söz ettiği söylenebilir. Olumlu ve olumsuz kendiliğin, romantik ilişkilerdeki aşırı beklentileri yordamasına ilişkin bulgu, bu durumun gençlerin romantik ilişki ideali üze-

rine medyanın bir etkisi olabileceğini düşündürmektedir. Galloway, Engstrom ve Emmers Sommer (2015) genç yetişkinlerle yaptıkları çalışmada romantik komedi ve drama türü film tercihleri ile ideal aşk beklentileri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Benzer çalışmalarda da bu ilişki doğrulanmıştır (Shapiro ve Kroeger, 1991; Segrin ve Nabi, 2002; Galloway, 2013; Hefner ve Wilson, 2013; Reizer ve Hetsroni, 2014; Driesmans, Vandenbosch ve Eggermont, 2016). Yurt içi alanyazınında bu görüşü destekleyecek bir bulguya ulaşılamamıştır.

Bunun yanısıra, alanyazında idealize edilmiş yüksek beklentili romantik ilişkinin istendik görüldüğünü düşündüren araştırma bulguları mevcuttur. Örneğin, şefkatli, özgecil davranışların ilişkilerde güven duygusunu sağladığı (Mikulincer ve Shaver, 2005), çiftlerin aralarındaki bağlılığın yüksek olmasının ilişki yürütmekte önemli olduğunu düşündükleri (Kurdek ve Schmitt, 1986) ve terk edilme konusunda yüksek endişenin düşük rahatlıkla ilişkilendirilmesi (Jones ve Cunningham, 1996) gibi bulgular bu görüşü desteklemektedir. Mevcut araştırmanın bulgularına göre, romantik ilişkilerdeki aşırı beklentilerin partnerin sevgisi, ilişkiye sarf ettiği emek ve yatırımlardan emin olma çabası olarak düşünülebilir.

5.1.2 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Sosyal Zaman Kullanımı Düzeylerine İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin bağlanma stilleri alt boyutlarının romantik ilişkilerde sosyal zaman kullanımı puanlarını yordayıp yordamağını test etmek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda; olumsuz anne alt boyutunun romantik ilişkilerde sosyal zaman kullanımı puanlarını olumlu, olumlu kendilik alt boyutunun ise olumsuz bir şekilde yordadığı ve sosyal zaman kullanımı puanlarındaki varyansın %3'ünü açıkladığı görülmüştür. Buna göre katılımcıların olumlu kendilik puanları arttıkça sosyal zaman kullanımı beklentileri azalmaktadır.

Alanyazında yapılan çalışmalara bakıldığında Sarı ve Tagay (2016) akılcı olmayan romantik ilişki inançlarından sosyal zaman kullanımını güvensiz bağlanma alt boyutunun yordadığı sonucuna ulaşmışlardır. Buna göre kaçınma boyutu artarken sosyal zaman kullanımına ilişkin inançlar azalmaktadır. Sarı (2008), bağlanmanın kaçınma boyutu arttıkça sosyal zaman kullanımı ile ilgili beklentilerinin arttığını tespit etmiştir. Mevcut çalışmada da güvensiz bağlanma alt boyutlarından olumsuz annenin sosyal zaman kullanımı puanlarını olumlu bir biçimde yordadığı güvenli bağlanma alt boyutlarından olumlu kendiliğin ise; sosyal zaman kullanımı puanlarını olumsuz şekilde yordadığı görülmektedir.

Sosyal zaman kullanımı alt boyutunun maddelerinden bazıları ‘Eğer birlikte olduğum kişi beni gerçekten seviyorsa benden başkalarıyla arkadaşlık etmekten zevk almamalı’, ‘Birlikte olduğum kişinin karşı cinsten sosyal arkadaşları olması benimle mutlu olmadığını gösterir’ şeklindedir.

Sosyal zaman kullanımı alt boyutunun maddelerine bakıldığında romantik partnerin farklı kişilerle sosyal olarak zamanını paylaşmasının, kişinin sevilebilirliğinin ve biricikliğinin tehdit altında olduğunu hissetmesi yönünde bir inana karşılık gelmesi şeklinde yorumlanabilir. Olumsuz benlik modellerine sahip kişilerin daha az doyurucu ilişkilerde buldukları, partnerleri tarafından sevildiklerine inanmakta zorlandıkları ve partnerlerinin bağlılıklarına daha az güvendikleri görülmektedir (Guerrero, 1998; Murray, Holmes, Griffin, Bellavia ve Rose, 2001; Demirtaş ve Dönmez, 2006). Bu çalışmalarda görüldüğü gibi olumsuz kendilik algısına sahip kişilerin, ilişkide daha az güvendikleri, bu nedenle de partnerlerinesosyal yaşamda daha az serbestlik tanıdıkları düşünülmektedir.

Mevcut bulgulara göre olumsuz anne puanları arttıkça sosyal zaman kullanımı beklentileri artmaktadır. Yaşamın daha önceki yıllarında ebeveynler ile kurulan biyososyal sürecin yetişkinlik döneminde romantik ilişkilerde sevgi bağlarının kurulmasıyla meydana geldiği bilinmektedir (Hazan ve Shaver, 1987). Bağlanma teorisine göre bağlanma sistemi; potansiyel ayrılma ve ilişkisel tehditlerden kaynaklanan düşünce, duygu ve davranışları yönetmek için harekete geçirilir (Guerrero, 1998). Bu anlamda romantik kıskançlığın duygusal, davranışsal ve bilişsel özellikleri bağlanma ile ilişkilendirilebilir (Sharpsteen ve Kirkpatrick, 1997). Kıskançlığın bağlanma kaygısı ile ilişkili bulunduğu çalışmalar (Girgin, 2018; Guerrero 1998, Knobloch, Solomon ve Cruz, 2001; Sümer ve Arıca, 2018) yer almaktadır. Bu nedenle, anneye yönelik olumsuz bilişsel temsilin sosyal zaman kullanımı ile pozitif yönde bir ilişkisinin olması bu bağlamda açıklanabilir.

5.1.3 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Fiziksel Yakınlık Düzeylerine İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin bağlanma stilleri alt boyutlarının romantik ilişkilerde fiziksel yakınlık puanlarını yordayıp yordamağını test etmek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda bağlanma stilleri puanları toplamının fiziksel yakınlık puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı ve fiziksel yakınlık puanlarındaki varyansın %3’ünü açıkladığı görülmüştür. Bağlanma stilleri alt boyutlarından hiçbiri tek başına fiziksel yakınlık puanlarını anlamlı şekilde yordamamıştır.

Alanyazında yapılan çalışmalara bakıldığında Sarı (2008), bağlanmanın kaygı boyutu arttıkça fiziksel yakınlık düzeylerine ilişkin inançların arttığını, Sarı ve Tagay (2016) ise kaçınma boyutu puanları arttıkça fiziksel yakınlık puanlarının arttığını bulgularına eklemiştir. Mevcut çalışmada fiziksel yakınlık alt boyutunu, bağlanmanın herhangi bir alt boyutunun yordamaması literatür için farklı bir bulgu olarak değerlendirilebilir.

Fiziksel yakınlık alt boyutunun maddelerinden bazıları ‘eğer birlikte olduğum kişi ilişkiye ciddi yaklaşıyorsa asla yakın fiziksel temas teklif etmez’ ‘yakın fiziksel temas asla evlilikten önce yaşanmamalı, yaşanıyorsa o ilişki evliliğe gitmez’ şeklindedir.

Fiziksel yakınlık alt boyutunun maddelerine bakıldığında, romantik partnerin evlilik öncesi cinsel yakınlık kurma isteğinin yaşanan ilişkinin evliliğe kadar devam etmeyecek ciddi bir ilişki olmayacağı yönünde endişeler barındırması ile ilgili olabileceği düşünülebilir. 20. yüzyılda ailenin yapısının değişmesi, kadının ev dışında güçlenmesiyle değişen ebeveyn rolleri sonucunda çocukların cinselliği keşfetmesinin hoş karşılanmaya başlandığı belirtilmektedir (Çalışandemir, Bencik ve Artan, 2010). Cinselliğin keşfi ile ilgili bu değişimin yaşamın sonraki yıllarına da yansması kaçınılmazdır. Yapılan çalışmalarla üniversite öğrencilerinin evlilik öncesi cinsel ilişki yaşama düzeyinin arttığı (Kilci, 2018), medyada cinselliğin daha fazla kullanılmasıyla birlikte kadın cinselliğinin daha özgürleştiği (Kahyaoğlu, 2013) ve bunların cinsel eşitliğe katkı yaptığı düşünülmektedir. Yıldırım’ın (2007) çalışmasında da erkek öğrencilerin eşlerinde olmasını arzuladığı özellikler arasında bakirelik son sıradayken, kızların bakireliği daha az önemsedikleri görülmüştür.

Tüm bu bulgular doğrultusunda mevcut araştırmanın bulguları fiziksel yakınlığa ilişkin akılcı olmayan inançların toplumumuzda azaldığı yönünde yorumlanabilir.

5.1.4 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Zihin Okuma Düzeylerine İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin bağlanma stilleri alt boyutlarının romantik ilişkilerde zihin okuma puanlarını yordayıp yordamağını test etmek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda olumlu ve olumsuz kendilik alt boyutlarının romantik ilişkilerde zihin okuma puanlarını olumlu bir şekilde yordadığı ve zihin okuma puanlarındaki varyansın %10.7’sini açıkladığı görülmüştür. Buna göre katılımcıların olumlu ve olumsuz kendilik puanları arttıkça, romantik ilişkilerde zihin okuma puanlarının da arttığı söylenebilir.

Alanyazında yapılan çalışmalara bakıldığında Sarı ve Tagay (2016) güvensiz bağlanmanın zihin okuma puanlarını olumlu olarak yordadığını bulmuştur. Sarı (2008) bağlanmanın kaçınma boyutu artarken zihin okuma ile ilgili puanların azaldığını tespit etmiştir. Bu çalışmada ise bağlanmanın güvenli ve güvensiz alt boyutlarından birer tane alt boyutun zihin okuma puanlarını yordadığı görülmektedir. Buna göre literatürden farklı bir sonuca ulaşıldığı söylenebilir.

Zihin okuma alt boyutunun maddelerinden bazıları ‘birlikte olduğum kişinin benim bütün duygularımı anlamasını beklerim’ ‘birlikte olduğum kişi ben ona anlatmadan ne düşündüğümü ne hissettiğimi anlayabilmelidir’ şeklindedir. Zihin okuma alt boyutunun maddelerine bakıldığında kişinin kendini ifade etmeye gereklilik duymaksızın romantik partnerinin kendisinin ne düşündüğünü, ne hissettiğini anlayacağı inancını taşıdığı görülmektedir.

Bireyler sosyal ilişkilerde kendilerini ifade etmeseler bile anlaşılmayı umarlar. Yaygın olan inanç; kadınların duygusal olup, duygularını daha sık ifade ettiği erkeklerin ise daha çok sınır koyduğudur (Lane, Sechrest ve Riedel 1998; Polce Lynch, Myers, Kliewer ve Kilmartin, 2001). Yapılan çalışmalara bakıldığında toplumsal cinsiyet rolleri ile romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların alt boyutlarından zihin okuma arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur (Öcal Yüceol, 2016). Thomas ve Fletcher’e göre (2003) iki kişinin arasındaki ilişkinin kalitesi doğru bir şekilde zihin okumaktan geçer. Hamamcı (2005a) çalışmasında kadınlarda zihin okumanın evlilik doyumu ile ilişkili olduğunu göstermiştir.

Burada empatik doğruluk (Empathic accuracy) kavramından da söz edilebilir. Empatik doğruluk; partnerin düşünce ve duygularının içeriğini doğru bir şekilde anlama kapasitesidir (Thomas ve Fletcher, 1997). Empatik doğruluğun ilişki memnuniyetiyle doğrudan olumlu ilişkide olduğu ve ilişki ile ilgili rahatsızlık ve çatışmalarda empatik doğruluğun yalnızca erkeklerin memnuniyetini doğruladığı görülmüştür (Haugen, Welsh ve McNulty, 2008). Buradan hareketle erkeklerin çatışma durumlarında kendilerini ifade etmek yerine anlaşılmayı bekleyerek problemin çözülmesi beklentisinde olduğu söylenebilir. Bir araştırmada evli çiftler, evliliklerindeki bir sorunu çözmeye çalışırken videoya alınmıştır. Her iki çift de daha sonra bu vidoları izleyerek kendi duygu ve düşüncelerini kaydedip, partnerinin duygu ve düşüncelerini de tahmin etmeye çalışırlar. Sonuç olarak eşlerin duygu ve düşünceleri ilişki için tehdit edici olarak değerlendirildiğinde olduğunda empatik doğruluğun en yüksek olduğu bulunmuştur (Simpson, Ickes ve Blackstone, 1995). Bir başka çalışmada; kişiler daha sonra randevulaşabilecekleri karşı cinsten çekici ve daha az çekici kişilerin videolarını izleyerek değerlendirmiştir. Yakın ilişkiler konusunda güvensiz ve değerlendirdiği kişi

çok çekici olan bireyler en az empatik doğruluk sergileyenler olmuştur(Simpson, Ickes ve Blackstone, 1995). Bu anlamda, zihin okumanın da çatışmadan kaçınmak için yapılan ilişki memnuniyeti ile ilgili koruyucu bir faktör olarak değerlendirilebilir. Epstein ve Eidelson (1981), iki insanın birbiriyle ilgili iletişim istekleri ve birliktelik arzuları olduğunda, birbirlerini anlamaları ve tahmin etmeleri gerekliliğini belirtir.

Bu bilgiler sonucunda olumlu ve olumsuz kendilik alt boyutlarının romantik ilişkilerde zihin okuma puanlarını olumlu bir şekilde yordamasının ilişkiye özgü bir gereklilik olarak değerlendirilmesinden kaynaklı olabileceği söylenebilir.

5.1.5 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Cinsiyet Farklılıkları Düzeylerine İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin bağlanma stilleri alt boyutlarının romantik ilişkilerde cinsiyet farklılıkları puanlarını yordayıp yordamağını test etmek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda olumsuz anne ve olumsuz kendilik alt boyutlarının romantik ilişkilerde cinsiyet farklılıkları puanlarını olumlu bir şekilde yordadığı ve cinsiyet farklılıklarındaki varyansın %6'sını açıkladığı görülmüştür. Buna göre katılımcıların olumsuz anne ve olumsuz kendilik puanları arttıkça, romantik ilişkilerde cinsiyet farklılıkları puanlarının da arttığı söylenebilir.

Alanyazında yapılan çalışmalara bakıldığında Sarı (2008), bağlanmanın kaygı boyutu arttıkça cinsiyet farklılıklarına ilişkin inançların arttığını tespit etmiştir. Bu çalışmada da bağlanmanın kaygı boyutu cinsiyet farklılıkları puanlarını yordamıştır. Buna dayanarak, literatürle uyumlu bir bulgu elde edildiği söylenebilir.

Cinsiyet farklılıkları alt boyutunun maddelerinden bazıları 'kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılıklar çiftler arasındaki sorunların temel sebebidir' 'kadın ve erkek muhtemelen karşı cinsi hiçbir zaman yeteri kadar anlayamayacaktır' şeklindedir.

Cinsiyet farklılıkları alt boyutunun maddelerine bakıldığında erkek ve kadının uzlaşması, anlaşması mümkün olmayan iki zıt kutup olarak algılandığı, bu algının altında biyolojik özellikler değil kadın ve erkek cinsiyet rollerinin yer aldığı görülmektedir. Biyolojik olarak cinsiyete ilişkin farklılıklar doğuştan gelen, öğrenilmemiş, gözlenebilir farklılıklardır. Toplumsal cinsiyet farklılıkları ise; öğrenilen, bireyden bireye ve kültürden kültüre farklılıklar gösteren farklılıklardır (Keller ve Evelyn, akt. Çetin ve Güler, 2018). Yaşanılan kültür kadın ve erkeklere farklı cinsiyet rolleri yükleyebilmektedir (Satıcı ve Deniz, 2018).

Bireylerin en önemli öz-bilgi kaynağı diğerlerinden aldıkları geribildirim ve sosyal karşılaştırmalardır (Schwalbe ve Clifford, 1991). Bu anlamda, toplumsal cinsiyetin benlik algısında önemli bir etkisi olduğu söylenebilir. Sakallı ve Curun (2001) çalışmalarında; kadının erkeğin gücünü kabul ederek alt statüde yer aldığı düşmanca cinsiyetçilik ile kadının geleneksel rollerini yücelterek kişiler arası ilişkilerde kadının erkeğe bağımlılığını vurgulayan dostça cinsiyetçiliğin romantik ilişkilere yönelik kalıp yargılarla ilişki içerisinde olduğunu vurgulamışlardır. Olumsuz kendilik algısı olan birinin çevreden gelen bu mesajları daha kolaylıkla kabul edip yaşamında yer vereceği düşünülmektedir. Kendilik algısının gelişiminde çocukluk çağı yaşantılarının özellikle de hem erkek hem kızlar tarafından bakım verme açısından daha önemli algılanan annelerin önemli bir yeri vardır (Hopkins ve Klein, 1993). Sümer ve Anafarta Şendağ (2009), benlik değerlendirmelerinin bağlanma ile kaygı arasında tam aracı değişken rolü üstlendiği saptamıştır. Bu çalışmada da bağlanma ölçeği güvensiz bağlanma altboyutları olumsuz anne ve olumsuz kendilik cinsiyet farklılıklarını yordamıştır. Sarı'nın (2008) çalışmasında da bağlanmanın kaygı alt boyutunun cinsiyet farklılıklarını yordadığı görülmüştür.

5.1.6 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Farklı Düşünmek Düzeylerine İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin bağlanma stilleri alt boyutlarının romantik ilişkilerde farklı düşünmek puanlarını yordayıp yordamadığını test etmek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda olumlu anne ve olumsuz anne alt boyutlarının romantik ilişkilerde farklı düşünmek puanlarını olumlu, olumlu kendilik alt boyutunun ise olumsuz şekilde yordadığı ve farklı düşünmek puanlarındaki varyansın %8.3'ünü açıkladığı görülmüştür. Buna göre katılımcıların olumlu anne ve olumsuz anne puanı arttıkça farklı düşünmek puanlarının da arttığı, olumlu kendilik puanları arttıkça farklı düşünmek puanlarının azaldığı söylenebilir.

Alanyazında yapılan çalışmalara bakıldığında Sarı(2008) bağlanmanın kaygı boyutu arttıkça farklı düşünmek puanlarının yükseldiğini tespit etmiştir. Mevcut çalışmada güvenli bağlanma ve güvensiz bağlanma alt boyutlarının farklı düşünmek puanlarını yordadığı görülmektedir. Buna dayanarak, bu bulgununliteratür için farklı bir bulgu olduğu söylenebilir.

Farklı düşünmek alt boyutunun maddelerinden bazıları 'birlikte olduğum kişi benimle herhangi bir konuda zıt fikirlerini tartışırsa buna dayanmam' 'olaylar hakkında aynı şekilde düşünmüyorsa bu ilişkinin yürütülmesi anlamsızdır' şeklindedir. Farklı düşünmek alt boyutunun maddelerine bakıldığında romantik partnerin farklı düşünceye sahip olmasının ve bun-

ları ifade etmesinin çatışma yaratacağı ve bunun da ilişkinin sürekliliğini olumsuz etkileyeceği yönünde bir inanç olduğu düşünülmektedir.

Keklik (2011) araştırmasında üniversite öğrencilerinin uzun süre devam edebilecek, evliliği kolaylaştıracak eş özelliklerinin önemsedini göstermiştir. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde çatışmaya yönelik bilişlerinin araştırıldığı başka bir çalışmada yapıcı çatışma inançları, ilişkiye yönelik çatışma hedefleri ve anlaşmaya yönelik stratejilerle ilişkilendirilirken; yıkıcı çatışma inançları ise öze ya da romantik partnere yönelik çatışma hedefleri ile saldırganlık ya da doğrudan uyum (itaat etmek) gibi stratejilerle ilişkilendirilmiştir (Simon, Kobielski ve Martin, 2008). Soylu ve Kağnıcı (2015), itaat etmenin evlilik doyumu olumlu yordadığını göstermiştir.

Gizir (2013) çalışmasında erkek öğrencilerin ‘birbirimizi değiştirebilmeliyiz’ ilişki inancına kız öğrencilere göre daha fazla sahip olduğunu göstermiştir. Sarı’nın (2008) çalışmasında da erkek öğrencilerin farklı düşünmek alt boyutundan daha yüksek puan aldıkları görülmüştür. Bu bulgulardan hareketle kültürel olarak erkeklerin; sevgili ya da eşlerinin kendileriyle ortak bir fikirde olmasını istedikleri, fikir anlaşmazlığı olduğunda da bunun kendi düşünceleri doğrultusunda değişmesi ihtiyacında oldukları söylenebilir.

Stackert ve Bursik (2003) bu görüşü güçlendirecek şekilde kadınların ‘anlaşmazlık yıkıcıdır’ inancına sahip olduklarını göstermiştir. Yapılan başka bir çalışma sonucunda kızların romantik partnerle ilgili bir stres yaşadığında ruminasyon yaptığını göstermiştir (Margolese, Markiewic ve Doyle, 2005). Ülkemizde de Aksöz Efe (2018), kadınların stres ve ruminasyona daha yatkın olduğunu belirlemiştir. Bu bulgular doğrultusunda kadınların çatışmalarda partneriyle iletişim kurmak yerine ruminasyon gibi yöntemleri tercih ederek sessiz kalarak uyum sağladığı düşünülebilir. Farklı düşünmek romantik inancının ilişki doyumunu yükselttiğini (Sarı,2008) ve toplumsal cinsiyet rolleriyle ilişkili olduğunu (Öcal Yüceol, 2016) gösteren çalışmalar bulunmaktadır.

Ebesu Hubbard (2001), önemli sorunlara ilişkin ortaya çıkan anlaşmazlıklarda romantik partnerlerden çözüm için baskın davranmasının beklenildiği, bu durumlarda empatik davranmanın ilişkiye daha az katkı yaptığını alanyazına eklemiştir. Soylu ve Kağnıcı da (2015) empatik eğilimin evlilik uyumunun yordayıcısı olmadığı bulgusuna ulaşmıştır.

Bireyin ailesinin iletişim kalıplarının, birey farkında olsun olmasın, bu kalıpları değiştirmek istesin ya da istemesin evlilik ilişkileri de dahil tüm bireyin tüm ilişkilerine temel oluşturabileceği düşünülmektedir (Karaman, 2013). Tartışmanın tehdit edici olduğu inancının

ebeveyne ve partnere bağlanma arasındaki etkileşimden etkilendiği vurgulanmıştır (Du Plessis, Clark, Woolley, 2007). Ergenler tarafından algılanan ebeveynler arası çatışma davranışının romantik partnerle ilişkilendirildiği görülmüştür (Simon ve Furman, 2010).

Bu araştırma ve bulgulara dayanarak olumlu ya da olumsuz zihinsel temsilleri bulunan annenin, eşiyle kurduğu çatışma çözme biçimine kültürel etkilerin görüldüğü bunun da çocukların gelecekteki romantik ilişkilerdeki çatışma çözme yönelimlerine yansıdığı düşünülebilir. Alanyazında güvensiz bağlanma örüntülerinin etkili olmayan kişiler arası problem çözme davranışlarıyla (Ergin ve Dağ,2013) ve olumlu kendilik algısının etkili problem çözme becerileriyle ilişkilendirildiği (Şahin, Basim ve Çetin, 2009) çalışmalara rastlanmıştır.

Kişiliğin değişebileceğine ve gelişebileceğine inananlar çatışmalar sırasında açıkça ve yapıcı bir şekilde başkalarına karşı memnuniyetsizliklerini dile getirebilirken, kişiliğin temelde sabit olduğuna inananların memnuniyetsizliklerini doğrudan dile getirme olasılıklarının daha düşük olduğu görülmüştür (Kammrath ve Dweck, 2006). Mevcut çalışmada elde edilen olumlu kendilik ile farklı düşünmek arasındaki negatif ilişki bu bulgular doğrultusunda açıklanabilir.

Bulguların tamamına bakıldığında ise; olumlu ya da olumsuz baba alt boyutunun, romantik ilişki inancı alt boyutlarından herhangi birini yordamadığı görülmüştür. Geleneksel yapıda babanın görevi aileyi ekonomik olarak desteklemekken, anne çocuğun bakımından sorumlu eş olarak algılanır (Güleç ve Kavlak, 2015). Bağlanma ile ilgili yapılan çalışmalar bakım verenin anne olması sebebiyle anne-bebek ilişkisini anlamaya yönelmiştir. Günümüzde çalışan kadın sayısının artması ile doğumdan kısa bir süre sonra kadının çalışma hayatına dönmesi babanın da çocuk bakımında daha fazla sorumluluk almasına neden olmuştur (Kuzucu,2011). Anne- çocuk ilişkisinin bireyin yaşamının devamını etkileyen birincil ilişki olduğu fikri değişerek babanın da bir bütün olarak sisteme dahil edilmesi gerekli hale gelmiştir (Donley, 1993). Bununla birlikte baba-bebek ilişkisini araştıran çalışmaların da sayısı artmış ancak sınırlı kalmıştır.

Grossman (2002), anne ile bağlanmanın gençlerde daha sonraki bağlanma tarzının en büyük yordayıcısı olduğunu, babanın rolünün anneninkinden daha az önemli olduğu ancak babanın da bilişsel gelişimde çok önemli görülen oyun davranışını geliştirmede önemli bir rol oynadığını göstermiştir. Yapılan çalışmayla babaların oyun hassasiyeti ve annenin bağlanma kalitesi çocuğun 10 yaşındaki bağlanma temsilini yordamıştır. Yani denilebilir ki çocuğun bağlanma güvenliğinde babanın oyun hassasiyeti, erken bebek-baba bağlanma güvenliğinden

daha iyi bir yordayıcıdır (Grossmann, Grossmann, Kindler ve Zimmermann, 2008). Cohen ve Campos (1974), yaşları 10, 13 ve 16 ay olan 10 erkek ve 10 kız çocuğuyla yaptığı çalışmada anne, baba ve yabancı ile olan bağlanmayı karşılaştırdılar. Babalar yabancıya üstünken annelere göre hep ikinci sıradaydı. Bebekler annelerinin yanına aynı mesafede daha kısa sürede gittiler ve daha fazla zaman geçirdiler. Bunun yanında annelerinin yanındayken babaların yanında olduklarına kıyasla yabancılarla daha fazla göz teması kurdular. Bu bulgular doğrultusunda annenin bağlanma ilişkisinde birinci sırada yer almasının babaya bağlanma alt boyutlarının mevcut çalışmada romantik ilişki inançlarındaki herhangi bir alt boyutu yordamamasının altında yatan nedenleri açıklamaya yardımcı olabilir.

5.2 Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular dikkate alındığında, iki başlık altında öneride bulunulabilir. İlki, uygulayıcılara yönelik; ikincisi ise araştırmacılara yönelik olarak tanımlanabilir.

5.2.1 Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Genç yetişkinlik döneminde kurulan romantik ilişkilerle evlilikle ilgili ilk deneyimlerin temelleri atılmaktadır. Toplumun yapısını oluşturan önemli etkenlerden biri ailedir. Bu çalışmada bağlanmanın akılcı olmayan romantik inançlara etkisi incelenmiştir.

Bulgular sonucunda romantik ilişki inançlarının toplumsal algıdan beslendiği görülmektedir. Gençlere, anne-babalara medya okur-yazarlığı eğitimleri verilerek bilinçlenme sağlanabilir. Yapılan bu çalışma temel alınarak romantik ilişkilerin yaşanmaya başladığı ergenlik yıllarından başlayarak gençlere sağlıklı ilişkilerin özellikleri ile bilgilenebilecekleri rehberlik etkinlikleri ve bağımsız bir kimlik oluşturmalarını teşvik etmeye yönelik psiko eğitim grupları düzenlenebilir.

Romantik ilişkilerin üniversite öğrencilerinin sıkça problem yaşadığı alanlardan biri olduğu düşünüldüğünde çalışmanın bulguları; romantik ilişki inançları ve bağlanma arasındaki ilişkide kültürel faktörlerle ilgili ipuçları vermektedir. Bu nedenle, bu bulgular üniversite öğrencilerine yönelik psikolojik danışma ve rehberlik çalışmalarında kullanılabilir.

5.2.2 Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Araştırma Akdeniz Üniversitesi, Eğitim, Hemşirelik ve Fen-Edebiyat Fakültesinde ulaşılabilen öğrenciler ile sınırlıdır. Gelecekte yapılacak çalışmaların bu sınırlılığı da göz önünde bulundurarak farklı üniversite ve fakültelerden öğrenciler ile araştırmalar yapılarak ulaşılan sonuçlar üzerinden karşılaştırma yapılması önerilebilir.

Çalışmada babaya bağlanmanın; romantik ilişki inançlarının boyutlarından hiçbirini yordamadığı görülmektedir. Alan yazında babaya bağlanma ile ilgili sınırlı sayıda çalışmalara rastlanmıştır. Buna göre babaya bağlanma ile ilgili çalışmalar çoğaltılarak alan yazındaki bu eksikliğin giderilmesi sağlanabilir.

Çalışmada romantik ilişki inançlarının fiziksel yakınlık alt boyutunu, bağlanma stilleri alt boyutlarını yordamadığı görülmektedir. Literatürde sınırlı sayıda ancak farklı verilere ulaşılmıştır. Bununla ilgili olarak çalışmalar farklı örneklemlerde uygulanması önerilebilir.

Çalışmada romantik ilişki inançlarının aşırı beklentiler boyutunu yordayan bağlanma boyutları göz önüne alındığında, medyanın romantik ilişkilerde aşırı beklentileri artırabileceği düşünülmüştür. Yurtdışında yapılan çalışma bulgularıyla bu görüş desteklenirken ülkemizde böyle bir çalışmaya rastlanmamıştır. Medyanın romantik ilişki inançlarına etkisi araştırılabilir.

Bu araştırmada romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ile bağımsız değişken bağlanma arasındaki ilişki incelenmiştir. Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ile ilişkili olabileceği düşünülen farklı bağımsız değişkenlerle ilişkilerinin incelenmesi önerilebilir.

Sonraki araştırmalarda romantik partnerlerin ya da evli çiftlerin birlikte katılımları sağlanarak çiftlerin birbirlerinin akılcı olmayan romantik inançlarına karşın tutum ve beklentileri incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Acker, M. ve Davis, M. H. (1992). Intimacy, passion and commitment in adult romantic relationships: A test of the triangular theory of love. *Journal of Social and Personal Relationships*, 9(1), 21-50.
- Açıkkel, M. (2013). *Üniversite öğrencilerinin aşk biçimleri ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*.Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E. ve Wall, S. (1978). *Patterns of attachment: a psychological study of the strange situation*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Akgün, E. ve Mellier, D. (2014). Okul Öncesi Dönem Çocukların Öykülerinin Bağlanma Kuramına göre Niteliksel Değerlendirmesi. *Psikoloji Çalışmaları/Studies in Psychology*, 34(1), 23-43.
- Aktaş,H. ve Yılmaz, N. (2017).Üniversite gençlerinin yalnızlık ve utangaçlık unsurları açısından akıllı telefon bağımlılığı. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(1), 85-100.
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American psychologist*, 55(5), 469.
- Arnett, J. J. (2007). Emerging adulthood: What is it, and what is it good for? *Child development perspectives*, 1(2), 68-73.
- Arnett, J. J. ve Eisenberg, N. (2007). Introduction to the special section: Emerging adulthood around the world. *Child Development Perspectives*, 1(2), 66-67.
- Arslan, E. ve Arı, R. (2008). Erikson'un Psikososyal Gelişim Dönemleri Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlama, Güvenirlilik Ve Geçerlik Çalışması. *Selcuk University Social Sciences Institute Journal*, 19: 54-60.
- Arslan, E. (2011). *Bağlanma stilleri açısından ergenlerde erikson'un psikososyal gelişim dönemleri ve ego kimlik süreçlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Atak, H., Kapçı, E. G. ve Çok, F. (2013). Yetişkinliğe geçişte bireyleşme türleri ve kimlik statüleri: Üniversite öğrencileri ve“unutulan yarı”. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 16(2), 71-82.
- Atak, H. ve Çok, F. (2010). İnsan yaşamında yeni bir dönem: Beliren yetişkinlik. *Çocuk ve Ruh Sağlığı Dergisi*, 17(1), 39-50.
- Atak, H. (2011). Kimlik gelişimi ve kimlik biçimlenmesi:Kuramsal bir değerlendirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 3(1):163-213.
- Atasoy, Z., Ertürk, D. ve Şener, Ş. (1997). Altı ve on iki aylık bebeklerde bağlanma. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 8(4), 266-279.
- Aron, A., Fisher, H., Mashek, D. J., Strong, G., Li, H. ve Brown, L. L. (2005). Reward, motivation, and emotion systems associated with early-stage intense romantic love. *Journal of neurophysiology*, 94(1), 327-337.
- Avcı, Ö. H. ve Yıldırım, İ. (2014). Ergenlerde şiddet eğilimi, yalnızlık ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29-1), 157-168.
- Aydoğdu, H. ve Çam, M. O. (2013). Madde kullanım bozukluğu olan ve olmayan ergenlerin bağlanma stilleri, anne baba tutumları ve sosyal destek algıları yönünden karşılaştırılması. *Journal of Psychiatric Nursing*, 4(3), 137-144.
- Baker, Ö. E. ve Bıçak, B. (2006). Üniversite öğrencilerinin psikolojik sorunları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 54-66.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological review*, 84(2), 191-215.
- Bandura, A. ve Adams, N. E. (1977). Analysis of self-efficacy theory of behavioral change. *Cognitive therapy and research*, 1(4), 287-310.
- Barker, E. T. ve Galambos, N. L. (2005). Adolescents' implicit theories of maturity: Ages of adulthood, freedom, and fun. *Journal of Adolescent Research*, 20(5), 557-576.
- Bartholomew, K. ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2):226-244.
- Bartholomew, K. (1997). Adult attachment processes: Individual and couple perspectives. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 70(3):249-263.

Başaranoğlu, Y. (2011). *Üniversite öğrencilerinin cinsiyete göre psikolojik doğum sırası ile karşı cinsle ilişkide sosyal yetkinlik inancı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Beck, J. S. (2019). *Bilişsel davranışçı terapi temelleri ve ötesi*(Çev. M. Şahin). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Billeo, C. J., Kerkhof, P. ve Finkenauer, C. (2015). The use of social networking sites for relationship maintenance in long-distance and geographically close romantic relationships. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18(3), 152-157.

Bowlby J. (1973). *Attachment and loss, vol. II. Separation, anxiety and anger*. New York: Basic Books.

Bowlby, J. (2013). *Bağlanma*. (Çev. T. V. Soylu), İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Brennan, K. A., Clark, C. L. ve Shaver, P. R. (1998). Self-report measurement of adult attachment: An integrative overview. Simpson, J. A. ve Rholes, W. S. (Ed.), *Attachment theory and close relationship* (s. 46-76) içinde. New York: Guildford Press.

Burns, D. (2011). *İyi hissetmek yeni duygu durum tedavisi*. (Çev. A. Karaosmanoğlu). İstanbul: Psikonet Yayıncılık.

Buunk, B. P. (1997). Personality, birth order and attachment styles as related to various types of jealousy. *Personality and Individual Differences*, 23(6), 997-1006.

Büyükhahin Çevik, G. ve Atıcı, M. (2009). Lise 3. sınıf öğrencilerinin benlik saygılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 339-352.

Can, Ö. (2009). *Üniversite öğrencilerinin akılcı olmayan inançları ve karar verme stillerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Carver, K., Joyner, K. ve Udry, J. R. (2003). National estimates of adolescent romantic relationships. Florsheim, P. (Ed.), *Adolescent romantic relations and sexual behavior: Theory, Research, and Practical Implications* (s. 37-70) içinde. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Collins, W. A. (2003). More and myth: the developmental significance of romantic relationships during adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 13(1), 1-24.

- Collins, N. L. ve Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644-663.
- Corey, G. (2008). Psikolojik danışma, psikoterapi kuram ve uygulamaları (Çev. T. Ergene). Ankara:Mentis Yayıncılık.
- Cömert, I. T.,& Ögel, K. (2014). Madde Kullanan Ergenlerin Bağlanma Stilleri. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 1(1), 9-40.
- Cooper, M. L., Shaver, P. R., & Collins, N. L. (1998). Attachment styles, emotion regulation, and adjustment in adolescence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(5), 1380.
- Cramer, D. (2004). Emotional support, conflict, depression, and relationship satisfaction in a romantic partner. *The Journal of Psychology*, 138(6), 532-542.
- Crawford, T. ve Ellis, A. (1989). A dictionary of rational-emotive feelings and behaviors. *Journal of Rational-Emotive and Cognitive-Behavior Therapy*, 7(1), 3-28.
- Crystal Jiang, L. ve Hancock, J. T. (2013). Absence makes the communication grow fonder: Geographic separation, interpersonal media, and intimacy in dating relationships. *Journal of Communication*, 63(3), 556-577.
- Crowell, J. A., Fraley, R. C., ve Shaver, P. R. (1999). Measurement of individual differences in adolescent and adult attachment. *Handbook of Attachment: Theory, Research, and Clinical Applications*, 2, 599-634.
- Curun, F. ve Çapkın, M. (2014). Romantik Kıskançlığın Bağlanma Stilleri, Benlik Saygısı, Kişilik Özellikleri ve Evlilik Doyumu Açısından Yordanması. *Psikoloji Çalışmaları*, 34(1), 1-22.
- Cüceloğlu,D. (2006). *İnsan ve davranışı*. İstanbul:Remzi Kitabevi.
- Coleman, J. C. (1960). *Personality dynamics and effective behavior*. New York: Scott and Foresman.
- Cohen, L. J. ve Campos, J. J. (1974). Father, mother, and stranger as elicitors of attachment behaviors in infancy. *Developmental Psychology*, 10(1), 146-154.
- Çalışır, M. (2009). Yetişkin Bağlanma Kuramı ve Duygulanım Düzenleme Stratejilerinin Depresyonla İlişkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1,240-255

- Çalışandemir, F., Bencik, S. ve Artan, İ. (2010). Çocukların cinsel eğitimi: geçmişten günümüze bir bakış. *Eğitim ve Bilim*, 33(150).
- Çamas, G. G.ve Mese, G. (2016). Sosyal hiyerarşi: cinsel siddet mitlerini anlamak. *Türk Psikoloji Dergisi*, 31(78), 62.
- Çelik, H., Ekşi, H., ve Gülsu, N. (2017). Orta çocukluk döneminde güvenli bağlanma ile mükemmeliyetçiliğin çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 7(47), 53-68.
- Çetin, D. ve Bilir Güler, S. (2018). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde liderlik kavramını algılama biçimleri. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 47-54.
- Çıkkılı Uytun, M., Öztop, D. B. ve Eşel, E. (2013). Ergenlik ve erişkinlikte bağlanma davranışının değerlendirilmesi. *Düşünen Adam Dergisi*, 26:177-189.
- Çuhadaroğlu Çetin, F. (2001). Kendilik Patolojisi Belirtisi Olarak Kimlik Kargaşası. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(4), 309-314.
- Dargie, E., Blair, K. L., Goldfinger, C. ve Pukall, C. F. (2015). Go long! Predictors of positive relationship outcomes in long-distance dating relationships. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 41(2), 181-202.
- De Munck, V. C. ve Korotayev, A. (1999). Sexual equality and romantic love: A reanalysis of Rosenblatt's study on the function of romantic love. *Cross-Cultural Research*, 33(3), 265-277.
- Debord, J., Romans, J. S. ve Krieshok, T. (1996). Predicting dyadic adjustment from general and relationship-specific beliefs. *The Journal of Psychology*, 130(3), 263-280.
- Demir, N. Ö., Baran, A. G. ve Ulusoy, D. (2005). Türkiye'de ergenlerin arkadaş-akran grupları ile ilişkileri ve sapmış davranışlar: Ankara örnekleme. *Bilig*, (32), 83-108.
- Demirtaş, H. A. ve Dönmez, A. (2006). Yakın ilişkilerde kıskançlık: Bireysel, ilişkisel ve durumsal değişkenler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(3), 181-191.
- Deniz, M. (2006). Ergenlerde bağlanma stilleri ile çocukluk istismarları ve suçluluk-utanç arasındaki ilişki. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, (22).

- Deveci Şirin, H. ve Soyer, M. (2018). Yetişkin bağlanma örüntüleri ve güncel Romantik ilişki durumunun romantik inançları yordayıcılığı. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 8(49), 117-136.
- Dion, K. L. ve Dion, K. K. (1993). Gender and ethnocultural comparisons in styles of love. *Psychology of Women Quarterly*, 17(4), 463-473.
- Doğan, T. (2012). Sağlıklı Duygusal İlişkiler Geliştirmede Psikodramanın Rolü: Bir Olgu Sunumu. *Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal*, 4(37), 49-60.
- Donley, M. G. (1993). Attachment and the emotional unit. *Family Process*, 32(1), 3-30.
- du Plessis, K., Clark, D. R. ve Woolley, C. C. (2007). Secure attachment conceptualizations: the influence of general and specific relational models on conflict beliefs and conflict resolution styles. *Interpersona: An International Journal on Personal Relationships*, 1(1), 25-44.
- Driesmans, K., Vandenbosch, L. ve Eggermont, S. (2016). True love lasts forever: The influence of a popular teenage movie on Belgian girls' romantic beliefs. *Journal of Children and Media*, 10(3), 304-320.
- Duyan, V., Duyan, G. Ç., Çifti, E. G., Sevin, Ç., Erbay, E. ve İkizoğlu, M. (2010). Lisede okuyan öğrencilerin yalnızlık durumlarına etki eden değişkenlerin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 28-41.
- Ebesu Hubbard, A. (2001). Conflict between relationally uncertain romantic partners: The influence of relational responsiveness and empathy. *Communication Monographs*, 68(4), 400-414.
- Efe, İ. A. (20189). Olumsuz yaşam olayları, psikolojik danışma hizmeti alma, ruminasyon ve stres arasındaki ilişki. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 51(2), 95-119.
- Eidelson, R. J. ve Epstein, N. (1982). Cognition and relationship maladjustment: Development of a measure of dysfunctional relationship beliefs. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 50(5), 715-720.
- Eisenberg, J. M. ve Zingle, H. W. (1975). Marital adjustment and irrational ideas. *Journal of Marital and Family Therapy*, 1(1), 81-91.

- Ellwood, R. S. (1996). The origin of romantic love and human family life. *National Forum* 76(1), 31-35.
- Ellis, A. (2002). General semantics and rational-emotive-behavior-therapy. *General Semantics in Psychotherapy: Selected Writings on Methods Aiding Therapy*. New York: Institute of General Semantics.
- Eker, E. (2015). Otizme psikanalitik bir bakış. *Aydın Toplum ve İnsan Dergisi* 1(1):69-77.
- Epiktetos (2015). *İçsel huzur iyi yaşamın kapısını açar*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Epstein, N. ve Eidelson, R. J. (1981). Unrealistic beliefs of clinical couples: Their relationship to expectations, goals and satisfaction. *American Journal of Family Therapy*, 9(4), 13-22.
- Ercan, H. (2016). Üniversite öğrencilerinin aşk stillerinin demografik değişkenler ve ana babaya bağlanma ile ilişkisi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 25-37.
- Ergin, B. E., ve Dağ, İ. (2013). Kişilerarası problem çözme davranışları, yetişkinlerdeki bağlanma yönelimleri ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişkiler. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 14(1), 36-45.
- Erkan, S., Özbay, Y., Çankaya, Z. C. ve Terzi, Ş. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemler ve psikolojik yardım arama gönüllükleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 94-107.
- Erten, Y. (2002). Freud'dan günümüze kuram ve uygulamalar. *Kendilik Psikolojisi: Heinz Kohut ve sonrası*. 3 P Dergisi, 10 (3), 27-31.
- Eryılmaz, A. ve Atak, H. (2009). Ready or not? Markers of starting romantic intimacy at emerging adulthood: Turkish experience. *International Journal of Social Science*, 4 (1), 31-38.
- Eryılmaz, A. ve Ercan, L. (2016). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı başlatma: Yakınlığa karşı yalıtılmışlık mı? *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(34), 119-125.
- Eskin, M. (2001). Ergenlikte yalnızlık, baş etme yöntemleri ve yalnızlığın intihar davranışı ile ilişkisi. *Klinik Psikiyatri*, 4(5), 5-11.
- Field, E. D. (2005). *Discovering statistics using SPSS*. London: Sage

- Firmin, M., Firmin, R. ve Lorenzen, K. (2014). A qualitative analysis of loneliness dynamics involved with college long-distance relationships. *College Student Journal*, 48(1), 57-71.
- Fisher, H. (2004). *Why we love: The nature and chemistry of romantic love*. Macmillan.
- Fletcher, G. J. ve Kininmonth, L. A. (1992). Measuring relationship beliefs: An individual differences scale. *Journal of Research in Personality*, 26(4), 371-397.
- Fletcher, G. J., Simpson, J. A., Campbell, L., ve Overall, N. C. (2015). Pair-bonding, romantic love, and evolution: The curious case of Homo sapiens. *Perspectives on Psychological Science*, 10(1), 20-36.
- Furman, W. (2002). The emerging field of adolescent romantic relationships. *Current Directions in Psychological Science*, 11(5), 177-180.
- Furman, W. ve Shaver, L. (2003). The Role of Romantic Relationships in Adolescent Development. P. Florsheim (Ed.), *Adolescent romantic relations and sexual behavior: Theory, research, and practical implications*(pp. 17-36) içinde. Mahwah, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Frazier, P. A. ve Esterly, E. (1990). Correlates of relationship beliefs: Gender, relationship experience and relationship satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 7(3), 331-352.
- Frodi, A., Bridges, L., ve Grolnick, W. (1985). Correlates of mastery-related behavior: A short-term longitudinal study of infants in their second year. *Child Development*, 56(5), 1291-1298.
- Galloway, L., Engstrom, E. ve Emmers-Sommer, T. M. (2015). Does movie viewing cultivate young people's unrealistic expectations about love and marriage? *Marriage & Family Review*, 51(8), 687-712.
- Galloway, L. F. (2013). *Does movie viewing cultivate unrealistic expectations about love and marriage?* UNLV Theses, Dissertations, Professional Papers, and Capstones. 1827. <https://digitalscholarship.unlv.edu/thesesdissertations/1827>
- Geçtan, E. (2002). *Psikanaliz ve sonrası*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Geçtan, E. (2003). *Psikodinamik psikiyatri ve normal dışı davranışlar*. İstanbul: Metis Yayınları.

- Girgin, B. ve Şık, B. A. (2018). Çatalca’da yaşayan evli bireylerin bağlanma stilleri, romantik kıskançlık düzeyleri ve evlilik doyumları arasındaki ilişki. *Aydın Sağlık Dergisi*, 4(2), 41-54.
- Gizir, C. A. (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin problemleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 196-213.
- Gizir, C. A. (2013). Üniversite öğrencilerinin ilişki inançlarının cinsiyet ve romantik ilişki yaşama durumlarına göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 372-383.
- Goodwin, R. ve Gaines J. S. O. (2004). Relationships beliefs and relationship quality across cultures: Country as a moderator of dysfunctional beliefs and relationship quality in three former Communist societies. *Personal Relationships*, 11(3), 267-279.
- Görgün, S., Tiryaki, A., ve Topbas, M. (2010). Üniversite öğrencilerinde madde kullanma ve anne babaya bağlanma biçimleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11(4), 305.
- Grossman, K. E., ve Grossman, K. (2005). Universality of human social attachment as an adaptive process. *Attachment and bonding: A new synthesis*, 199, 228.
- Grossmann, K., Grossmann, K. E., Kindler, H., ve Zimmermann, P. (2008). A wider view of attachment and exploration: The influence of mothers and fathers on the development of psychological security from infancy to young adulthood. Cassidy, J ve Shaver, P.R. (Ed.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (s. 857-879) içinde. New York, NY, US: The Guilford Press.
- Guerrero, L. K. (2005). Attachment-style differences in the experience and expression of romantic jealousy. *Personal Relationships*, 5(3), 273-291.
- Gülaydın, G.ve Semerci, B. (2018). Romantik ilişkisi olan yetişkin bireylerin ilişki doyumlarının bağlanma stilleri, benlik saygısı ve kişilerarası ilişki tarzları açısından incelenmesi. *Psikoloji Araştırmaları*, 3(6), 14-25.
- Güloğlu, B., ve Kararımak, Ö. (2010). Üniversite öğrencilerinde yalnızlığın yordayıcısı olarak benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık. *Ege Eğitim Dergisi*, 11(2), 73-88.
- Günaydın, G., Selçuk, S., Sümer, N. ve Uysal, A. (2005). Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri kısa formu’nun psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 13-23.

- Güvendeğer Doksat, N. ve Demirci Çiftçi, A. (2016). Bağlanma ve yaşamdaki izdüşümleri. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 25(4), 489-501.
- Hamamcı, Z. (2005a). Dysfunctional relationship beliefs in marital satisfaction and adjustment. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 33(4), 313-328.
- Hamamcı, Z. (2005b). Dysfunctional relationship beliefs in marital conflict. *Journal of rational-emotive and cognitive-behavior therapy*, 23(3), 245-261.
- Hamamcı, Z. ve Esen Çoban, A. (2010). Dysfunctional relationship beliefs of late adolescence in adjustment to university. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 300–304.
- Hamarta, E., Arslan, C., Saygın, Y. ve Özyeşil, Z. (2009). Benlik saygısı ve akılcı olmayan inançlar bakımından üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma yaklaşımlarının analizi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(18), 25-42.
- Haugen, P. T., Welsh, D. P., ve McNulty, J. K. (2008). Empathic accuracy and adolescent romantic relationships. *Journal of adolescence*, 31(6), 709-727.
- Hazan, C. ve Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511.
- Hazan, C. ve Shaver, P. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry*, 5(1):1-22.
- Hefner, V. ve Wilson, B. J. (2013). From love at first sight to soul mate: The influence of romantic ideals in popular films on young people's beliefs about relationships. *Communication Monographs*, 80(2), 150-175.
- Helgeson, V. S. (1994). The effects of self-beliefs and relationship beliefs on adjustment to a relationship stressor. *Personal Relationships*, 1(3), 241-258.
- Hendrick, C. ve Hendrick, S. S. (1989). Research on love: Does it measure up? *Journal of Personality and Social Psychology*, 56(5), 784.
- Horney, K. (2017). *İçsel çatışmalarımız*. İstanbul:Sel Yayıncılık.
- Hopkins, H. R. ve Klein, H. A. (1993). Multidimensional self-perception: Linkages to parental nurturance. *The Journal of Genetic Psychology*, 154(4), 465-473.

- Hortaçsu, N. (2012). *İnsan ilişkileri*. Ankara:İmge Kitabevi.
- İlaslan, Ö. (2009). *Çocukların bağlanma davranışlarının özlük niteliklerine ve anne bağlanma stillerine göre incelenmesi*. (Doktora Tezi).Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Jones, R. G. (1968). *A factored measure of Ellis' irrational belief system with personality and maladjustment correlates*. (Doctoral dissertation). Texas, Tech University.
- Jones, J. T. ve Cunningham, J. D. (1996). Attachment styles and other predictors of relationship satisfaction in dating couples. *Personal Relationships*, 3(4), 387-399.
- Erdem, Ş. ve Kabasakal, Z. (2015). Psikolojik iyi olma ve yetişkin bağlanma boyutları.*Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 4(1), 82-90.
- Kapçı, E. G. ve Küçüker, S. (2006). Ana babaya bağlanma Ölçeği: Türk üniversite öğrencilerinde psikometrik özelliklerin değerlendirilmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(4), 286-295.
- Karabacak, A., ve Çiftçi, M. (2015). Üniversite öğrencilerinin evliliğe ilişkin tutumları ile romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Psikoloji Çalışmaları/Studies in Psychology*, 36(2), 25-43.
- Karacan, E., İşcan, C. ve Şener, Ş. (1998). Klinik ve terapi sürecinin kendilik psikolojisi açısından değerlendirilmesi: Bir ergen olgu sunumu. *Klinik Psikiyatri*, 1, 51-55.
- Karaman, N. (2013). *Evlilik öncesi ilişki değerlendirmenin yordayıcısı olarak aile iletişim kalıpları*. (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kaplan, B., ve Aksel, E. Ş. (2013). Ergenlerde bağlanma ve saldırganlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 1(1), 20-49.
- Kavlak, O. ve Güleç, D. (2015). Baba-Bebek bağlanması ve hemşirenin rolü. *Türkiye Klinikleri J Nurs Sci.*, 7(1), 63-68.
- Kaya, F. Ş. ve Karahasanoğlu, G. (2019). Üniversite öğrencilerinde aşka ilişkin tutumlar, kişilik özellikleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 3-1, 51-62.
- Kelmer, G., Rhoades, G. K., Stanley, S. ve Markman, H. J. (2013). Relationship quality, commitment, and stability in long-distance relationships. *Family process*, 52(2), 257-270.

- Keklik, İ. (2011). Mate selection preferences of Turkish university students. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, (44), 129-148.
- Kışlak, Ş. T., veÇavuşoğlu, P. Ş. (2006). Evlilik uyumu, bağlanma biçimleri, yüklemeler ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 9(9), 61-68.
- Kızıldağ, S., Demirtaş-Zorbaz, S., Gençtanırım, D. ve Arıcı, F. (2012). Hacettepe üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma yardımı almaya ve bu yardımın sunulduğu birimlere ilişkin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 185-196.
- Kahyaoğlu, İ. (2013). Postmodern toplumda ataerkil düzen değişiyor mu? Popüler kültür içinde cinsellik kullanımına eleştirel bir bakış: Biscolata reklamları ve erkek imgesi. *The Turkish Online Journal Of Design Art And Communication*, 3(1), 34-44.
- Kammrath, L. K., ve Dweck, C. (2006). Voicing conflict: Preferred conflict strategies among incremental and entity theorists. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32(11), 1497-1508.
- Kaufman, I. C. ve Rosenblum, L. A. (1967). Depression in infant monkeys separated from their mothers. *Science*, 155(3765), 1030-1031.
- Kaya, Ö. S. (2018). Romantik İlişkilerde Problem Çözme Becerilerinin Empati ve Mental İyi Oluş Açısından İncelenmesi. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(1), 62-72.
- Karahasanoğlu, G. (2016). *Üniversite öğrencilerinde aşka ilişkin tutumlar, kişilik özellikleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkilerin cinsiyet ve mevcut ilişki durumu bağlamında incelenmesi*(Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Bilim Üniversitesi, İstanbul.
- Kepir Savoly, D. D., Ulaş, Ö. ve Demirtaş Zorbaz, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin çiftler arası şiddeti kabul düzeylerini etkileyen etmenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42), 173-183.
- Kesebir, S., Kavzoğlu, S. Ö. ve Üstündağ, M. F. (2011). Bağlanma ve psikopatoloji. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(2), 321-342.
- Kılınçer, A. S. ve Dost, M. T. (2014). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde algıladıkları istismar. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42), 160-172.

- Kilci, Ş. (2018). *Evlilik hazırlığı yapan çiftlerin cinsel mitlere inanma durumları ve etkileyen faktörler* (Yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Kurdek, L. A. (2002). On being insecure about the assessment of attachment styles. *Journal of Social and Personal Relationships*, 19(6), 811-834.
- Kurdek, L. A. ve Schmitt, J. P. (1986). Relationship quality of partners in heterosexual married, heterosexual cohabiting, and gay and lesbian relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(4), 711.
- Kuzucu, Y. (2011). Değişen babalık rolü ve çocuk gelişimine etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 4(35), 79-91.
- Küçükarslan, M.ve Gizir, C. A. (2013). Romantik İnançlar Ölçeği'nin uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 461-469.
- Küçükarslan, M. ve Gizir, C. A. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42), 148-159.
- Küçükçelik, Z. M. (2015). *İlişkiye dair inançlar ve bilişsel çarpıtmaların evlilik uyumuna etkisi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Klein, M. (2016). *Haset ve şükran*. İstanbul:Metis Yayınları.
- Knobloch, L. K., Solomon, D. H. ve Cruz, M. G. (2001). The role of relationship development and attachment in the experience of romantic jealousy. *Personal Relationships*, 8(2), 205-224.
- Lane, R. D., Sechrest, L., ve Riedel, R. (1998). Sociodemographic correlates of alexithymia. *Comprehensive psychiatry*, 39(6), 377-385.
- Lemieux, R., ve Hale, J. L. (2000). Intimacy, passion, and commitment among married individuals: Further testing of the triangular theory of love. *Psychological Reports*, 87(3), 941-948.
- Lemieux, R., ve Hale, J. L. (2002). Cross-sectional analysis of intimacy, passion, and commitment: Testing the assumptions of the triangular theory of love. *Psychological Reports*, 90(3), 1009-1014.

- Madey, S. F. ve Rodgers, L. (2009). The effect of attachment and Sternberg's Triangular Theory of Love on relationship satisfaction. *Individual Differences Research*, 7(2), 76-84.
- Maguire, K. C. (2007). "Will it ever end?": A (re) examination of uncertainty in college student long-distance dating relationships. *Communication Quarterly*, 55(4), 415-432.
- Mahl, D. (2001). The influence of parental divorce on the romantic relationship beliefs of young adults. *Journal of divorce & remarriage*, 34(3-4), 89-118.
- Mahler, M. S., Pine, F. ve Bergman, A. (2015). *İnsan yavrusunun psikolojik doğumu*. (Çev. A. N. Babaoğlu). İstanbul:Metis Yayınları.
- Margolese, S. K., Markiewicz, D. ve Doyle, A. B. (2005). Attachment to parents, best friend, and romantic partner: Predicting different pathways to depression in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 34(6), 637.
- Mearns, J. (1991). Coping with a breakup: Negative mood regulation expectancies and depression following the end of a romantic relationship. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(2), 327-334.
- Mert, A. ve Soyer, B. (2014). 'Kevin hakkında konuşmalıyız' Filminin Bowlby'nin çocukluk dönemi bağlanma stilleri ve Minuchin'in yapısal aile yaklaşımı temel kavramları kullanılarak değerlendirilmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 100-115.
- Metis, S. ve Cupach, W. R. (1990). The influence of relationship beliefs and problem-solving responses on satisfaction in romantic relationships. *Human Communication Research*, 17(1), 170-185.
- Mikulincer, M., Florian, V., Cowan, P. A. ve Cowan, C. P. (2002). Attachment security in couple relationships: A systemic model and its implications for family dynamics. *Family process*, 41(3), 405-434.
- Mikulincer, M. ve Shaver, P. R. (2005). Attachment security, compassion, and altruism. *Current directions in psychological science*, 14(1), 34-38.
- Moller, A. T. ve Van der Merwe, J. D. (1997). Irrational beliefs, interpersonal perception and marital adjustment. *Journal of rational-emotive and cognitive-behavior therapy*, 15(4), 269-279.

- Moller, A. T. ve Van Zyl, P. D. (1991). Relationship beliefs, interpersonal perception, and marital adjustment. *Journal of clinical psychology*, 47(1), 28-33.
- Morsünbül, Ü. (2013). Beliren yetişkinler mi, beliren üniversiteli yetişkinler mi? Risk alma ve kimlik biçimlenmesi üzerinden bir inceleme. *İlköğretim Online*, 12(3), 873-885.
- Morsünbül, Ü ve Çok, F. (2011). Bağlanma ve ilişkili değişkenler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 3(3),553-570
- Morsünbül, Ü. ve Tümen, B. (2008). Ergenlik döneminde kimlik ve bağlanma ilişkileri: kimlik statüleri ve bağlanma stilleri üzerinden bir inceleme. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 15(1), 25-31.
- Murray, S. L., Holmes, J. G., Griffin, D. W., Bellavia, G. ve Rose, P. (2001). The mismeasure of love: How self-doubt contaminates relationship beliefs. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 27(4), 423-436.
- Nakash Eisikovits, O., Dutra, L. ve Westen, D. (2002). Relationship between attachment patterns and personality pathology in adolescents. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*. 41(9), 1111-1123.
- Noller, P. (1996). What is this thing called love? Defining the love that supports marriage and family. *Personal Relationships*, 3(1), 97-115.
- Okutan, N. ve Büyükşahin Sunal, A. (2010). Romantik ilişkilerde bağlanım: Dindarlık algısı ve romantik ilişkilerle ilgili kalıpyargılar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(26), 80-88.
- Onur, N. (2006). *Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ile atılganlık düzeyleri arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özgüven, İ. E. (1992). Üniversite öğrencilerinin sorunları ve baş etme yolları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7).
- Öcal Yüceol, S. E. (2016). *Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar ile ilişki doyumu ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişkiler*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öngider,N. (2013). Anne-baba ile okul öncesi çocuk arasındaki ilişki. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(4), 420-440.

- Özer, A. K. (2017). *Gelişmek için değişim*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Özgür, Ö. (2011). Kurum bakımı altındaki çocukları anlamak ve onlarla çalışmak: Bağlanma teorisinden bir bakış. *Social Sciences*,6(1), 96-106.
- Pehlivantürk, B. (2004). Otistik bozukluğu olan çocuklarda bağlanma. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 15(1),56-63.
- Polce Lynch, M., Myers, B. J., Kliwer, W. ve Kilmartin, C. (2001). Adolescent self-esteem and gender: Exploring relations to sexual harassment, body image, media influence, and emotional expression. *Journal of Youth and Adolescence*, 30(2), 225-244.
- Rabaglietti, E. ve Ciairano, S. (2008). Quality of friendship relationships and developmental tasks in adolescence. *Cognition, Brain, Behavior*, 12(2), 183-203.
- Reizer, A. ve Hetsroni, A. (2014). Media exposure and romantic relationship quality: a slippery slope? *Psychological reports*, 114(1), 231-249.
- Saraç, A., Hamamcı, Z. ve Güçray, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunun yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 69-79.
- Sarı, T. (2008). *Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler*. (Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sarı, T. ve Owen, F. K. (2015). The development of Irrational Romantic Relationship Beliefs Inventory Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği'nin geliştirilmesi. *Journal of Human Sciences*, 12(1), 255-273.
- Sarı, T. ve Korkut Owen, F. (2016). Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların ve bağlanma boyutlarının ilişki doyumu üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(37), 204-216.
- Sarı, T. ve Tagay, Ö. (2016). Examining the role of attachment dimensions and contact disturbances in predicting irrational romantic relationship beliefs of university students. *International J. Soc. Sci. Education*, 6(2), 2223-4934.
- Satıcı, B. ve Deniz, M. E. (2018). Cinsiyetin romantik ilişki doyumu üzerindeki etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *İlköğretim Online*, 17(2), 1077-1095.

- Sayar, K. ve Tüzün, O. (2006). Bağlanma kuramı ve psikopatolojisi. *Düşünen Adam*, 19(1), 24-39.
- Schneider, B. H., Atkinson, L., & Tardif, C. (2001). Child–parent attachment and children's peer relations: A quantitative review. *Developmental psychology*, 37(1), 86-100.
- Schwalbe, M. L. ve Staples, C. L. (1991). Gender differences in sources of self-esteem. *Social Psychology Quarterly*, 54(2), 158-168.
- Seçim, Ö. Y., Alpar, Ö. ve Algür, S. (2014). Üniversite öğrencilerinde yalnızlık: Akdeniz üniversitesinde yapılan ampirik bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(48), 200-215.
- Segrin, C. ve Nabi, R. L. (2002). Does television viewing cultivate unrealistic expectations about marriage?. *Journal of Communication*, 52(2), 247-263.
- Sezer, Ö. ve Sumbas, E. (2018). Üniversite öğrencilerinin çiftler arası şiddeti kabullerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of International Social Research*, 11(56), 638-649.
- Shapiro, J. ve Kroeger, L. (1991). Is life just a romantic novel? The relationship between attitudes about intimate relationships and the popular media. *American Journal of Family Therapy*, 19(3), 226-236.
- Sharpsteen, D. J. ve Kirkpatrick, L. A. (1997). Romantic jealousy and adult romantic attachment. *Journal of personality and social psychology*, 72(3), 627-640.
- Shulman, S. ve Connolly, J. (2013). The challenge of romantic relationships in emerging adulthood: Reconceptualization of the field. *Emerging Adulthood*, 1(1), 27-39.
- Simon, V. A. ve Furman, W. (2010). Interparental conflict and adolescents' romantic relationship conflict. *Journal of research on adolescence*, 20(1), 188-209.
- Simons, R. L., Simons, L. G., Lei, M. K. ve Landor, A. M. (2012). Relational schemas, hostile romantic relationships, and beliefs about marriage among young African American adults. *Journal of social and personal relationships*, 29(1), 77-101.
- Simpson, J. A., Ickes, W. ve Blackstone, T. (1995). When the head protects the heart: Empathic accuracy in dating relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 629-641.

- Soylu, Y. ve Kağnıcı, D. Y. (2015). Evlilik uyumunun empatik eğilim, iletişim ve çatışma çözme stillerine göre yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43),44-54.
- Soysal, A. Ş., Ergenekon, E. ve Öktem, F. (2000). Doğum türü değişkeninin bağlanma örüntüsü üzerindeki etkilerinin incelenmesi. *Klinik Psikiyatri*, 3(2), 75-85.
- Soysal, A., Bodur, Ş., İşeri, E ve Şenol S. (2005). Bebeklik dönemindeki bağlanma sürecine genel bir bakış. *Klinik Psikiyatri*, 8, 88-99
- Soysal, A. Ş., Öktem, F., Ergenekon, E. ve Erdoğan, E. (2000). Doğum türü değişkeninin bağlanma örüntüsü üzerindeki etkilerinin incelenmesi. *Klinik Psikiyatri*, 3(2), 75-85.
- Sumbas, E. ve Durmuş, E. (2018). Romantik yakınlığı başlatmanın yordayıcısı olarak cinsiyet ve romantik ilişki inançları. *Journal of International Social Research*, 11(55).
- Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stili ölçeklerinin türk örneklemini üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*. 14(43), 71-106.
- Sümer, N. ve Şendağ, M. A. (2009). Orta çocukluk döneminde ebeveynlere bağlanma, benlik algısı ve kaygı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 86-101.
- Sümer,S. ve Arıcağ,T. (2018). Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri, romantik kıskançlık ve ilişki doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Psikoloji Araştırmaları*, 3(6), 6-13.
- Spencer Booth, Y. ve Hinde R. A. (1971). Effects of 6 days separation from mother on 18 to 32 week old rhesus monkeys. *Animal Behaviour*, 19(1), 174-191.
- Sprecher, S. ve Metts, S. (1989). Development of the Romantic Beliefs Scale'and examination of the effects of gender and gender-role orientation. *Journal of Social and Personal Relationships*, 6(4), 387-411.
- Stackert, R. A. ve Bursik, K. (2003). Why am I unsatisfied? Adult attachment style, gendered irrational relationship beliefs, and young adult romantic relationship satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 34(8), 1419-1429.
- Stafford, L. ve Merolla, A. J. (2007). Idealization, reunions, and stability in long-distance dating relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 24(1), 37-54.

Steinberg, S. J. ve Davila, J. (2008). Romantic functioning and depressive symptoms among early adolescent girls: The moderating role of parental emotional availability. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 37(2), 350-362.

Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological review*, 93(2), 119-135.

Sternberg, R. J. (2004). A triangular theory of love. *American Psychological*, 72(4) .213-227

Sullivan, B. F. ve Schwebel, A. I. (1995). Relationship beliefs and expectations of satisfaction in marital relationships: Implications for family practitioners. *The Family Journal*, 3(4), 298-305.

Sümer, N. (2006). Yetişkin bağlanma ölçeklerinin kategoriler ve boyutlar düzeyinde karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*. 21(57), 1-22.

Şahin, H. G. (2019). 60-72 Aylık çocukların bağlanma durumları ile yalnızlık ve memnuniyetsizlik duyguları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı, İstanbul.

Şahin, N. H., Basim, H. N. ve Çetin, F. (2009). Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımlarında Kendilik Algısı ve Kontrol Odağı. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20(2).153-163.

Şenol, S. (2006). *Çocuk ve gençlik ruh sağlığı*. Ankara: HYB yayıncılık.

Şirin, H. D. ve Soyer, M. (2018). Yetişkin bağlanma örüntüleri ve güncel romantik ilişki durumunun romantik inançları yordayıcılığı. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 8(49), 117-136.

Şirin, N. (2019). Rölatif bütüncül psikoterapi perspektifinde güvenli bağlanma odaklı ‘Çekirdek Oluş Modeli’. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, 2(3), 14-30.

Terbaş, Ö. (2004). Kendilik psikolojisi kuramına göre kendilik bozuklukları: Bir olgu sunumu. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 15(1),70-76

Thomas, G. ve Fletcher, G. J. O. (2003). Mind-Reading accuracy in intimate relationships: Assessing the roles of the relationship, the target and judge. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(6), 1079-1094.

- Thomas, G., Fletcher, G. J. O ve Lange, C. (1997). On-line empathic accuracy in marital interaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(4), 839-850.
- Tuzgöl Dost, M. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 132-143.
- Türkçapar, H. (2019). *Fark et düşün hisset yaşa*. İstanbul:Epsilon Yayıncılık
- Türkçapar, H. (2018). *Bilişsel davranışçı terapi temel ilkeler ve uygulama*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu (TDK), 2019. Erişim Adresi: <http://sozluk.gov.tr/>
- Türküm, A. S. (2016). Akılcı Olmayan İnanç Ölçeği'nin geliştirilmesi ve kısaltma çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(19), 41-47.
- Topçu, M. (2016). Ayrılma ve bireyleşme: Nesne ilişkileri üzerine terapötik uygulama. *Ayna Klinik Psikoloji Dergisi*. 3(2),17-28.
- Topkaya, N. ve Meydan, B. (2013). Üniversite öğrencilerinin problem yaşadıkları alanlar, yardım kaynakları ve psikolojik yardım alma niyetleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 25-37.
- Uebelacker, L. A. ve Whisman, M. A. (2005). Relationship beliefs, attributions, and partner behaviors among depressed married women. *Cognitive Therapy and Research*, 29(2), 143-154.
- Uluç, S. ve Öktem, F. (2009). Okul öncesi çocuklarda güvenli yer senaryolarının değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 69-85.
- Uluyol, F. M. (2014). *Bağlanma örüntüleri, eşe yönelik kişilerarası şemalar ve evlilik sorunlarıyla başa çıkabilme düzeyleri arasındaki ilişkiler*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Varlık Özsoy, E. (2015). *Bağlanma, anksiyete ve bilgi işleme*. (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara
- Varlık Özsoy E. ve Hisli Şahin N., (2016). *Bağlanma Temelli Zihinsel Temsiller Ölçeği: Ülkemizde Geliştirilmiş Özgün Bir Bağlanma Ölçeği*. 19. Ulusal Psikoloji Kongresi, İZMİR, TÜRKİYE.

Yavuzer, N. (2017). Ergenlerde romantik ilişkiler açısından gelecek zaman yönelimleri ile benlik kurguları arasındaki ilişkiler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(4), 275-296.

Yavuzer, H., Demir, İ., Meşeci, F. ve Sertelin, Ç. (2005). Günümüz gençliğinin gelecek beklentileri. *HAYEF: Journal of Education*, 2(2), 93-103.

Yazgan İnanç, B. ve Yerlikaya E. E. (2009). *Kişilik kuramları*. Ankara: Pegem Akademi.

Yeşilyaprak, B. (1985). Üniversite gençlerinin psikolojik sorunları. *Eğitim ve Bilim*, 10(57), 32-37.

Yıldırım, İ. (2007). Üniversite öğrencilerinin eş seçme kriterleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(27), 15-30.

Yılmaz, E., Yılmaz, E. ve Karaca, F. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyal destek ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Genel Tıp Dergisi*, 18(2), 71-79.

Zimmer Gembeck, M. J. (2002). The development of romantic relationships and adaptations in the system of peer relationships. *Journal of adolescent health*, 31(6), 216-225.

Weaver, S. E.ve Ganong, L. H. (2004). The factor structure of the romantic beliefs scale for African Americans and European Americans. *Journal of Social and Personal Relationships*, 21(2), 171-185.

Wood, J. T. (2001). The normalization of violence in heterosexual romantic relationships: Women's narratives of love and violence. *Journal of Social and Personal Relationships*, 18(2), 239-261.

EKLER

EK- 1 KİŞİSEL BİLGİ FORMU

FAKÜLTE / BÖLÜMÜNÜZ:		
CİNSİYETİNİZ: KADIN () ERKEK ()	YAŞINIZ:	SINIF DÜZEYİNİZ:
ANNE: SAĞ () ÖLÜ () ANNE EĞİTİM DURUMU: Okur-yazar değil () İlkokul () ortaokul () lise () Üniversite ()		
BABA: SAĞ () ÖLÜ () BABA EĞİTİM DURUMU: Okur-yazar değil () İlkokul () ortaokul () lise () Üniversite ()		
ANNE- BABA : BİRLİKTE () AYRI () AYRI seçeneğini işaretlediyseniz ne kadar süredir ayrı olduklarını yazınız:.....		
İLİŞKİ DURUMUNUZ:		
a) daha önce romantik bir ilişkim olmamıştı, şimdi romantik bir ilişkim var ()		
b) daha önce romantik bir ilişkim olmuştu, şimdi romantik bir ilişkim yok ()		
c) daha önce romantik ilişkim olmuştu ve şimdi romantik bir ilişkim var ()		
d) hiç romantik ilişkim olmadı ()		

Sayın Katılımcılar; Aşağıda sizinle ilgili bilgiler içeren sorular yer almaktadır. Sorulara eksiksiz ve içten yanıtlar vermeniz araştırmanın amacına ulaşabilmesi açısından önem taşımaktadır. Vereceğiniz bilgiler tamamen gizli kalacaktır ve araştırma dışında hiçbir amaçla kullanılmayacaktır. Bu nedenle istenen bilgileri içtenlikle ve doğru olarak vermeniz beklenmektedir. Lütfen soruları okuduktan sonra size uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

EK-2 BAĞLANMA TEMELLİ ZİHİNSEL TEMSİLLER ÖLÇEĞİ

Aşağıda, ebeveynleriniz (anne-baba ya da size bakım veren kişi), arkadaşlarınız (özel ilişkinizi ve genel arkadaşlarınızı kapsar) ve kendinizle ilişkili çeşitli ifadeler bulunmaktadır. Lütfen her bir ifadeyi okuyunuz ve o ifadenin sizin yaşantınızı tanımlama açısından ne kadar uygun olabileceğine karar veriniz. Eğer bahsedilen kişilerden biri(leri) şu anda yaşamıyorlarsa, lütfen soruları, o veya onlar hayatta iken yaşadığınız ilişkinizi göz önüne alarak cevaplandırınız. Yanıtınızı, her maddenin yanındaki 1 den 5'e kadar olan seçeneklerden birinin altına (X) işareti koyarak veriniz. Eğer annenizi çok küçük yaşta kaybettiyseniz, “anne” olarak sorulan soruları, “size bakım veren kişi”yi (akraba, üvey anne, bakıcı anne, bakıcı, vb.) düşünerek yanıtlayınız. Aynı şekilde, eğer babanızı çok küçük yaşta kaybettiyseniz, “baba” olarak sorulan soruları, “baba figürü yerine geçen kişi”yi (akraba, üvey baba, vb.) düşünerek yanıtlayınız.

1 =(%0) Benim yaşantımı kesinlikle tanımlamıyor

2 = (%25) Benim yaşantımı biraz tanımlıyor

3 = (%50) Benim yaşantımı orta derecede tanımlıyor

4 = (%75) Benim yaşantımı çoğunlukla tanımlıyor

5 = (%100) Benim yaşantımı tam anlamıyla tanımlıyor

1	2	3	4	5
Hiç	Biraz	Orta	Çoğunlukla	Tamamen
%0	%25	%50	%75	%100

1.Dünyada keşfedebileceğim, beni heyecanlandıran çok şey vardır.	1	2	3	4	5
13. Babamla beraber olduğumda kendimi mutlu hissedirim (dim).	1	2	3	4	5
21.Ruh halim çok çabuk değişir.	1	2	3	4	5
34.Annem kızgın bir kişidir (ydi).	1	2	3	4	5

EK-3 ROMANTİK İLİŞKİLERDE AKILCI OLMAYAN İNANÇLAR ÖLÇEĞİ

Aşağıda romantik ilişkilerle ilgili inançları içeren ifadeler bulunmaktadır. Lütfen bu ifadelere ne derecede katıldığınızı ilgili kutucuğu işaretleyerek belirtiniz.

Seçeneklerin ne anlama geldiği aşağıdaki anahtarda belirtilmektedir:

Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum

5.Birlikte olduğum kişinin benim bütün duygularımı anlamasını beklerim	1	2	3	4	5
12.kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılıklar çiftler arasındaki sorunların temel sebebidir	1	2	3	4	5
21.Birlikte olduğum kişi benimle birlikteyken her zaman kendini mutlu hissetmeli	1	2	3	4	5

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Duygu UĞUR

Doğum Yeri ve Tarihi: Patnos, 04.06.1990

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi: Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

İş Deneyimi

Satajlar: Denizli Rehberlik Araştırma Merkezi

Çalıştığı Kurum: İrenoğulları Şehit Nizam Atilla İlkokulu

İletişim

E Posta Adresi: duygutas07@hotmail.com

FeedbackStudio - Google Chrome

ev.turkcin.com.tr/api/carta/hr/?o=1197965143&u=106429640&lang=tr&ss=1

turnitin

ÖZET

Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Temsilleri İle Romantik İlişki İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

UĞUR, Duygu

Yüksek Lisans, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. S. Gülfem ÇAKIR

Temmuz 2019, 72 sayfa

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin bağlanma düzeyinin romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesidir. Araştırmanın bağımsız değişkenini bağlanma düzeyleri oluşturmaktadır. Araştırmanın bağımlı değişkenini ise üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançları oluşturmaktadır.

Araştırma evrenini 2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Döneminde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Akdeniz Üniversitesinde Fen-Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi ve Hemşirelik Fakültesinde öğrenimlerine devam eden ve çalışmaya gönüllü olarak katılan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu

Sayfa: 1 / 69 Kelime Sayısı: 15294

Windows 8.1 Kurulmuş
Windows 8.1 Güncelleştirme Paketi 10 (64-bit) Kurulmuş
Windows 8.1 Güncelleştirme Paketi 10 (64-bit) Kurulmuş

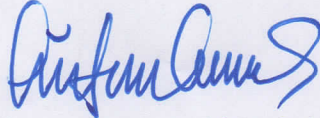
Test-only Report High Resolution

12:14
23.09.2019

Eşlemlere Genel Bakış

%12

1	edilarsiv.ankara.edu.tr İnternet Kaynağı	%3 >
2	tasitildam.com.tr İnternet Kaynağı	%1 >
3	www.scribd.com İnternet Kaynağı	%1 >
4	www.rehbercihazirani.net İnternet Kaynağı	%1 >
5	arkberrahim.dcu.edu.tr İnternet Kaynağı	%<1 >
6	acikensim.psu.edu.tr İnternet Kaynağı	%<1 >
7	www.pisgim.net İnternet Kaynağı	%<1 >
8	pt.scribd.com İnternet Kaynağı	%<1 >
9	dergiler.dokuzeyil.gov.tr İnternet Kaynağı	%<1 >
10	pharmasocietate.com İnternet Kaynağı	%<1 >
11	www.maxlabs.org İnternet Kaynağı	%<1 >
12	psimalekistanbul.edu.tr İnternet Kaynağı	%<1 >
13	acikensim.psu.edu.tr İnternet Kaynağı	%<1 >



Doç. Dr. S. Gülfem Çakır